

CRUX

3 ■ 2000

Hänelle
olemme
velkaa
13
triljoonaa
dollaria

SIVUT 32-36

VASTAAVA TOIMITTAJA

Jukka Huttunen
(09) 150 2466. Sähköposti:
jukka.huttunen@pappisliitto.inet.fi

TOIMITUSKUNTA

Jukka Huttunen, past. (pj.)
Leena Huovinen, korkeakoulupastori
Sirpa Lampinen, kanttori
Reijo Liimatainen, seurakuntapastori
Heikki Mäntylä, kirkkoherra
Sannamari Rusi, diakonissa
Meri Tirroniemi, diakoni
Risto Valtasaari, kanttori
Seppo Wuolio, seurakuntapastori

TOIMITUS

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6, 00520
Helsinki, (09) 150 2453
Fax (09) 148 5875
Sähköposti:
tuula.anttonen@pappisliitto.inet.fi
Postisiirtotili
800016-67632

ULKOASU

Timo Saarinen
Sähköposti:
timo.saarinen@pelagus.fi

OSOITTEENMUUTOKSET

Diakoniaityöntekijöiden liitto:
Seija Ruotsalainen
(09) 150 2487
Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653. Sähköposti:
heli.meinola@pappisliitto.inet.fi
Kanttori-urkuriliitto:
Hely Munck (09) 150 2446
Sähköposti: kanttori.urkuriliitto
@kolumbus.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	9 900 mk
	1/1	5 500 mk
	1/2	2 900 mk
	1/4	1 600 mk
	1/8	900 mk

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Auranen oy, Forssa

Vaikuttamisen mahdollisuus

Menneen talven presidentinvaaleista jäi eräs mielenkiintoinen seikka mietityttämään monia: kysymys kirkosta, kristillisyydestä, uskosta tai uskonnosta oli jälleen keskeisessä osassa vaalikamppailua. Näin tapahtui jo toisissa presidentinvaaleissa peräkkäin. Mistäköhän se kertoo?

Ne vaalit ovat menneen talven lumia. Edessä ovat kunnallisvaalit, vaalit, jotka koskettavat läheisesti jokaista kansalaista, myös kirkon työntekijää.

Pappi ja poliitikka on ikivanhan keskustelunaihe. Mikä on keskustelun sisältö tässä uudessa maailmassa, jossa raja-aidat ovat madaltuneet, aatteet hävinneet tai ainakin muuttuneet, jossa vaikuttamisen mahdollisuudet ovat tietoverkkojen ja muun kehityksen myötä ainakin periaatteessa huomasti lisääntyneet.

Tässä numerossa keskustelunärsykeeksi muutaman kirkon työntekijän kokemuksia politiikasta. Nyt kai on vielä aika miettiä sitä, tulisiko minun olla ehdolla kunnallisvaaleissa, kenen joukoissa ja millä teemoilla. Miettiä kannattaa myös kaikkia poliittisen osallistumisen vaikutuksia työhöni.

AKAVA-keskusjärjestömme täyttää 50 vuotta. Puheenjohtaja Risto Piekka antoi Cruxille haastattelun. AKAVA ja sen jäsenliitotkin ovat aikamoisia yhteiskunnallisia vaikuttajia.

Papiston päville kannattaa alkaa ilmoittautua oikein joukolla. Ohjelma on melkein valmis, pienet

muutokset ovat vielä mahdollisia.

Kauniita kevätpäiviä kaikille lukijoille toivoo

Jukka Huttunen

Mihin pätkätyöläinen sitoutuu?

Kirkon työssä tarvitaan tunnetusti sitoutumista. Se joka antautuu kirkon palvelukseen, tavallisesti kokee tulevansa työnantajan palvelukseen koko sydämellään, hän tuntee aitoa kutsumusta tehdä juuri sitä työtä ja hänen tarkoituksenaan on toimia koko työuransa kirkon palveluksessa. Vastaavasti työnantaja, ymmärretään se sitten paikallisseurakuntana tai laajemmin kirkkona, odottaa etenkin hengellisen työn tekijöiltä voimakasta sitoutumista. Kirkkoon sitoutuminen ei tarkoita vain olemista pitkässä työsuhteessa tai muun ammattialan pois rajaamista, vaan myös laadullista sitoutumista. Kyseessä on samastuminen kirkon opetukseen ja sanomaan, solidaarisuus näkyvälle kirkolle kaikkine siinä olevine inhimillisyyksineen.

Ns. pätkätyöt ovat lisääntyneet yhteiskunnassamme dramaattisesti. Tietyillä ammattialoilla työntekijät on kautta aikojen palkattu vain lyhytaikaisiin tai sesonkiloonteisiin työsuhteisiin. Lamavuosien aikana, jotka edelleen hyvin muistetaan, julkisen puolen työnantajatkin alkoivat ottaa työntekijöitä määräaikaisiin ja osa-aikaisiin suhteisiin.

Myös seurakunnissa tehtiin samalla tavalla.

Kun laman takia väkeä jouduttiin vähentämään, on nyt opittu, että samaan tilanteeseen ei haluta joutua uudestaan. Siksi miltei kaikki virat perustetaan määräaikaisina. Pätkätyöläisten määrä kirkkomme palveluksessa on lisääntynyt huikeasti ja tullut myös hengellisen työn alueelle.

Onko tämä pysyvä tilanne ja mitä siitä olisi ajateltava erityisesti esillä olevasta sitoutumisen näkökulmasta?

Työn kesto ja sen mukainen työpaikan turvallisuus korostuu tehtävissä, joissa odotetaan poikkeuksellisen voimakasta sitoutumista. Tällä ei tahdota sanoa, että hengellisessä työssä sinänsä tarvitsisi olla jotenkin poikkeuksellisen tehostettu työsuhdeturva tai että vain perinteisiä työsuhteita saisi käyttää. Mutta samalla on huomattava, että lyhytaikainen työskentely seurakunnassa väistämättä heijastuu siihen, miten nuori pappi, diakoniatyöntekijä tai kanttori sitoutuu työhönsä. Pätkätyöstä johtuen hänen on jatkuvasti vilkuiltava ympärilleen, onhan hän etsimässä jotain pysyvää, johon asettua. Mitään kovin uutta hänen ei ehkä kannata aloittaa, kun aika kuitenkin on vain lyhyt. Perheen tai suvun pappeja ei pätkätyöläisistä saa. Sanotaan myös, että pätkätyö pitää ihmisen nöyränä ja sopeutuvana, onko persoonallisuuksien aika siis lopullisesti ohi tässäkin katannossa.

Kysymys lyhytaikaisista työsuhteista ja osaaikatyöstä heijastuu väistämättä myös työyhteisöön. Jo nyt tulee viestejä siitä, että suurissa seurakunnissa jatkuva käypäläisten virta hankaloittaa työyhteisön toimivuutta ja pitkän aikavälin suunnittelua. Uusi työntekijä tuo työyhteisöön monesti uusia näkökulmia ja herättää koko joukon sellaisia kysymyksiä, jotka saattavat parhaimmillaan tervehdyttää koko yhteisöä. Mutta kun tulokas onkin paikalla vain muutaman kuukauden, tämä vaihtuvuuden hyvä puoli ei pääse toteutumaan. Pätkätyöt asettavat siis suuria haasteita jo ennestään rasitetulle johtamiselle ja henkilöstöhallinnolle.

Kirkollista pätkätyötä ei ole vielä tutkittu siten, että siitä voisi esittää kovin yksilöityjä ja täsmällisiä mielipiteitä. Mutta näyttää siltä, että myös seurakunnissa pätkätyöhön ovat joutuneet ennen muuta nuoret, jotka hakevat ensimmäisiä työpaikkojaan. Tämä on jossain mielessä luonnollista, kun lyhyet työsuhteet on osaltaan keksitty juuri työllistämisenäkökohtaan viitaten. Vaikeampi on se mahdollinen tilanne, että pätkätyöt kasautuvat enemmän naisille kuin miehille. Äitiyslomien takia tämäkin on perinteinen tilanne. Mutta jos asiaan sisältyy jonkinlaista piilosyrjintää, tilanne on vakavampi ja siihen tulee puuttua.

Jotain hyvääkin tilanteessa on. Ellei pätkätyötä olisi, moni tarpeellinen osa-aikaeläke, osa-aikalisä ja vuorotteluvapaa jäisi toteutumatta.

Papin virkoja perustettu — tavoitteisiin silti matkaa

Noin vuosi sitten Pappisliitto käynnisti projektin, jonka tavoitteena on saada jokaiseen seurakuntaan riittävä määrä papin virkoja. Kampanjan ensivaiheessa käännettiin niiden seurakuntien puoleen, joissa oli yli 3000 seurakuntalaista yhtä papin virkaa kohti.

Asiaa koskeva kirjelmä ja vertailutiedot lähetettiin 40 seurakunnalle ja vastaavalle yhtymälle. Lista näistä seurakunnista myös julkaistiin (Cruz 2/1999, s. 8).

Liitto perusti toimensa Kirkon kalenterissa julkaistuihin lukuihin, joissa oli jonkin verran epätarkkuutta ja vanhaa tietoa.

Liiton toimenpiteet herättivät kahdenlaista vastakaikua.

Valtaosa palautteesta oli myönteistä. Sen mukaan oli hyvä, että asiaan kiinnitettiin huomiota ja liitto oli oikea »viranomainen» asiaan puuttumaan. Jonkin verran tuli myös toisenlaista reaktiota, jonka mukaan asia on kokonaan jätettävä paikallisten päättäjien huoleksi ja ammattijärjestö alkoon ainakaan puuttuko asiaan.

Kysymys ei ole millään tavalla menettänyt ajankohtaisuuttaan ja liitto tulee edelleen olemaan aktiivinen. Tässä vaiheessa on paikallaan luoda katsaus siihen, mitä on tapahtunut ja missä ei ole tapahtunut. Seuraavat tiedot

perustuvat seurakunnista saatuun informaatioon.

ARKKIHIIPPAKUNTA

Yli 3000 hengen tilanne koski vuosi sitten 12 seurakuntaa, mukana sekä Turun että Porin yhtymät, myös pari yksipappista seurakuntaa.

Uusia virkoja on perustettu, mutta ei niin, että mekaaniset suhdeluvut olisivat muuttuneet. Turun yhtymässä on vielä tehtävää ainakin kolmessa seurakunnassa, Porissa ei tietojen mukaan ole tarkoitustakaan tai mahdollisuutta tehdä asialle mitään. Loimaan kaupunkiseurakunnassa on perustettu virka tai puolikas, jo-

Tunnethan Pappisliiton kotisivut?

■ ■ ■ Jo viime Papiston päivistä lähtien ovat Pappisliiton kotisivut olleet käytössä. Monien mielestä niiden sisältö on kehittynyt hitaasti, liian hitaasti.

Otan siitä osavastuun. Mutta osa vastuusta jää Sinulle, jäsen. Keskustelupalsta kaipaa puheenvuoroja, uusia avauksia, nopeita heittoja, pohdintaakin. Tuskin keskustelusta on puutetta. Tänäpäni niitä pitää jakaa laajemmalle kuin ennen. Kotisivut antavat siihen hyvän mahdollisuuden. Keskustelupalsta on osa vain Pappisliiton jäsenille tarkoitettua palvelua. Sinun tulee vain rekisteröityä käyttäjäksi ja käydä keskusteluun. Keskustelupalstalla valitse kohta »Kirjoita viesti» ja sen jälkeen voit valita, mille alueelle haluat viestisi kirjoittaa kohdasta »Osasto» (oletuksena on »Ajankohtaista»).

Jäsenten lähettämiä saarnoja ja toimituspuheitaakin mahtuisi

runsaasti lisää. Valitettavasti juuri tällä hetkellä emme kykene teknisten ongelmien vuoksi päivittämään työkalupakkia, mutta eiköhän sekin pian onnistu. Siis parhaat saarnasi ja toimituspuheesi yhteiseen käyttöön. Muis-tathan muokata toimituspuheet niin, ettei niistä voi tunnistaa ketään henkilöä. Kaikki posti osoitteella tuula.anttonen@pappisliitto.inet.fi.

Ennen juhannusta puheensa tai saarnansa lähettäneiden kesken arvotaan hyvä teologinen kirja palkinnoksi. Edellytämme kuitenkin, että lähettäjiä on vähintään kymmenen.

Kotisivujen osoite on siis www.evl.fi/jst/pappisliitto/.

Jukka Huttunen

ten se on pinnistänyt listalta pois. Uusikaupunki ei myöskään kuulu vähäpappisten seurakuntien joukkoon, vaikka edellisessä listauksessa niin väitettiin.

TAMPEREEN HIIPPAKUNTA

Viisi seurakuntaa Tampereen hiippakunnasta joutui verkkoon, näistä kaksi Tampereen yhtymästä. Forssaan on perustettu virka, mutta se ei vielä korjaa tilannetta riittävästi. Tampereen yhtymässä on vireillä hankkeita. Muista suurehkoista seurakunnista Kangasala ja Lempäälä näyttävät junnaavan paikallaan.

OULUN HIIPPAKUNTA

Pohjoisessa on aina ollut virkoja vähänlaisesti, mikä tuli esille myös liiton selvityksessä. Oulun hiippakunnasta »mustalle listalle» joutui peräti 14 seurakuntaa. Kolmessa seurakunnassa oli vuosi sitten yli 4000 seurakuntalaisia papin virkaa kohti.

Yleinen yhteiskunta- ja taloustilanne tietysti alkaa näkyä Oulun hiippakunnan kohdalla tässäkin asiassa. Joissakin seurakunnissa väkiluku on pudonnut siinä määrin, että uusia virkoja ei ole mielekästä eikä mahdollista perustaa. Siksi suuri osa aikanaan luetelluista seurakunnista lienee jäänyt tarkkailemaan tilannetta.

Mutta väki on tunkenut Ouluun. Oulun yhtymän seurakunnista listalla oli kolme. Joistakin määräaikaista ratkaisusta huolimatta tilanne ei ole oleellisesti parantunut, ainakaan vielä. Samoin Rovaniemen tilanne on ennallaan. Kemissä on perustettu virka ja Kannus oli listalla virheellisen tiedon perusteella.

MIKKELIN HIIPPAKUNTA

Mikkelin hiippakunnassa tilanne on ollut kokonaisuutena hyvä. Kolmessa seurakunnassa (Heinola, Kuusankoski, Lappeenranta) oli väkilukuun nähden liian vähän pappeja. Tällä hetkellä ainoastaan Lappeenranta — aino-

ana koko hiippakunnassa — si-
joittuu rajan väärälle puolen.

KUOPION HIIPPAKUNTA

Myöskään Kuopion hiippakunnassa ei ollut vuosi sitten suuria puutteita papin virkojen määrässä. Tuusniemi on väen vähenemisen takia nyt viivan alapuolella, Iisalmi, Kajaani ja Kontiolahti niukalti 3000:n rajan väärällä puolella.

LAPUAN HIIPPAKUNTA

Vain Vaasan suomalainen seurakunta joutui vuosi sitten muistutettujen listalle. Tilanne ei ole muuttunut, vaikka väkeäkin on tullut lisää.

HELSINGIN HIIPPAKUNTA

Vuosi sitten mainittiin listalla yksi yksipappinen seurakunta ja kolme muuta. Lisäksi erehdyksessä jäi mainitsematta Tuusula, Rekola ja Vihti. Järvenpää on siirtynyt rajan paremmalle puolelle.

Muilta osin tilanne on säilynyt ennallaan ja väkiluvun kasvu kärjistää tilannetta. Tällä erää Helsingin hiippakunnan seurakunnista seuraavissa olisi korjaamisen varaa: Askola, Hyvinkää, Kanta-Espoo, Korso, Rekola, Tikkurila, Tuusula ja Vihti.

PÄTKÄTYÖT

Vaikka uusia virkoja on perustettu ja toivottavasti perustetaan, niistä usein tulee määräaikaista tai projektiluonteisia. Tämä kuvastaa seurakuntien epävarmuutta tulevan taloustilanteen edessä. Ammattiliitot ovat suunnittele-
massa tähänkin kysymykseen puuttumista. Niiden käsityksen mukaan pätkätyö ei ole vain tekninen eikä taloudellinen kysymys. Siihen liittyy paljon yksilön kannalta olennaista turvallisuusproblematiikkaa. Voidaanpa ajatella niinkin, että pätkätyömalli väkisin heijastuu myös työn sisältöön ja työntekijän identiteettiin.

Esko Jossas

Uudet toimituspalkkiot

AKAVA-JS:n ja KiSV:n kesken on neuvoteltu uusi suositussopimus toimituspalkkioista. Se on voimassa kaksi vuotta, 1.5.2000–30.4.2002. Taksoja tarkistettiin vähän reilummin kuin palkkoja (3–5 %); muuten paperiin ei tehty muutoksia. Toimituspalkkiot on entiseen tapaan tarkoitettu käytettäväksi silloin, kun seurakunta tarvitsee tilapäisesti ulkopuolista työvoimaa. Sopimus tulee seurakunnassa noudatettavaksi, sikäli kuin se hallintoelimissä vahvistetaan.

TOIMITUSPALKKIOTA MAKSETAAN PAPILLE:

Päiväjumalanpalvelus	520 mk
→- / liturgia	210 mk
→- / saarna	360 mk
Muu jumalanpalvelus	360 mk
Kaste	290 mk
Avioliittoon vihkiminen	290 mk
Hautaan siunaaminen ja muistotilaisuus	410 mk
Rippikoulutunti — kaksoistunti	220 mk 270 mk
Päivystäminen virastossa ja sen aikana tapahtuva työskentely, 1 tunti	95 mk
Yhteensä enintään 940 markkaa vuorokaudessa.	

TOIMITUSPALKKIOTA MAKSETAAN KANTTORILLE:

Päiväjumalanpalvelus	430 mk
Muu jumalanpalvelus	360 mk
Kaste	290 mk
Avioliittoon vihkiminen	290 mk
Hautaan siunaaminen ja muistotilaisuus	410 mk
Rippikoulutunti — kaksoistunti	220 mk 270 mk
Kuoro- tai orkesteriharjoitus, 1 tunti	215 mk
— seuraavat tunnit kukin	95 mk
Yhteensä enintään 850 markkaa vuorokaudessa.	

Kanttoreiden neuvottelupäivä 3.8.2000 Lahdessa

 Lahden kansainvälisen urakuviikon yhteydessä Lahden Ristinkirkon auditoriossa järjestettävän kanttoreiden neuvottelupäivän teemanä on tänä vuonna sopimustointi kirkon sektorilla. Aiheesta on lupautunut alustamaan Pappisliiton toiminnanjohtaja Esko Jossas, joka yhdessä AkavaJS:n lakimiehen Markku Niemisen kanssa vastaa akavalaisten liittojen edunvalvonnasta kirkon pääryhmän neuvottelupöydässä.

Neuvottelupäivä alkaa tutuun tapaan kahvitarjoilulla kello 14.00, jonka jälkeen kokoonnutaan auditorioon kello 14.30 kuulemaan liiton puheenjohtajan Marjukka Anderssonin avussanat. Alustuksen jälkeen vuorossa ovat kommentit ja kysymykset. Neuvottelupäivä on suunniteltu päättyväksi kello 17 mennessä. Tervetuloa!

Apua tilastointiin

Kirkkohallitus on suunnittelemassa apulomaketta helpottamaan diakoniatyöntekijöiden tilastojen kokoamista. Toive apulomakkeen on tullut käytännön työntekijöiltä. Seurakunnissa on käytössä työntekijöiden itsensä kehittämisiä lomakkeita helpottamaan päivittäistä ja viikoittaista tilastointia. Pyydämmekin lähettämään kyseisiä lomakkeita liittoon toukokuun loppuun mennessä. Toimitamme ne kirkkohallitukseen lomakkeen kehittelyn pohjaksi. Apulomakkeen on tarkoitus valmistua kesän aikana, joten helpotusta tilastointiin on tiedossa ensi syksynä.

Kesäteologin pikkujättiläinen

Alkaa olla käsillä se aika vuodesta, jolloin teologian ylioppilaat lähtevät palvelemaan Suomen Siionin pienempiin tai suurempiin seurakuntiin. Tämän vuoksi on syytä ottaa muutama asia huomioon, jotta työstä saadaan asian mukainen korvaus.

SOPIMUSPOHJA

Uusi ja voimassa oleva työehtosopimus opiskelijoiden ja oppisopimuskoulutukseen otettavien työntekijöiden palkkauksesta on päivätty tämän vuoden helmikuussa. Työehtosopimus koskee teologian, kanttori-, nuorisotyöhjaaja- ja diakoniaopiskelijoita. Nyt allekirjoitettu työehtosopimus on voimassa 31.1.2001 saakka.

PALKKAUS

Teologian opiskelijoiden kuukausipalkka on vähintään 4.727 markkaa ja enintään 7.814 markkaa kuukaudessa. Palkkauksessa on otettava huomioon työtehtävien laatu ja laaja-alaisuus, palkkattavan työntekijän siihenastisten opintojen määrä sekä hänen kokemuksensa asianomaisissa tai vastaavissa työtehtävissä. Opin-tojen loppuvaiheessa olevalle tai seurakuntaharjoittelun suorittaneelle palkkaa ei tule määritellä hinnoittelusteikon alapäästä. Oma suositukseni on, että seurakuntaharjoittelun suorittanut voi vaatia vähintään 7000 markkaa kuukaudessa.

LEIRIPÄIVÄRAHA

Leiripäiväraha maksetaan leiri- ja retkitilanteissa. Olennainen asia kesäteologin kannalta on hänen määritely virkapaikkansa. Jos se on leirikeskus tai muu leirin pitopaikka, leiripäivärahaa ei luonnollisestikaan tule. Jos määritely virkapaikka on muualla, leiripäivärahaan on oikeus.

LEIRIVAPAAAT

Kesäteologilla on oikeus kahteen viikoittaiseen vapaapäivään ja leirin aikana pitämättä jääneet vapaapäivät voi pitää takautuvasti. Lisäksi yhtäjaksoisesta leirityöskentelystä saa hyvitystä seuraavasti: vähintään neljä täyttä leirivuorokautta, yksi vapaapäivä; vähintään seitsemän, kaksi vapaapäivää; vähintään yhdeksän, kolme vapaapäivää; vähintään yksitoista, neljä vapaapäivää; vähintään kolmetoista, viisi vapaapäivää. Täysiksi leirivuorokausiksi lasketaan vain sellaiset, jolloin työntekijä on yöpynyt leiriolosuhteissa.

VUOSILOMA

Jokaiselle työntekijälle kuluu palkallista vuosilomaa kaksi vapaapäivää jokaista työkuukautta kohti. Oleellista vuosiloman kannalta on työsuhteen loppumispäivä. Vuosilomaa saa vain kokonaisilta työkuukausilta. Sellaiseksi lasketaan yli 14 työpäivää sisältävä työkuukausi.

TYÖSOPIMUS

Lopuksi muistutan vielä työehtosopimuksesta. Se kannatta käydä tekemässä ennen työsuhteen alkua. Työsopimukseen on hyvä merkitä työaika ja -paikka, palkka, mahdolliset leiripäivärahat ja vapaat sekä se, että muilta osin noudatetaan voimassaolevaa virkaehtosopimusta (VES).

Onnea sekä työn hakuun että tekoon!

LISÄTIETOJA:

Riikka Turunen

Työllisyysministeri, Teologian
Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistys
Puh. 050-343 7079
riikka.e.turunen@helsinki.fi

Jukka Huttunen

Pappisliiton apulaistoiminnanjohtaja
Puh. (09) 150 2466
jukka.huttunen@pappisliitto.inet.fi

Vuosituhanne ensimmäinen Vuoden pappi valitaan syksyllä — esityksiä odotetaan

Pappisliitto on valinnut viisi kertaa vuoden papin. Vuoden papit ovat olleet Hannele Repo, Jorma Vilkkö, Sirkku Eho, Harri Palmu ja Björn Öhman.

Vuoden pappi 2000 valitaan Pappisliiton hallituksessa alkusyksystä. Nimi julkistetaan Pappiston päivillä lokakuussa.

Vuoden papin ei tarvitse välttämättä olla julkisuudessa näkyvä pappi, hän ei ole ilman muuta muita pappeja huomattavasti parempi pappi, hänellä ei ole välttämättä pitkä papillista uraa takana. Vuoden pappi on myönteisellä tavalla vaikuttanut papin viran kuvaan. Hän on ehkä ollut erityisellä tavalla mukana jossakin menestyksekkäässä

hankkeessa tai sitten hän on vain ihan tavallinen peruspuurtaja, peruspappi. Tai kaikkea siltä väliltä.

Hallitus odottaa perusteltuja ehdotuksia valinnan pohjaksi. **Alaosastot** toimivat asiassa. Jos Sinulla on hyvä nimi vuoden papiksi ja mielestäsi myös hyvät perustelut ehdokkaallesi, käänny pikaisesti alaosastosi toimihenkilöiden puoleen. Alaosastoissa keskustellaan ehdokkaista. Jos alaosastosi ei toimi, lähetä vuoden papista ehdotus perusteluineen Pappisliiton jollekin **hallituksen jäsenelle**. Toimi viimeistään elokuun loppuun mennessä.

Björn Öhman oli viime vuonna vuoden pappi.

Kirkkomuusikkomatrikkeli menossa painoon!

Aikataulussaan edenneen matrikkelihankkeen kirjoitusvaihe alkaa olla loppusuoralla. Toimituskunta pohtii parhaillaan yhdessä graafikko Markku Hannosen kanssa tekstityyppejä ja teoksen ulkoasua ja matrikkeli-toimittaja Laura Rätty viimeistelee henkilötietojen tallentamista ja tekee tekstiin oikoluvussa havaitut korjaukset.

Neljä laajaa ja mielenkiintoista asiantuntija-artikkelia on valmiina mutta vailla asiaankuuluvaa kuvitusta. Jos Sinulla on tarjota vanhoja valokuvia kanttorin viranhoidosta tai koulutuksesta, otathan pikaisesti yhteyttä liiton toimistoon. Julkaistusta kuvasta maksamme pienen palkkion.

Vaikka varsinainen kirjoitus-työ päättyi huhti-toukokuun vaihteessa, on henkilölomakkeensa ja/tai valokuvansa palaut-

tamatta jättäneillä vielä toukokuun aikana **vihoviimeinen** mahdollisuus hoitaa asiansa kuntoon. Uusia lomakkeita ja palautuskuoria saa liiton toimistosta. Haluathan Sinäkin olla mukana vuosituhanne ensimmäisessä akavalaisessa henkilömatrikkelissa!

Kirkkomuusikkomatrikkeli julkistetaan Finlandia-talossa perjantaina 15.9.2000 kello 17.30 järjestettävässä tilaisuudessa, johon tiedotusvälineiden edustajien lisäksi kaikki liiton jäsenet ovat lämpimästi tervetulleita. Samassa paikassa kello 18.30 alkaa JUBILEMUS 2000-symposiumiin kuuluva kuorofoorum kaikille osanottajille ja symposiumissa esiintyville kuoroille.

Teoksen tilaushinta on liiton jäsenille 280 markkaa ja muille seurakunnat mukaan lukien 410 markkaa.

Pappisliiton jäsentietokysely

Pappisliitto on lähettänyt kevään aikana kaikille jäsenilleen jäsentietokyselylomakkeen. Lomakkeita lähetettiin n. 4 200 kappaletta. Tähän menneessä 2 351 jäsentä on vastannut kyselyyn.

Arvoimme maaliskuun loppuun mennessä vastanneiden kesken neljä kirjapalkintoa. Kirjat menivät seuraaville henkilöille: Mauno Hepola, Kaarina Mäkinen, Ossi Ylipekkala ja Erkki Viinikainen. Onnea heille.

Otamme kyselylomakkeita vielä vastaan. Joten jos lomake on jäänyt pöydällesi pyörimään, täytä se ja lähetä liiton toimistoon mahdollisimman pian.

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

Avoimna arkisin 9–15
● Puhelin (09) 150 2453
● Fax (09) 148 5875

DIAKONIAATYÖN- TEKIJÖIDEN LIITTO

Avoimna arkisin 9–15
● Puhelin (09) 150 2487
● Fax (09) 877 7397

SUOMEN KANTTORI- URKURILIITTO

Avoimna arkisin 9–15
● Puhelin (09) 1502 446
● Fax (09) 2787 177

Aika ilmoittautua papiston päiville

Papiston päivät lähestyvät. Nyt on aika koota seurakuntien, rovastikuntien, alaostojen papit ilmoittautumaan päiville. Ilmoittautua kannattaa heti, mutta kuitenkin viimeistään elokuun loppuun mennessä. Ilmoittautuminen tapahtuu vain kirjeitse, sähköpostilla, faxilla, ei siis puhelimitse. Osoitetiedot löydät tämän lehden liitetiedoista.

Käytä tämän lehden välissä olevaa ilmoittautumiskorttia. Kortin löydät myös kotisivuiltamme (www.evl.fi/jst/pappisliitto/). Täytä kortti kaikilta osiltaan huolellisesti. Sakastien valmistelijoiden antamat sakastin työskentelyn sisältökuvaukset ovat oheisessa ohjelmassa.

Papiston päivän osallistumismaksu on 320 markkaa (opiskelijajäsenet ks. teksti alla), joka sisältää ohjelman (ei teatterilippua tms.), lounaat Tampere-talossa ja päiväkahvit. Maksu ei sisällä majoitusta.

Majoitus varataan suoraan haluamastasi hotellista. Ohessa lista hotelleista ja niiden tarjoamista hinnoista. Varausta tehdessäsi mainitse sana **papiston päivät**.

Ilmoittaudu pian, vain 500 ensimmäistä mahtuu mukaan.

Papiston päivien ohjelmaa koskeviin kysymyksiin vastaa Jukka Huttunen jukka.huttunen@pappisliitto.inet.fi tai 09-1502 466.

HOTELLI	HINTA: IHH	2HH
Cumulus Hämeenpuisto, Hämeenpuisto 47 33200 TAMPERE, 03-2424 242 tai 9800-2868	490	590 à 295
Cumulus Koskikatu, Koskikatu 5 33100 TAMPERE, 03-242 4111 tai 03-242 4117 myyntipalvelu	560	670 à 335
Cumulus Pinja, Satakunnankatu 10 33100 TAMPERE, 03-241 5111	520	620 à 310
Sokos Hotel Ilves, Hatanpäänvaltie 1 33100 TAMPERE, 03-2626 260	640	760 à 380
Sokos Hotel Tammer, Satakunnankatu 13 33100 TAMPERE, 03-2626 260	560	690 à 345
Sokos Hotel Villa, Sumeliuksenkatu 14 33100 TAMPERE, 03-2626 260	455	590 à 295
Scandic Hotel Tampere, Hämeenkatu 1 33100 TAMPERE, 03-244 6111 tai 03-244 1601	575	705 à 352,50
Scandic Hotel Rosendahl, Pyynikintie 13 33230 TAMPERE, 03-244 1111 tai 03-244 1601	560	690 à 345
Hotelli Victoria, Itsenäisyydenkatu 1 33100 TAMPERE, 03-2425 111	450	550 à 275
Ramada Hotel Tampere, Yliopistonkatu 44 33100 TAMPERE, 03-245 5111	595	710 à 355
Tampereen Kylpylä, Lapinienranta 12 33180 TAMPERE, 03-2597 502 Riku Rauhala	645	794* à 397

*) Lisäksi luksussviitti 4 hlölle, hinta 1.460 mk à 365 mk

Opiskelijajäsenet papiston päiville

Opiskelijajäsenet ilmoittautuvat samalla tavalla kuin muutkin (ks. eri ilmoitus). Opiskelijajäsenille on varattu 50 osallistujan kiintiö, toimi siis nopeasti.

Opiskelijajäsenten osallistumismaksu on 250 markkaa (oh-

jelma, lounaat, kahvit).

Helsingistä pyritään järjestämään yhteiskuljetus. Yhteismajoitusmahdollisuuksia tutkitaan. Kysy kuljetuksesta ja yhteismajoituksesta Pekka Uroselta, pekka.uronen@helsinki.fi, 050-575 7220.

»Aidommin,

OHJELMA

TIISTAI 24.10.2000

9.30 Avaus, jossa mm.

- Teemajumalanpalvelus, saarnaa arkipiispa John Vikström
- Kirkkokahvit
- Arvi Tuomi ja Papin peili

12.30 Lounasaika

14.00 Sakastityöskentelyä

»AIDOMMIN»

SAKASTI 1

Luther, King, Tutu, Rautanen, Lehtinen, Noko, Boenhoeffer... Onko keskivertopappia? Kuka keksi keskivertoihmisen? Kuka määrittelee?

Syntyykö aitous yhteisön jäsenyydestä tai omana itsenä olemisesta vai molemmista? Auttaako aitous sitoutumaan kirkkoon ja kirkon uskoon syvemmin, jaksamaan pappina juurevamminkin ja rennommin? Jaksavatko läheiseni, työyhteisöni ja seurakuntani minua pappina siksi, että olen aito? Vai juuri siksi, että en osaa, enkä uskalla olla aito? Mitähän se »rukihiin» aitous oikein on?

Voiko olla aito aina ja kaikkialla, vai onko elämä jatkuvaa kasvamista ja suostumista aitouteen, omanlaiseen persoonallisuuteen? Onko aitouteen muuta tietä kuin nisunjyväntie?

Sakastista vastaavat pastorit **Ritva Szarek** Puolasta ja **Jouko Vesala** Lahdesta.

SAKASTI 2

Pappi elää oman persoonansa ja kirkon uskon jännitteessä. Voiko pappislupausten jälkeen olla aidosti oma itsensä? Vai antaako vasta sitoutuneisuus kirkon arkipäivään ja hengellisyteen oikean lähtökohdan aitoudelle? Mitä aitous oikeastaan on?

Tutkimuksellista taustaa työskentelylle antaa tutkija **Kati Niemelä** Kirkon tutkimuslaitoksesta. Henkilökohtaiset sakastipuheenvuorot käyttävät tiedotuspäällikkö **Marianne Heikkilä**, TT **Jukka Keskitalo** ja sotilaspastori **Jari Jolkkonen**.

Sakastista vastaavat kansliapäällikkö **Risto Junttila** Helsingistä ja tuomiorovasti **Mikko Heikka** Helsingistä

Syvemmin, Rohkeammin»

Papiston päivät Tampereella 24.–25.10.2000

PAPISTON PÄIVÄT

Aidommin, Syvemmin, Rohkeammin
Tampereella 24-25.10.2000

»SYVEMMIN»

SAKASTI 3

Minkälaista raamattuteologiaa kirkko tarvitsee?

Kirkon pappeina olemme sitoutuneet Raamattuun ja kirkon traditioon. Kirkkohistorian aikana Raamattu ja traditio ovat useammankin kerran joutuneet törmäyskurssille, jolloin useimmiten syntyy jotakin uutta ja uskon ymmärtämisen kannalta oleellista (esim. reformaatio). Valistuksen jälkeen syntyi tieteellinen raamatuntutkimus, jonka perusnäkemykset Raamatusta tulivat vähitellen koulutuksen kautta papiston ja myös suuren yleisön tietoisuuteen. Tästä on seurannut todellisia ja kuviteltuja Raamatun ja kirkollisen tradition välisiä jännitteitä, jotka eivät ole pelkästään kielteisiä.

Kirkon käytössä ollessaan Raamattu on uskon yhteisön kirja, mutta aidosti Raamattuun sitoutunut luterilainen perinne haluaa kuulla myös Raamatun itsensä teologioita. Siksi kirkko on kiinnostunut raamattutieteestä ja haluaa kouluttaa työntekijänsä mahdollisimman hyvin. Mutta yliopistollinen raamattukoulutus ei yksin riitä, sillä sen tehtävänä ei ole selvittää, miten Raamattu toimii kirkon kirjana. Tämä tehtävä jää kirkolle yhteisönä ja jokainen pappi joutuu ratkaisemaan sen henkilökohtaisella tasolla. Näistä lähtökohdista käsin sakastissa haetaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

— Minkälainen on rakentava Raamattuteologia, joka ottaa raamattutieteen ja kirkon uskon vakavasti?

— Mihin raamattuteologia haastaa meitä kirkkona ja kristittyinä?

— Mitä pappi voisi tehdä kehittyäkseen paremmaksi raamattuteologiksi?

Sakastista vastaavat pastori **Kari Kuula** Kuopiosta, kouluttaja **Kai Peltonen** Järvenpäästä, pastori **Jaana Marjanen** Kuopiosta.

SAKASTI 4

Luterilaisuus opettaa, että tekeminen ei auta ihmistä. Kuitenkin luterilaiset yhteiskunnat ovat tarpeeksi tekemisen, satis facere, yhteiskuntia. Uskonpuhdistuksen piti tehdä loppu uhreista ja uhraamisesta. Kuitenkin luterilaiset maat näyttävät kulkevan kohti uhrautumisen yhteiskuntaa. Kirkonkaan työntekijälle itsensä tai perheensä uhraaminen ei ole vierasta. Sakastimme pureutuu siihen, miksi luterilaisuus ei ole saanut uhrautumista loppumaan.

Sakastista vastaavat professori **Risto Saarinen** Helsingistä ja pastori **Matthias Repo** Tampereelta.

»ROHKEAMMIN»

SAKASTI 5

1. Armosta, ei laista

Kuinka osaisimme rohkeammin julistaa armoa eikä vain lakia?

Kuinka osaisimme julistaa evankeliumia yksinkertaisesti?

Armo on riisutun ja kipeän yksinkertainen asia. Kuinka voisimme kestää omien kipujemme alla ja saada voimaa armosta, jota julistamme?

Kuinka kannamme toistemme kipuja ja käännymme yhdessä Armahtajan puoleen?

2. Asiasta, ei sen vierestä

Kuinka osaisimme rohkeammin keskittyä oleelliseen?

Kuinka oppisimme vetämään rajoja, rajaamaan ja keskittämään?

Mikä on kulloinkin oleellista omassa hengellisessä elämässämme, seurakuntalaisten palvelemisessa, työyhteisön rutiineissa?

3. Ajasta, ei sen puutteesta

Kuinka osaisimme rohkeammin tehdä ratkaisuja ajan käytöstä eikä vain puhua ajan puutteesta?

Kuinka pystyisimme tunnistamaan ajankäytön vaikeuksissa työyhteisön malli seurakuntalaisten odotukset ja omat vaikuttimet?

Mikä on ajankäytössä esimiehen, työyhteisön ja työntekijän vastuu?

Sakastista vastaavat piispa **Eero Huovinen** Helsingistä, pastori **Sari Lindström** Hämeenlinnasta.

SAKASTI 6

Sakastimme kaksi pääkysymystä ovat:

— Kuinka osaisimme rohkeammin luopua?

— Kuinka osaisimme rohkeammin tarttua uuteen?

Sakastista vastaavat kirkkoherra **Jussi Talasniemi** Espoosta, pastori **Merja Auer** Nousiaisista sekä pastori **Sirkku Eho** Rovaniemeltä

Ohjelman valmistelun tässä vaiheessa tulleet äkilliset muutokset aiheuttavat sen, että tiistai-illan ohjelma on sisältyänsä ja erityisesti järjestykseltään vielä avoin. Seuraavassa lehdessä voimme kertoa toivottavasti lopullisen ohjelman. Ilta voi olla seuraavanlainenkin:

17.00 Yhteinen juhla, jossa julkistetaan Vuoden pappi 2000

19.00 Teatterit

22.00 Yömessu

KESKIVIikko 25.10.2000

9.00 Aamusaarna,
arkkipiispa Jukka Paarma

15.15 »Aidommin, syvemmin, rohkeammin»

· alustajien puheenvuoroja, väittelyitä jne.

· sakastien vaikutuksia

12.00- Lounasaika, jonka aikana ala-osa- ja ylä-osa-työryhmissä. Ala-osa-työryhmät voivat varata Pappisliiton toimistosta itselleen lounaspöydän tapaamista varten. Tapaamisilla voi olla teema tai sen sisältö voi painottua vaapaamuotoiseen keskusteluun.

14.30 Päätösjuhla, jossa mukana mm. piispa Jorma Laulaja

16.00 Kotiin

Järjestäjinä Kirkon koulutuskeskus, Suomen kirkon pappisliitto, Tampereen hiippakunta

Papit juoksevat kolmattatoista kertaa!

Pappien joukkue on lähdössä 13. kerran Suomi juoksee -viestitapahtumaan. Porukassa on tilaa jokaiselle ordinoidulle halun ja kunnon mukaan koko matkalle, puolikkaalle tai vaikka vain yhdelle osuudelle.

Reitti on nyt neljättä kertaa seuraavanlainen: se kulkee nelostietä Utsjoelta Ouluun ja kääntyy siitä rantatielle reitille Raahen — Kokkola — Uusikaarlepyy — Seinäjoki — Virrat — Orivesi ja tulee Padasjoella taas Lahden tielle. Ajankohta on 1.–6.7. Toteutus on muuttunut aiempaan verrattuna. Juoksu lähtee perjantai-illan sijasta lauantaina klo 12 ja saapuu Helsinkiin Senaatintorille seuraavana torstaina klo 20.00. Kun reitti on säilynyt jotakuinkin ennallaan, aika-aulun tiivistyminen on korjattu »hyppäämällä yli» kolmessa kohdassa, Kemistä Ouluun, Seinäjoelta Alavukseen ja Rönnistä Lahteen. Kyseessä on viestijuoksu, jossa on 100 osuutta, 6–20 kilometrin mitaisia, keskimäärin 13 kilometriä. Arvotussa numerojärjestyksessä edetään n. 5,20 kilometrin tunti-vauhtia. Joka päivä on myös pari lyhyttä ja hidasta n. 7 kilometrin osuutta, vauhtia 6,20 kilometriä tunnissa.

Käytössämme on kolme matkailuautoa, joista kunkin miehistö on vuorollaan vastuussa toisten ollessa huollossa ja levossa. Sponsoritukea hankkeelle on tulossa aiempaan tapaan. Lisäksi tienvarren seurakunnilta on saatu lepotilaa, saunaa ja muonitus-takin mukkeasti. Omat kustannukset jäänevät siten mahdollisten meno- ja paluumatkojen sekä henkilökohtaisten tarpeiden koiksi.

Tällä hetkellä lähtijöitä on tiedossa kymmenkunta, joten mukaan mahtuu ja vahvistusta porukkaan kaivataan. Kun kiinnostuksesi herää, kysy lisää, niin

saat juoksuraportin ja tarkat aika-aulun. Eniten tarvetta juoksijoista on yleensä ollut upeimmalle alkumatkalle. Osuuden tai parin juoksijoiden toivotaan itse huolehtivan tuontinsa ja hakunsa. Lisätietoja juoksusta löytyy kotisivuosoitteesta (huom! Se on muuttunut): <http://www.nic.fi/~papit>.

Nyt on aika saada itsensä kuntoon. Lenkillä henki ja sielu saavat mietiskellä ja kehokin vahvistuu samalla. Voimia kilvoitukseen!

Perinteinen raamatullinen rohkaisu siivittäköön askeliamme: »Nuoretkin väsyvät ja näännyvät, nuorukaiset kompastelevat ja kaatuvat, mutta kaikki, jotka Herraa odottavat, saavat uuden voiman, he kohoavat siivilleen kuin kotkat. He juoksevat eivätkä uuvu, he vaeltavat eivätkä väsy» (Jes 40: 31).

Merja Simula, Kirkkotie 5, 88270

Vuolijoki

puh. 08-6885241, 050-5844868,

merja.simula@nic.fi

Keijo Karvonen, Hiomokuja 3 A 7,

00380 Helsinki

puh. 09-3491724, 040-5476936,

keijo.karvonen@kolumbus.fi

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

PAPPISLIIITTO

Varsinaiset jäsenet:

Helin, Katri, Rauman srk

Härkönen, Marjaana, Juvan srk

Kauppinen, Kari-Veikko, Riihimäen srk

Kortelahti, Teemu, Lavian srk

Muraja, Asko, Jäppilän srk

Seppänen, Miia, Rantasalmen srk

Tirkkonen-Grönholm, Liisa, Savitaipaleen srk

DIAKONIAATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Aspholm, Kaija, diakonissa, Espoon srk/Tapiola

Haavisto Sirpa, diakonissa, Nakkila

Hautala, Johanna, diakoni, Ylistaron srk

Hautala, Mervi, diakoni, Helsingin srk/Malmi

Hellman, Siv, diakonissa, Sideby förs.

Kallio, Tarja, diakonissa, Hollola

Karppinen, Rauni, diakoni, Vaalan srk

Kytölä, Riitta, diakonissa, Kyyjärven srk

Lasonen, Marko, diakoni, Virtain srk

Lemberg, Irina, diakonissa, Borgå

Louejoki, Satu, diakonissa, Lapinlahden srk

Lundberg, Hannu, diakoni, Tampereen srk/Diakoniakeskus

Matikainen, Hanne, diakoni, Uukuniemen srk

Pöllänen, Satu, diakoni, Forssan srk

Riipinen, Sami, diakoni, Yli-Iin srk

Tiusanen, Sanna-Maria, diakoni-nuorisohjaaja, Mikkelin mskr

Vehviläinen, Mirkka, diakoni-nuorisohjaaja, Vantaan srk/Tikkurila

Ylitalo, Heidi, diakonissa, Oulu

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Varsinaiset jäsenet:

Hakomäki, Kaisa, Laihan srk

Hekkala, Markku, Kälviän srk

Karjalainen, Ville, Helsingin srk/Töölö

Kotilainen, Sirpa, Jyväskylän maasrk.

Raikaslehto, Risto, Kymen srk.

Varho, Kaj, Houtskärs förs.

Mitä raha puhuu?

Kysymys vauraudesta, köyhyydestä ja rikkaudesta on viime aikoina askarruttanut mieltäni monistakin eri syistä. Ymmärrän, miten moniulotteisista ja hankalista asioista tuolloin puhutaan. Vaurauden, köyhyyden ja rikkauden eettinen ja yhteisöllinen ulottuvuus on erityisesti kaivellut sisuskuntaani.

Olen hiljan palannut Etiopiasta. Kansainväliset uutistoimistot ovat näyttäneet kuvaa nälkään kiihtuvista ihmisistä. Kahdeksan miljoonaa on nopean ruoka-avun tarpeessa. Itse en nähnyt nälkää. Nälkäalueet ovat laajan maan reuna-alueilla eikä sitä paitsi vauraan länsimaalaisen tarvitse missään päin maailmaa mennä vatsa tyhjänä nukkumaan. Ei edes nälkämaassa.

Köyhyyden ja vaurauden näin Etiopiassa. Köyhäkin voi olla vauras. Köyhyydessä ja rikkaudessa on kyse suhteellisista käsitteistä. Mikä tärkeää, ne ovat käsitteitä, joiden kohdalla on pakko tehdä arvovalintoja. Ellei tietoisia valintoja tehdä, ihmisen mieltä ohjaa luontainen itsekkyyks. Valinta sekin.

Etiopian evankelinen Mekane Yesus -kirkko on pitkään ollut eräs maailman nopeimmin kasvavista kirkkoista. Kasvu merkitsee siellä sekä määrällistä laajenemista että sisäistä syventymistä. Paikallisten seurakuntien tasolla tehdään yksinkertaiset arvovalinnat. Kaikki käytettävissä olevat voimavarat laitetaan evankeliumin julistamiseen ja näkymiseen. Se merkitsee kolmea tehtävää; yksinkertaista peruseurakuntatyötä, jossa korostuvat palvonta ja kristillinen opetus, näyttävien kirkkojen rakentaminen muslimilähetyksen rakentamien moskeijoiden rinnalle sekä HIV-viruk-

sen saaneiden rinnalla kulkeminen. Kaikki taloudelliset resurssit laitetaan käyttöön. Mitään ei jätetä pahan päivän varalle.

Vaurauden vertailuun liittyi huvittava ja mieltä askarruttamaan jäänyt hengellinen piirre. En osannut mitenkään vasta kysymykseen jumalanpalvelusten pitämisestä useassa vuorossa. Etiopian kristityt kun eivät osaltaan ymmärtäneet, että yli 30 000 jäsenen Messukylässä kaikki halukkaat sopivat sunnuntaisiin yhteen jumalanpalvelukseen. Monin verroin pienemmissä seurakunnissa pidetään siellä useita perättäisiä tilaisuuksia.

Oman kirkkomme seurakunnissa on viime vuoden tilinpäätökset saatu valmiiksi. Erityisesti isoissa kaupungeissa on ihmetelty viivan alle jäävän rahamäärän suuruutta. Mitä tehdä kymmenille miljoonille? Markkojen äärellä on monella paikakunnalla vuosittain kahdenlaista vaurautta. Talousarviota laadittaessa ollaan kovin varovaisia, köyhiä ja kipeitä. Tilinpäätöksiä selailtaessa unohtuu niin köyhyys kuin kipeyskin.

Läntisessä maailmassa on viime vuosina vaurauden liittynyt aivan uusi käsite »odotusarvo». Erityisesti se on liitetty ns. uuteen teknologiaan. Pörssikurssien heitteileminen ei näytä opettavan, että tulevaa ei kannata kovin ahmia etukäteen. Odotusarvo näyttää vaikuttaneen kirkonkin taloudenpitoon jo reilun 10 vuoden ajan. Tosin toiseen suuntaan kuin uusteknologiassa. Kirkon taloudenpidossa on pysyvä »pahan päivän odotusarvo». Tulevaan varautuminen on viisautta, mutta tilinpäätösten äärellä on uskallettava kysyä, onko meillä säästäminen mennyt jo kohtuuttomuuksiin. Raha on tarkoitettu käyttöön. Säästämisen kohtuudesta pitää tulevan vuoden talousarvioissa tehdä rohkeita johtopäätöksiä. Tai joku muu tekee ne kirkon puolesta.

Tasaaminen on eräs kristillisistä arvoista. Tasaamisen tarve kasvaa nopeasti kotimaassa. Vauraus, köyhyys ja rikkaus ovat autioituvan maaseudun väkimäärältään pienillä paikkakunnilla aivan muuta kuin maan kasvukeskuksissa. Tasaamisen kristillinen arvo joutuu kirkkomme sisällä nopeasti tosi koetukseen. Tällaisen lausuman antamiseen ei tarvitse olla erityinen profeetta. Nuorten kirkkojen suuntaan tasaaminen on ollut ajankohtainen arvo jo pitkään.

Eräässä vertauksessa Raamattu puhuu murusista, jotka putoavat rikkaan pöydältä. Se lienee ollut läntisen kristikunnan, niin sisäisesti kuin ulkoisesti, käyttämä strategia tasaamisessa. Yksityisen talouteni pidosta tiedän kovin hyvin, miten vaikeaa omasta luopuminen on. Luopumisen vaikeus ei kuitenkaan anna rauhaa kysymyksille vauraudesta ja sen oikeasta käytöstä.

Kirjoitus on puheenjohtajan avauspuhe Pappisliiton valtuuston kevätkokouksessa 11.4.2000.

**Olen mukana
Papiston päi-
villä 24.–
25.10.2000
Tampereella.
Pohtisin mie-
lelläni kanssasi
työmme sisäl-
töä, sen mie-
lekkyyttä ja
sen tuottamaa
mielihyvää.
Muista ilmoit-
tautua ja tulla!
Nähdään**

Risto Saarinen

PAPISTON PÄIVÄT
Aidommin, Syvemmän, Rohkeammin
Tampereella 24-25.10.2000

Miten papin on pukeuduttava III

Papin pukeutumisohjeita valmistelevalle työryhmän jäsen, pastori Helena Tammi on haastatellut muotitaiteilija Matti Seppästä. Ohessa muotialan ammattilaisen näkökulma pappien pukeutumisesta.

Pukeutumistyöryhmä puolestaan on saanut työnsä päätökseen ja tehnyt oman esityksensä liiton hallitukselle, joka käsittelee asian elokuussa. Syksyn valtuusto päättää liiton kannan pappisviran tunnuksista ja pukeutumisohteista.

HELENA TAMMI

VIRKAPUKU ON PAPIN NÄYTTÄMÖ

»Virkapuvun ei tule herättää negatiivisella tavalla huomiota eikä ihmisten aggressioita.»

»Henkilön, joka tekee niin arvokasta työtä kuin kirkossa tehdään, tulee näyttää koko olemuksellaan myös se.»

»Seinätaapettiin ei tarvitse sekoittua, vaan voi olla tyylikkäällä tavalla esillä.»

Näin osallistuu pappien pukeutumiskeskusteluun **Matti Seppänen**, 55-vuotias muotitaiteilija, toimittaja ja opettaja. Hän on suunnitellut mm. Finnairin henkilökunnan virkapuvut.

Viimeisimpiin töihin kuuluu Marimekon miesten mallisto ensi syksyksi.

Meidän on syytä pohtia, millaisiin ammattiryhmiin pukeutumisellamme samaistumme tämän ajan yhteiskunnassa. Mitä me papit haluamme olemuksellamme välittää? Henkisestä ammatistamme huolimatta, suhtautumisemme pukeutumiseen on näkyvä viesti jostakin. Mistä?

Miten sinusta tuli pukusuunnittelija?

Lapsuuden mielikuvat ovat tärkeitä. Kodissani vallitsi ortodoksihenkinen luterilaisuus. Vanhempani olivat vaatimattomia, mutta tyylikkäättä. He pitivät vaatteensa puhtaina ja silitettyinä. Kenkiä oli vähän, mutta ne kiilsivät. Muistan lapsuudestani myös Amerikan tädin ja sedän, jotka välittivät filmitähti-mielikuvia nuoren miehen mieleen.

Millainen on sinun pappisi?

Muistan Kangasalan pappien vakuuttavan kulkemisen kylän raitilla vieläkin. Heidän olemuksessaan oli sisäistä karismaa. Mielikuvissani pappi on aina mies. En ole vain vielä tottunut teihin naisiin. Papin pitää olla arvokas, koska hänellä on niin arvokas tehtävä.

Virkapuku korostaa papin arvokasta tehtävää, muotisuunnittelija Matti Sappänen sanoo.

En pidä siitä, että papit yrittävät mielistellä ja »heittäytyä yhdeksi meistä». Papilla on oltava hyvä tilannetaju käytöksessään ja pukeutumisessaan.

Mikä tekee asusta virkapuvun?

1. Yhtenäisyys. Virkapuku kertoo, että kantaja kuuluu tiettyyn ammattiryhmään. Puvun kantajia on enemmän kuin yksi.

2. Virkapuvun tulee täydentää viran kuvaa. (Millainen virkapuku täydentää papin viran kuvaa, jään haastattelijana pohtimaan?)

3. Virkapuku on ajaton ja muunneltavissa. Se ei ole muotihömpötys eikä liian siviilimäinen.

4. Virkapuku ei ole työpuku. Työpuvun täytyy olla helppohoitoinen ja mahdollistaa työn suorittaminen. Virkapuku sen sijaan on samanaikaisesti työ- ja edustuspuuku.

Millaisia terveisiä haluat lähettää pappismiehille?

Valitkaa yhtenäinen hyvää villakangasta oleva

istuva puku. Sellaisen saa kahdella tonnilla. Puvun tulee olla sopusoinnussa vartalon kielen kanssa ja sitä pitää muistaa hoitaa. Miehen virkapuvun tehtävänä ei ole tuoda miehen vartaloa esille. Naisen virkapuku voi mielestäni tehdä naisen olemukselle sen sijaan oikeutta.

Virkapuvun kokonaisuuteen vaikuttaa oleellisesti hiusten hyvä muotoilu ja silmälasin kehykset! Itse käytän isältäni perittyä kelloa. Se on oleellinen osa pukeutumistani.

Kengät ovat erityisen tärkeitä miehille. Älkää käyttäkö paksupohjaisia kenkiä virkapuvun kanssa ja hoitakaa jalkineitanne. Päällysvaatteiden ja käsineiden pitää olla mustat ja hyvää materiaalia. Varokaa liian suuria säkkeitä virkapuvun kanssa. Ohut salkku on tyylikäs.

Ovatko lahkeen käänneet vanhanaikaisia?

Upslaakit sopivat hyvin virkapuvun housuihin.

Millaisia ohjeita annat naisille virkatehtäviin pukeutumisessa?

Katsokaa peiliin ja opetelkaa tunnistamaan kehon heikot ja kriittiset kohdat! Olkaa naisellisia. Housut ovat usein vaativammat kuin sopiva hame. Tosin housut ja kauniisti leikatut housuhameet sopivat hyvin virkapuvuksi. Hameen mitan kertoo parhaiten peili. Klassinen lyhyen hameen mitta on juuri polvilumpioon. Jos sääret eivät kestä lyhyttä hametta, on parempi valita pitkä. Jakun mallin ja pituuden ratkaisee kunkin vartalo. Ajattomuus ja hyvä kangaslaatu ovat tärkeitä jakupuvussa. (Näkins mielelläni naisilla valkoiset kaulukset kasvoja vasten. Onko teidän ihan pakko pitää tuota korkeakauluksista paitaa? Valkoiset kaulukset olisivat kauniit ja naiselliset.)

Musta on hyvä väri jalkineissa. Koroilla ei ole niin väliä, mutta kenkien kärkien tulee olla umpinaiset. Käsineiden ja päällysvaatteiden paras väri on musta. Laukku ei saa olla liian suuri. Minusta virkapukuun ei sovi olalla kannettava laukku.

Haastattelija on Espoon seurakuntayhtymän kasvatusasiain teologi ja Pappisliiton asettaman pukuryhmän jäsen. helena.tammi@evl.fi

Jumala vai Jumala-kuva?

Nykyisin puhutaan paljon Jumala-kuvista. Keskustelussa on piirteitä, jotka ovat ärsyttäneet minua jo pitkään. Seuraavassa hahmottelen näiden piirteiden pohjalta stereotypian, jota luultavasti kukaan ei sellaisenaan edusta, mutta joka silti kertoo mielestäni jotain aikamme »ei-konservatiivisesta» teologiasta. Lopuksi kerron, minkä vuoksi stereotypian teologia menee mielestäni metseen.

STEREOTYPIA JUMALAKUVASTA

Stereotypia modernista jumalakuvateologiasta Jumala on transsendentti. Toisaalta hän on maailman olemassaolon perimmäinen syy ja sen vuoksi läsnä jokaisessa solussamme, lähempänä meitä kuin oma itsemme. Kuitenkaan mikään inhimillinen käsite ei voi pitää häntä sisällään. Jumala pysyy omassa, ihmisen hapuilevasta Jumala-puheesta riippumattomassa todellisuudessaan. Jumalasta muodostetut väitteet ovat enemmän tai vähemmän vajavaisia kuvia Jumalasta. Ne kertovat enemmän niiden lausujasta kuin niiden oletetusta kohteesta. Ovathan ne lausujansa psykologisen rakenteen värittämiä ja vääristämiä.

Raamattu on täynnä erilaisia Jumala-kuvia. Kirjoittajat olivat erilaisen elämänkatsomuksen ja psykkinen rakenteen omaavia ihmisiä ja kuva Jumalasta välittyi siksi heille erilaisena. On ilmeistä, että myös Raamatun ulkopuolisten uskontojen hurskaille on välittynyt inhimillisen persoonallisuuden eräiden puolien kannalta olennaisen tärkeitä heijastumia maailman jumalallisesta perustasta.

Yliopistossa papiksi aikova saa tietoa Raamatun ja kristinuskon tradition (ehkä muidenkin uskontojen) erilaisista Jumala-kuvista. Myös ihmisen psykologisesta rakenteesta hän toivottavasti oppii jotain. Filosofinen sivistys on myös tärkeää. Tule-

vassa työssään papiksi opiskeleva tarvitsee näitä tietoja. Papin tehtävänä on nimittäin olla eräänlaisena »jumalakuvakonsulttina» kohtaamilleen erilaisen tiedollisen tason ja psykologisen rakenteen omaaville ihmisille. Messussa, kasuaalitoimituksissa, sielunhoidossa ja muissa kohtaamisissa hän ammentaa kirkon jumalakuvastosta aineksia ja virikkeitä, jotka voivat auttaa hänen kohtaamiaan ihmisiä muodostamaan oman, heille sopivan ja aikuisen Jumala-kuvan.

Johtajatuksena tässä työssä on luterilaisessa kirkossa tärkeänä pidetty kuva rakastavasta Jumalasta (vrt. Lutherin kysymys »Kuinka löytäisin armollisen Jumalan?»). Kun lisäksi otetaan huomioon, että Jeesuksenkin Jumala-kuva oli rakastava, käy täysin ilmeiseksi, että ihmisiä tulee opastaa kohti kuvaa armollisesta Jumalasta — semmitenkin, kun pastoraalipsykologia on osoittanut, että kyseisenlainen Jumala-kuva antaa voimaa elää ja muunlaiset Jumala-kuvat ovat yleinen neuroosien syy.

Rakastavasta Jumala-kuvasta seuraa nöyrä suvaitsevaisuus toisin uskovia kohtaan. Suvaitsevaisuus on perusteltua myös uskonnonfilosofisesti; Jumala-puheessahan on kyse vain epätäydellisistä Jumala-kuvista eikä Jumalasta itsestään. On turha kiistellä asiasta, josta kukaan ei voi sanoa mitään lopullista.

Kristinuskon keskeisin asia, rakastava Jumala-kuva, pukeutui jo varhain kreikkalaisen filosofian käsitteistöön ja muovautui sitä vastaavan maailmankuvan mukaiseksi. Vuosisatojen kuluessa tuo käsitteistö tuli tärkeämmäksi kuin se, mitä sillä yritettiin ilmaista. Jeesuksen Jumala-kuva joutui jähmeän dogmatiikan vangiksi. Jokainen vähänkin ajatteleva pappi tajuaa, että dogmatiikan käsitteistö ei vastaa nykyihmisten maailmankuvaa, minkä vuoksi kirkon opin kirjaimellinen seuraaminen johtaa oman ja toisten elämän jähmettämiseen. Jumalanpalveluksessa ja kasuaalitoimituksissa on ehkä kuitenkin syytä pitäytyä melko traditionaali-

*William Blaken kuvassa
miehen näköinen jumala
luo maailman kultahar-
pin liikkeellä.*

sessä puhettavassa, tuohan se mukanaan tunnon sukupolvien yli ulottuvasta jatkuvuudesta tässä liiankin nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä on perusteltua senkin vuoksi, että liturgian runollis-paradoksaalinen kieli julistaa vahvasti, että jumaluuden mysteeriä on mahdoton vangita inhimillisiin käsitteisiin.

Tärkeintä on rakkaus ja sellainen Jumala-kuva, joka johtaa rakkauteen, ei vain sanoissa, vaan myös teoissa. Kirjaimellinen pitäytyminen dogmeihin estää tätä, sillä se vie fundamentalistiseen itsetyytyväisyyteen ja mielettömyyteen, jossa ihminen ajattelee, että hän on kyennyt vangitsemaan uskoonsa Jumalan, joka Raamatun mukaan ei mahdu edes »taivasten taivaisiin».

MIKÄ TÄSSÄ MÄTTÄÄ?

Edellä esittämässäni stereotyyppiassa on hyviä yksittäisiä ajatuksia, minkä vuoksi saattaa olla vaikea huomata, että sen ajatuksenjuoksu eroaa rakenteeltaan olennaisesti siitä, mitä Raamattu ja kirkon traditio opettavat ihmisen ja Jumalan kohtaamisesta.

1. Vanhan ja Uuden Testamentin mukaan Jumala on transsendentti ja käsittämätön. Tästä huolimatta molempien kaikissa kirjoissa (ehkä Saarnaaja ja Sanalaskut pois lukien) lähdetään siitä,

että hän kohtaa ihmisen ontologisesti ja episteemisesti paljon »vahvemmalla tavalla», kuin ihmisen Jumala-kuvina. On siis banaalia ja teologisesti sivistymätöntä tehdä Raamatun kirjojen erilaisista teologisista painotuksista se johtopäätös, että siellä opetettaisiin Jumala-kuville perustuvaa Jumalan ja ihmisen kohtaamista.

2. Raamatun »uskonnollinen tieto-oppi» perustuu siihen, että Jumala tulee omasta vapaasta tahdostaan ihmisten kanssa sellaiseen liittoon, jossa hän itse on omana itsenään läsnä ihmistä varten. Liitto perustuu Jumalan pelastustekoihin historiassa (Jahven teot kansalleen, Jeesuksen herättäminen kuolleista, Hengen vuodatus seurakunnalle), niistä kertoviin sanoihin ja niitä muisteleviin kultillisiin toimituksiin (ympärileikkaus, kaste, ehtoollinen). Toinen uskonnollisen tiedon lähde, luomakunnasta, ihmisen elämäkokemuksista ja järjestä saatava informaatio, on sijoitettu tähän pelastushistorialliseen raamiin. Kirkon tradition teologia on suurelta osaltaan näiden kahden Jumalan tuntemistavan suhteen miettimistä. Jumala-kuvilla ei siinä ole muuta osaa, kuin se, että niiden tekeminen kielletään. Ajatus Kristuksesta Jumalan kuvana on toki tärkeä, samoin kuin ikonit, mutta ne ovat osia aivan toisenlaisessa ajatuksenjuoksussa (Jumalan Pojan inkarnaatio), kuin mitä moderni jumalakuvateologia edustaa.

3. Moderni jumalakuvateologia perustuu lähinnä kantilaiselle tietä-opille (ryyditettynä individualismilla ja psykologialla), jossa inhimillisen tietämisen a-prioriset edellytykset »antavat muodon» (in-informo) sille, mitä tiedetään / uskotaan. Siksi Jumalaa an sich ei uskon kohteena koskaan tavoiteta. Meidät kohtaa vain omien edellytystemme värittämä kuva itsessään käsittämättömästä Absoluutista. Kirkon traditiossa opetetaan toisella tavalla: Jumala on kohdattavissa an sich, koska hän itse, vapaan tahtonsa päätöksellä, on halunnut sitoutua kansaansa pelastushistoriassa ja varsinkin Poikansa inkarnaatiossa tapahtuneessa kondescendenssissä (con-descendo = laskeutua alas olemaan jonkun kanssa). Tämä kohtaaminen merkitsee ihmiselle mm. sitä, että Kristuksesta kertova sanoma »muovaa» (in-formo) hänet eli synnyttää hänessä uskon, usein vastoin hänen omaa järkeään (siis päinvastoin, kuin jumalakuvateologiassa, jossa ihmisen jumalausko muovautuu hänen omien edellytystensä mukaiseksi).

4. Kirkon perustava dogma (kolminaisuusoppi + oppi Kristuksen kahdesta luonnosta) on sen käsitteellistä selvittelyä, mitä Jumalasta on ajateltava, jotta ei turhennettaisi seuraavaa ilosanomaa: Jeesus Nasaretilaissessa ja hänen lähettämässään Hengessä Jumala on kohdattavissa itsenään, omalla persoonanaan, täysin jumalallisena, mutta silti ihmisen tasolla. Ajatus Kristuksesta jumaluuden ilmentymä (modalismi) tai väliolentona (areiolaisuus) kiellettiin, koska niissä ajattelun perusstruktuuri johtaa väitteeseen, että Kristuksen ja Hengen kautta Jumalaa itseään ei tavoiteta. Jumalakuvateologia ei ole tajunnut dogman perusintentiosta yhtään mitään, sillä sen mukaan Jumalaa itseään ei uskossa tavoiteta edes siinä määrin, kuin modalismissa tai areiolaisuudessa.

5. Jumala-kuvat ovat toki aina osa ihmisen elämää, mutta Jumala-suhteen perusta ne eivät ole. Jumala kohtaa ihmisen Kristuksesta kertovassa evankeliumissa ja uskossa pikemminkin ihmisen omista Jumala-kuvista huolimatta, kuin niiden perusteella. Tämä on suomalaisissakin herätysliikkeissä iät kaiket tunnettu tosiasia. Mitä muuta körttiläisyyden aivouskon rienaaminen on, kuin omien Jumala-kuvien tuhoamista ja kehotusta ikävöidä armoa Kristukselta itseltään? Vastaavanlainen omien Jumala-kuvien vastustaminen ilmenee mm. evankelisuudessa Raamatun sanan ja viidesläisyydessä uudestisyntymän painotuksessa. Jumalakuvateologialla ei ole mitään paikkaa myöskään kirkon liturgiassa.

6. Jumalakuvateologia ei ole niin nöyrää, kuin minä se esiintyy. Pappi, joka ymmärtää itsensä jumalakuvakonsultiksi, asettuu sen uskonnollisen tradition yläpuolelle, jonka palveluksessa hän on. Objektiivisen ulkopuolisesta asemastaan käsin hän sitten valitsee traditiosta eettisesti ja psykologisesti hyväksyttäviä aineksia kullijoilleen — niin kuin tieteellisen koulutuksen saanut konsultti ainakin. Traditionaalisemman teologian pohjalta toimivalla papilla ei ole tällaista autonomisen järjen suoma vapautta suhteessa siihen Jumalaan, jonka evankeliumia hän saarnaa. Hän ei itse pysty käsittämään sitä, kuinka Kaikkivaltias saattaa sitoutua niin älyttömän tuntuiseen oppiin, kuin mitä puhe inkarnaatiosta, sovituksesta, ylösnousemuksesta, sakramenteista ja uskosta on. Hän joutuu päivittäin lyömään elämänsä vetoa oman järkensä kannalta epätodennäköisen totuuden puolesta. Kyseinen ristinteologinen menetetään jumalakuvateologiassa.

7. Ihmismielen psykologisen rakenteen tunteminen on papille tärkeää. Ihmisen Jumala-kuvat ovat osa tätä rakennetta ja ne on huomioitava mm. sielunhoidossa. Psykologian huomioonottaminen ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että teologisen ajattelun perusstruktuuri (käsitys Jumalan ja ihmisen kohtaamisesta) rakennetaan Jumala-kuvien varaan. Teologian on nykyisinkin perustuttava

trinitaariseen ilmoitusteologiaan ja sitä vastaavaan soteriologiaan. Psykologinen tietämys on sopeutettava niiden antamiin raameihin. Esitän tälle kaksi syytä: a) Uskonnot ovat luonteeltaan aika konservatiivisia ilmiöitä. Kristinuskossakaan ei pitäisi sallia niin radikaaleja ajattelun perusstruktuurin muutoksia, kuin se, millaista jumalakuvateologiaan siirtyminen merkitsee, tai muuten ei ehkä pidä puhua kristinuskosta (aatehistoriallinen syy), b) Jeesus Kristus ei luultavasti ilahdu, jos huomaa paruuksiensa kirkon perustavan ilmoitusteologiansa jumalakuvien, eikä hänen itsensä varaan (uskonnollinen syy).

Kirjoitus on julkaistu Helsingin hiippakunnan apupappien »Hovinari« -lehdessä (3/1999). Kirjoittaja on Helsingin yliopiston ekumeniikan assistentti. sammeli.juntunen@helsinki.fi

Forum kirkon työntekijöille
18.–19.8.2000
Järjestää **Kirkon koulutuskeskus**, Järvenpää

Spiritualiteetti nyt!

— **ajatuksissa, sanoissa, teoissa, kirkossa**

Mukana Jukka Paarma, Jaakko Elenius, Sirkka-Liisa Enqvist, Pentti Huhtinen, Päivi Jussila, Tuomo Mannermaa ja Timo Veijola. Forum on tarkoitettu kaikille työntekijöille työtehtävästä riippumatta. Koulutuskeskus viettää samalla 30-vuotisjuhli-
aan.

Pe 18.8. klo 10 messu, klo 12 juhlaesitelmä
arkkipiispa Jukka Paarma

Pe 18.8. klo 15–la 19.8. klo 17 symposium.

Paikka: Kirkon koulutuskeskus
Järvenpääntie 640, 04400 Järvenpää

Tiedustelut ja ilmoittautuminen

15.6. mennessä:

Kirkon koulutuskeskus
koulutuskeskus@evl.fi
puh. (09) 2719 911, fax (09) 2719 918
Osanottomaksu (sis. täysihoidon) 500 mk.

Työn huonot ja hyvät puolet

Noin 1,5 vuotta sitten hain kahden vuoden sijaisuutta saman työnantajan palveluksessa, mutta ihan erilaisissa tehtävissä. Hakuaikana jouduin yllättävän isoon ja syvään prosessiin. Vertailin paljon mielessäni oman työni ja mahdollisen sijaisuuden uusia tehtäviä, molempien hyviä ja huonoja puolia. Tiedostin entistä selkeämmin vakituisen työni ja työpaikkani hyvät puolet. Huonot puolet olivat kirkkaasti olleet tiedossani jo pitkään. Niistä olin osannut puhua lähimpien työtovereiden, esimiehen ja työnohjaajan kanssa. Alaostaston kokoukset olivat olleet yksi purkupaikka ja oman osansa oli saanut varmasti perhekin kotona.

Esimerkiksi työajattomuutta olin pitänyt rasitteena, kun väkisininkin aina välillä tulee aikoja, jolloin työssä on oltava aamusta iltaan, mikä tuntuu kohtuuttomalta. Nyt tämä samainen työajattomuus uutta kellokortti-työpaikkaa ajatellessani

alkoikin näyttäytyä enemmän etuoikeutena ja vapautena, josta en haluaisi luopua. Varsinkin, kun edessä oli nuoremman lapseni koulunaloitus. Kuka häntä sitten saattelisi alkupäivinä koulutielä, jos ei isän eikä äidin työ sitä salli.

Puheenjohtajatehtävässäni saan kuulla paljon työhön liittyvistä epäkohdista ja diakoniatyöntekijöiden ongelmista eri puolilla Suomea. Ollessani hiljattain mukana luottamusmieskurssilla, en ollut välillä uskoa korviani, kun kuuntelin, millaisia kysymyksiä ja terveisiä joillakin luottamusmiehillä oli esimiesten ja talouspäälliköitten päätöksistä. Työntekijöitä vaaditaan jopa maksamaan työn aiheuttamia kuluja esim. virkamatkoihin ja -pueluihin liittyen. Kaikkein suurin kirjo tuntui olevan puhelinten käyttöohjeissa ja korvaamiskäytännöissä. Törkein työnantajan vaatimus oli se, että työntekijän pitää kirjata laskutusta varten asiakkaalle soittamansa puhelut täydellisten puhelinnumeroitten kanssa! Miten vaitiolovelvollisuutta voidaan näin loukata?

Kummallista kaiken tämän epäkohdista, ongelmista ja epäoikeudenmukaisuuksista kertovan tiedon ohella on se tosiasia, että kirkon työntekijät ovat työhönsä erittäin sitoutuneita. Tämä tuli jälleen todistettua oman työnantajani teettämässä henkilöstötutkimuksessa, josta on juuri saatu tutkijan raportti. Mikä tämän selittää? Miten on ymmärrettävä yhtälö: paljon raskasta työtä + huono palkka (niin edelleen, vaikka monelle meikäläiselle pieni lisä tänä keväänä rapsahtikin) + monessa työyhteisössä puutteita johtamistaidoissa ja ilmapiiriongelmiä ja **silti** taivaita hipova sitoutuneisuus työhön? Onko niitä hyviä puolia työssä sittenkin enemmän? Ainakin enemmän kuin on tapana ääneen puhua? Vai onko työ itsessään niin antoisaa tai tekijälleen tärkeää?

Sijaisuutta, josta alussa kerroin, en saanut. Kun tieto tuli, kiitin Jumalaa. Sitten marssin kauppaan ostamaan koko perheelle juhlapullat kotiin vietäväksi ajatuksella: »Saattelen itse 7-vuotiaani koulutielle ja jatkan työtäni muistaen sen hyvätkin puolet.»

KIRKKOHERRANVIRAN VAALIEHDOTUS

TAUSTAKSI

Lapuan hiippakunnassa tulee lähimmän kymmen vuoden aikana noin puolet (30) kirkkoherraviroista haettavaksi eläkkeelle siirtymisten johdosta. Normaali vaihtuvuus vielä kasvattaa tätä lukua. Potentiaalisten hakijoiden kannalta on siis tärkeä tietää, miten vaaliehdotus syntyy tuomiokapitulissa.

Kirkkoherranviran hakijoilla on subjektiivinen oikeus saada vaalisija voimassa olevien kirkkojärjestyksen säännösten mukaisesti. Vaaliehdotusta tehtäessä käytetään ns. oikeusharkintaa. Tämä merkitsee, että asiassa on periaatteessa vain yksi oikea ratkaisu, johon päätöksentekijän on pyrittävä. Vuoteen 1993 loppuun saakka voimassa olleen kirkkolain 153 §:n mukaan papit oli asetettava vaalisijalle **»sen mukaan kuin he, ottaen huomioon myös viran erityiset tarpeet, taitonsa ja ansionsa puolesta ovat muita ja toisiansa etevämmät»**.

Vaaliehdotuksen luonnetta hallintopäätöksenä on vuonna 1983 kuvannut Porvoon pitkäaikainen lainoppinut assessori Gunnar Träskman (Huset vid kungsvägen, s. 141): »Den stora allmänheten har den uppfattningen att domkapitlet i sitt valförslag rekommenderar prästerna i en bestämd ordning utgående från lämlighetssynpunkter och eget tyckande. Valförslaget uppgörs dock på stränga juridiska grunder oberoende av ändamålsenlighetssynpunkter och utgående från objektiva bedömningsgrunder.»

Piispainkokous on 1900-luvun alusta lähtien useita kertoja pohtinut, miten löytää yhteiset ja selkeät mittarit hakijoiden arvioimiselle vaaliehdotusta varten. Tavoitteena on ollut yhtenäistää eri tuomiokapitulien tulkintoja ja helpottaa päätösten valmistelua. Piispainkokouksen 1970 asettama toimikunta (Samuli Aaltonen, Gunnar Träskman, Olli Heilimo) muistio on viimeinen perusteellinen valmistelu asiassa. Toimikunnan muistio löytyy kokonaisuudessaan Lapuan tuomiokapitulin verkkosivuilta kohdassa kiertokirjeet/pysyväisohjeet. Selvitystä voi myös tilata tuomiokapitulista.

Toimikunnan mukaan **»taito koostuu kahdesta osatekijästä**. Siihen luetaan nimittäin 1) oppi sekä 2) tieto ja kokemus, jotka ovat tarpeen viran hoitamisessa». Kysymyksen tulevat sekä teologiset että muut opinnot, julkiset oppinnytykset, pastoraal-

litutkinto, julkaisut. »Oppi on tehoton, elleivät siihen liity ne tiedot ja se kokemus, jotka ovat tarpeen viranhoidossa. Kokemukseen liittyvät oleellisesti tiedot. Tietoja voidaan hankkia paitsi samantapaisen viran hoitamisella myös koulutuksen avulla. Tieto eroaa opista lähinnä siten, ettei tässä ole kysymys julkisesti suoritetusta tutkinnosta tai oppinnytyksestä, vaan ... kurssien tai harjoitusten kautta hankitusta kyvystä... **Ansio** määritellään kirkkolaissa aikaisemmassa virantoimituksessa osoitetulla uutteruudella, vakavuudella ja taitavuudella. Kysymys ansion arvioinnista on tuottanut hankaluuksia... On ilmeistä, että käytäntö meillä usein pyrkii kiinnittämään liian suurta huomiota virkavuosien määrään... Virkatoiminnan laadun arvos telemisessa on merkitystä paitsi ehdollepanon suorittavan tuomiokapitulin tuntemuksella hakijoista, myöskin ennen kaikkea arvosanalla, jonka tuomiokapituli on antanut KL 148 §:n nojalla hakijan viranhoidosta... Jos tuomiokapitulin jäsenellä on tiedossa seikkoja, jotka aiheuttavat poikkeamisen annetusta arvosanasta, on tosiseikkoihin perustuva arvostelu perusteltava pöytäkirjassa.»

Papin viranhoidossa osoittamaa uutteruutta ja taitoa (ansio) oli siis tarkoitus kuvata nimikirjanotteeseen liittyvällä tuomiokapitulin arvosanalla. Näin toisesta hiippakunnasta tuleva hakija olisi samanveroinen oman hiippakunnan hakijan kanssa ja tuomiokapitulilla olisi riittävät tiedot vaaliehdotusta tekemistä varten. Vuoden 1869 kirkkolain 368 §:n mukaan piispantarkastuksen päätteeksi tarkastaja antoi arvosanat koko seurakunnan pappistolle. Säännös kumottiin vasta 1979. Heilimo korosti kommentaarissaan 1967, ettei tarkastajan antama arvosana ollut suoraan verrattavissa tuomiokapitulin nimikirjanotetta pyytävälle antama arvosanaan. Laajennetun piispainkokouksen vuonna 1966 antama nimikirjapäätös ei sisältänyt tarkkoja perusteita arvosanoille. »Piispainkokous on lokakuun 14. päivänä 1970 hyväksynyt suosituksen sen arvosanan antamista varten, joka KL 148 §:n nojalla annetaan. Tällöin tulee laskettavaksi myöskin virkavuosien lukumäärä. Piispainkokouksen suosituksen perusteella tulevat virkavuodet otetuksi huomioon kaksinkertaisessa merkityksessä arvos teltaessa hakijoiden viranhoidtoa. Tuomiokapituli on aihetta havaita tämä muodottomuus.»

Käytännössä vaaliehdotusten perusteet ovat siis viime vuosikymmeninä muodostuneet lähinnä asia-

kirjoista ilmenevän työkokemuksen ja suoritettujen opintojen arvioinnista. Vain poikkeustapauksissa on asiakirja-aineistoa, jonka perusteella voidaan laajemmasta näkökulmasta arvioida hakijoiden mahdollisuuksia haettavana olevan kirkkoherranviran hoitamiseen. Myönteiset taitavuudesta koskevat tiedot ovat vielä harvinaisempia. Kun oman hiippakunnan hakijaa on ollut arvioitava samojen kriteerien mukaan kuin toisen hiippakunnan hakijaa, niin on voitu nojautua ainoastaan asiakirjatietoihin hiukan eri variaatioin. Eri hiippakunnissa on saatettu hieman eri tavoin painottaa selektiiviviroissa tai lähetystyössä saatua kokemusta. Hakijoiden ollessa asiakirjojen mukaan hyvin tasaväkisiä, on jouduttu etsimään vaikkapa parinkymmenen vuoden takaisen kandidaattitodistuksen arvosanatietoja, jotta hakijoiden välille on löydetty eroja.

KIRKKOLAINSÄÄDÄNNÖN MUUTOKSET 1994

Kirkkolain kokonaisuudistuksessa vaaliehtotuksen perusteita koskevia säännöksiä tarkistettiin. Kirkkolainsäädäntö 1997 -kirjassa muutosten merkityksestä on todettu seuraavaa (s. 286): »Täytettävän viran erityisille tarpeille on säännöksessä annettu entistä suurempi merkitys. Julkisyhteisön virat ovat yhteisölle kuuluvien tehtävien suorittamista varten ja siksi virkayleisyyserusteista säädettyäessä on ensisijaisesti otettu huomioon yhteisön tarpeet. Hakijoiden henkilöä koskevista ehdollepanoperusteista on EKL 153 §:ssä mainittu ansio korvattu sanalla **kyky**. Tämä vähentää virkavuosien merkitystä ehdollepanossa... Virkavuosilla on kuitenkin edelleen merkitystä, koska viranhakijan taito ja kyky ovat kehittyneet saavutetun kokemuksen myötä. Hakijan osoittamaan palveluvalttiuteen virantoimituksessa sekä nuhteettomaan käyttäytymiseen on myös kiinnitettävä huomiota hakijoita vaalisijoiille asetettaessa.»

Lainsäätäjän tavoite virkavuosien merkityksen vähentämisestä ei kuitenkaan voi toteutua, jos arvioinnin perusteet jäävät edellä kuvatun mukaisesti riittämättömiksi. Kirkkojärjestyksen muutoksen vuoksi vuodesta 2002 lukien kirkkoherranviran hakijalla on oltava suoritettuna myös kirkkoherratutkinto, johon kuuluu arvosana. Käytännössä yli kymmenen vuoden siirtymäaikana vuodesta 2002 lukien hakijoina tulee olemaan sekä kirkkoherratutkinnon suorittaneita että jo kirkkoherranvirassa olleita hakijoita, joilla ei ole kirkkoherratutkintoa ja sen arvosanaa.

MITEN TÄSTÄ ETEENPÄIN?

Vaaliehtotuksen perusteet muodostuvat edellä esitetyn mukaisesti kolmesta osa-alueesta:

1. Taito, johon luetaan opinnot sekä työkokemuksen kautta saadut tiedot ja henkilöstökoulutus.

2. Hakijan persoonalliset kyvyt haettavana olevan viran hoitamiseen.

3. Haettavana olevan kirkkoherranviran erityiset tarpeet.

On nurinkurista, että seurakunnan muiden virkojen kuin kirkkoherranviran täyttämässä hakijoiden haastattelut ja osittain soveltuvuustutkimusten käyttö ovat normaali ja olennainen osa virantäyttöprosessia. Kuitenkaan seurakuntatyötä johtavan viranhaltijan, kirkkoherranviran, ehdollepanossa nämä keinot on jätetty käyttämättä. Näiden keinojen käyttäminen ei ole ristiriidassa vaaliehtotuksen oikeusharkintaluonteiden kanssa. Päätökset on aina perusteltava. Aikojen muuttuessa tuomiokapitulit ovat osaksi jääneet ilman sopivia työkaluja tehtävänsä hoitamiseen. Tuomiokapituli voi KL 6 luvun 4 §:n mukaan edellyttää viranhakijalta hänen terveydentilansa toteamiseksi tarpeellista tutkimusta, jos s ovat tarpeen viranhoidon edellytysten selvittämiseksi. Tätä menettelyä on joissakin tapauksissa käytetty. Tämä ei kuitenkaan sovellu kaikkien tilanteiden käsittelyyn.

Hakijoiden haastattelu asettaa heidät samalle lähtöviivalle, mikäli haastattelut suoritetaan johdonmukaisesti samoja periaatteita noudattaen. Haastattelussa tulee esille hakijoiden kyky ilmaista ajatuksensa selvällä ja ymmärrettävällä tavalla. Se tuo esille myös hakijan kyvyn olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Näin haastattelussa tulevat esille juuri ne persoonalliset ominaisuudet, jotka ovat olennaisia johtamistehtävässä. Haastattelussa tehdyt havainnot on suhteutettava hakijoista asiakirjoissa olevaan tietoon.

Kahdessa viimeisessä vaaliehtotuksessaan (Jyväskylän maaseurakunta, Teuva) Lapuan tuomiokapituli on käyttänyt hakijoiden haastattelua osana vaaliehtotuksen perusteena olevaa aineistoa. Esimerkki haastattelun käyttämiseen saatiin Oulun tuomiokapitulista.

KIRKKOHERRANVIRAN ERITYISET TARPEET

Kirkkoherranvirka on papinvirka, viranhoidajalle kuuluu samojen pappisvirkaan kuuluvien tehtävien hoitaminen kuin muillekin papeille. Kirkkoherran erityistä tehtävistä on säädetty kirkkolainsäädännössä, joten kuvaus kirkkoherranviran erityisistä tarpeista yleisellä tasolla luodaan sen pohjalta. Kirkkoherran tehtävistä seurakunnan työyhteisön johtajana säädetään KJ 6: 34 §:ssä. Kirkkoherra toimii kirkkoneuvoston puheenjohtajana ja vastaa monenlaisesta valmistelusta ja päätöksenteosta.

Kuva kirkkoherranviran erityisistä tarpeista muodostuu em. yleisistä tarpeista sekä yksittäisen seurakunnan kulloisenkin tilanteen asettamista vaatimuksista. Kun tuomiokapituli arvioi asiaa, se käyttää ensisijaisesti sillä jo ennestään olevaa tietoa. Tuomiokapitulin menettelytapojen kehittämistä olisi kuitenkin syytä pohtia. Millä tavoin seura-

kuntaa kuullaan asiassa? Olisiko kuultava kirkko-neuvostoa ja/tai työntekijäkokousta? Tulisiko seurakunnan tilanne näin paremmin valotettua eri näkökulmista? Kun hakijoita on tulossa omasta seurakunnasta, on tilanne tietysti komplisoitu. Jo ennen viran auki tuloa tuomiokapituli voisi lähettää lausunnonle tuomiokapitulin tekemän luonnehdinnan ko. kirkkoherranviran erityisistä tarpeista. Saadun lausunnon pohjalta tuomiokapituli toteaisi viran erityiset tarpeet, kun se julistaa viran haettavaiksi. Arviointi olisi myös hakijoiden saatavilla.

Seuraavassa esimerkkeinä täytettävän viran erityisten tarpeiden kaksi kuvausta 14.10.1999. Ne on tehty vaaliehtdotuksen yhteydessä eikä seurakuntaa ole asiassa kuultu.

I »Jyväskylän maaseurakunta kuuluu Lapuan hiippakunnan suuriin seurakuntiin. Monimuotoisessa seurakunnassa on kaupunkimaista ja maaseutumaista asutusta sekä teollisuus- ja varuskunta-aluetta. Seurakunta on jaettu piireihin, joiden asema on hyvin itsenäinen. Seurakunnan hengellisessä työssä toimiva henkilöstö toimii piirien alaisuudessa. Organisaatio edellyttää kirkkoherralta kykyä sovitella erilaisia näkemyksiä ja intressejä. Jyväskylän maaseurakunnassa kirkkoherran työ on erityisen vaativaa, koska hänellä ei ole kaikkia suoran johtamisen välineitä käytössään. Kirkkoherralla ei ole johdettavanaan omaa seurakuntapiiriä. Maaseurakunnan kirkkoherran työssä tarvitaan hyvä hallinnon, suunnittelun ja ihmisten johtamisen kyky sekä hyvä taito arvioida käsiteltäviä asioita teologisesti. Maaseurakunnan kirkkoherran tulee kestää erilaisten intressien käsittelyyn liittyvää henkistä painetta. Tämä edellyttää myös hyvää terveyttä.

Kun vaaliehtdotuksia tehtäessä on arvioitu hajan työkokemuksen myötä kertynyttä taitoa ei ko. seurakunnan työvuosille ole annettu suurempaa painoa kuin vastaavissa tehtävissä saadulle kokemukselle. Lapuan vaaliehtdotuksissa on piirikappalaiselle kuuluvaa johtamistehtävää rinnastettu joiltakin osin kirkkoherran tehtävään. Maaseurakunnan kirkkoherranviran erityistarpeita ajatellen on arvostettava kokemusta suuren työyhteisön toiminnasta tai johtamisesta. Kun piirijärjestelmä ei ole kovin yleinen, asia ei koko kirkossa ole tullut usein esille. Maaseurakunnassa piirijärjestelmä on olennainen osa seurakunnan toiminnallista rakennetta. Tämän vuoksi työkokemus piirijärjestelmästä tai toiminnallisesti hajautetusta seurakunnasta on eduksi vaalisijoja annettaessa.»

II »Nykyisessä tilanteessa (Teuva) kirkkoherran erityisenä tehtävänä on johtaminen. Kirkkoherran työalue on laaja. Seurakuntien henkilöstön määrä on kasvanut huomattavasti. Kirkkoherra hoitaa julistustehtävää, sakramenteja, hallintoa ja työyhteisönsä johtamistehtävää. Työntekijöillä on aikaisempaan verrattuna korkeampi koulutustaso. Seurakuntatyössä korostuvat yhteistyö ja suunnit-

telmallisuuden vaatimukset. Työelämän vaatimukset ovat kasvaneet kaikilla aloilla. Sekä työntekijöihin että työnantajiin kohdistuvat vaatimukset ovat kasvaneet. Kirkkomme ominaispiirteitä jo ennestään on ollut kirkollisen kentän moninaisuus, seurakunnissa vaikuttavat eri herätysliikkeet ja seurakuntatyön erilaiset korostukset. Luottamus-henkilöhallinto seurakunnissa ja kunnissa merkitsee työntekijöille lisävaatimuksia valtionhallintoon tai yritystoimintaan verrattuna. Tällainen tilanne edellyttää kirkkoherralta halua ja kykyä sovitella ja yhdistellä erilaisia näkökulmia.

Edellä mainitusta kehityksestä johtuen kirkossa on nostettu kirkkoherran pätevyysvaatimuksia ominaisuuksien ja koulutuksen suhteen. KJ 6: 18 §:n mukaan kirkkoherran virkaan vaaditaan seurakuntatyön johtamisen tutkinto, johon kuuluu myös soveltuvuuden tutkinta yhtenä osana. Säännökset ovat jo voimassa, mutta niitä sovelletaan kirkkoherranviranhakuun 1.1.2002 jälkeen. Hyväksytyt säännökset vaikuttavat kuitenkin siihen, miten tuomiokapituli vaaliehtdotusta tehtäessä kiinnittää huomiota viran erityisiin tarpeisiin.»

Kirjoittaja on Lapuan tuomiokapitulin lakimiesassessori.

Tunturihotelli
VUONTISPIRTTI

SF-99340 RAATTAMA, FINLAND

Sinä, joka vedät ryhmämatkoja tai rippikoululeirejä, tule ryhmäsi kanssa Tunturihotelli Vuontispiirtille Enontekiöön (seurakuntien omistama).

Kysele ja ole utelias.

Puh. 016-537 356

Fax. 016-537 396

tunturihotelli@vuontispiirtti.fi

www.vuontispiirtti.fi

Kanttorin piinaviikko armon vuonna 2000 — kurkistus kulissien taakse

Pääsiäinen oli kahden viikon päässä. Kaikki pääsiäisviikon musiikkiin liittyvät asiat oli sovittu puoli vuotta aikaisemmin, Kamarikuoro harjoitellut pääsiäisen lauluja alkuvuodesta lähtien ja kaiken piti olla hallinnassa. Kanttori valmistautui henkisesti rauhallisena hyvin suunnitellun ja valmistellun pääsiäisen viettoon. Mutta kuinka kävikään! Kaksi viikkoa ennen hiljaisen viikon keskiviikkoa soi puhelin ja viesti kuului: »paikallisen orkesterin harjoitusaikataulut ovat sekaisin, eivät ole ehtineet harjoitella Faure'n Requiemin säestystä». Paikallinen suuri kuoro, joka oli valmistautunut laulamaan tuon ihanan teoksen ja harjoitellut sitä intensiivisesti koko vuoden, oli sekasorron vallassa — mitä nyt tehdään? Voisiko paikallinen kanttori ryhtyä uruilla orkesteriksi? — Sopihan se, hurja työ, mutta upea haaste! Seuraavan aamun koitteessa oli kanttorin puhelimeen ilmestynyt viesti — emme tulekaan laulamaan, kun kerta orkesterikaan ei tule! Tiukansävyinen puhelinsoitto, asioiden selvittelyä, lopputulos keskustelusta: kuoro tulee kuitenkin ymmärrettyään, että heille oli varattu yksi kirkkovuoden hienoimmista illoista esitystään varten. Kanttori huokasi helpotuksesta ja ryhtyi harjoittelemaan intensiivisesti orkesteriosuuksiaan.

Palmusunnuntaiaamu koitti. Kanttorin puhelin

soi ennen messun alkua sopivasti ennen kuin hän oli ehtinyt vaientaa sen. Illalla oli tarkoitus olla pidetyn, hienon taiteilijan konsertti, johon moni oli tulossa hiljentymään. Mainostus oli ollut runsaasta ja iltaa odotettu kovin. Arvon taiteilijatar oli sairastunut! Mitäs nyt? Saarnan aikana matkapuhelin kävi kuumana. Olisiko joku vastaavantyyppinen taiteilija käytettävissä näin lyhyellä varoajalla? — No, ei tietenkään. Messun päätteeksi voitiin siis informoida ensimmäisiä siitä, että illan konsertti on peruttu. Hyvissä ajoin ennen kello kahdeksatoista olikin sitten kanttorin tehtävänä vastaanoton sijasta valitella paikalle saapuneelle runsaslukuiselle pettyneelle yleisölle tilannetta.

Hiljaisen viikon maanantaina Kamarikuoron kantava sopraano kähisi kanttorin puhelimeen tunnistamattomalla äänellä, että ääni ei kulje. Toinen sopraano ilmoitti seuraavana aamuna, että kaukaisia ulkomaansukulaisia on tulossa kyläilemään pitkäperjantaina, eikä hän voi tulla laulamaan. Kolmas oli jo hyvissä ajoin ilmoittanut iloisesti lähtevänsä pääsiäiseksi Lappiin hiihtämään. Neljännen tiedettiin loikoilevan Kreikan auringossa. Voi veljet! Oliko koko kevään harjoittelutyö valumassa hiekkaan? Kanttorin tunnelmat olivat tässä vaiheessa jo räjähdysalttiit ja pienoisesti paniikinomaiset. Pitäisikö soitella potentiaalisia sopraanoja hätiin, vai yrittää selvitä omin voimin?

Hiljaisen viikon keskiviikkoon päästyämme paikallisen suuren kuoron ja kanttorin urkuorkesterin Sielunmessu onnistui hienosti. Vahvaa tunnelmaa oli vielä viime tipassa lataamassa sopraanosolisti, joka ilmoitti sairastuneensa. Onneksi ammattitaitoinen sijainen löytyi lennossa!

Kiirastorstaina Kamarikuoron kantava sopraano ilmoitti, että ääni taas kulkee ja siitä kanttorinkin piinaviikko alkoi hiljalleen hellittää. Pitkäperjantai ja pääsiäispäivä olivatkin jo oikeata juhlaa.

Mitä tästä tositarinasta voisi oppia? Ei mitään! Joskus vain sovitut asiat menevät pieleen, tosin näin laajassa mitassa harvemmin. Kanttorin mielessä käväisi kylläkin jonain piinan hetkenä, että kyllä Sibelius-Akatemian sentään pitäisi opettaa kanttorinplanttua laulamaan vähintään kolmiäänistä yhdellä kertaa. Silloin ei ainakaan kirkon oma kuoro joutuisi pulaan, vaikka minkälaiset kuorolaisten flunssat tai matkasuunnitelmat yllättäisivät!

Pappina Imatran kunnallispolitiikassa

Imatra on kaakkoissuomalainen pikkukaupunki, jota raskaan teollisuuden rakennemuutos on kourinut kovin ottein 1970-luvulta lähtien. Työpaikkoja ja aktiiviväestöä on menetetty tuhansittain. Hallitseva puolue on sosialidemokraatit, joilla on ajoittain ollut yksin enemmistö kaupunginvaltuustossa. Viime vuosikymmeninä tavallisempaa on, että tarvitaan joku liittolaiseksi. Demareita on hiukan alle puolet, kokoomuslaisia yli neljännes ja muita yhteensä vajaa neljännes. Äärivasemmiston edustus on vaihdellut 1–2 paikassa.

PYSTYMETSÄSTÄ VALTUUSTOON

En ole mielestäni koskaan ollut erityisen puoluepoliittinen henkilö. Suostuin kuitenkin ehdokkaaksi syksyllä 1984, kun hautaustoimiston johtaja Antti Lappalainen ja pienryhmätoiminnan aktiivi Osmo Kyöstilä kävivät toistuvasti pyytämässä »että olisi seurakuntaväkeäkin listoilla». Puolue oli kokoomus. Seurakunnan noin sadasta työntekijästä viisi oli listoilla, muut keskustaa tai kristillisiä. Olin yllätyksekseni ainoa heistä valittu, kaksi vuotta kappalaisena toiminut ja uusi paikkakunnalla.

Nuori mies pantiin oikeiston-keskustan valtuustoryhmän varapuheenjohtajaksi, paikallisyhdistyksen hallitukseen, kunnallisjärjestön edustajaksi ja palolautakunnan puheenjohtajaksi. Kun viime mainittua ihmettelin, kokenut poliitikko Pekka Pekonen lohkaisi, että »eikös palo- ja pelastustoimi sovi hyvin, kun papin pitäisi olla pelastuksen asioista perillä». Lisävastuita tuli erilaisista yhteistyötoimikunnista ja neuvotteluelimistä. Valtuustotyöskentely oli värikästä, kun kansanedustaja, sittemmin työvoimaministeri Urpo Leppänen oli myös valtuutettuna. Muista kansanedustajista tai ministereistä mainittakoon Sinikat Mönkäre ja Hurskainen. Kesken valtuustokauden 1985–1988 tulin valituksi kirkkoherran virkaan.

VOIKO KIRKKOHERRA OLLA POLIITTISESTI SITOUTUNUT?

Mietin toiselle kaudelle ehdolle asettumista, koska pappejahan seurakunnassa voi olla paljon (meillä 10), mutta heistä kirkkoherroja vain yksi. Aiheuttaisiko näkyvä poliittinen asema ongelmia? Pieniä merkkejä siitä oli, joskin sosialidemokraattien

enemmistö (esim. kaupunginhallituksen puheenjohtaja Martti Beloff) ja vasemmistoliitto sanoivat mikäs siinä, kun kahvipöydissä kyselin. Olin useimmille valtuutetuista tuttu myös pappina. Yllätyin, kun lähinnä keskustalaiset eivät pitäneet uutta ehdokkuuttani sopivana. Jälkeenpäin heidän vetäjänsä Väinö Ojalainen tosin sanoi, että syynä oli kuuluminen väärään puolueeseen. Olin ehdolla ja tulin valituksi.

Toisella kaudellani 1989–1992 Imatra oli vaapakuntakokeilun kärkipaikkakuntia. Hallintoa remontoitiin. Palolautakunta hävisi osaksi teknistä lautakuntaa. Sain totutella perusturvalautakunnan varapuheenjohtajuuteen. Mainittu toimiala käytti reilun kolmanneksen kaupungin budjetista, ja osuus vain kasvoi alkaneen laman myötä. Oikeiston-keskustan tekninen yhteistyökuvio purettiin ja tilalle tuli aseveliakseli eli jatkuva neuvotteluyhteys demareihin. Kokoomuksen sisällä nousin valtuustoryhmän johtoon.

Ongelmaksi koin, että monet imatralaiset leimasivat minut poliittisin merkein, vaikka itse yritin pitää asioita tärkeinä, ei leimoja. Hyvin harvoin tuli esiin, että en olisi papiksi jollekin kelpannut poliittisuuteni takia, mutta pari perusongelmaa aktiivipoliitikka aiheutti: paino nousi eikä aika riittänyt mihinkään.

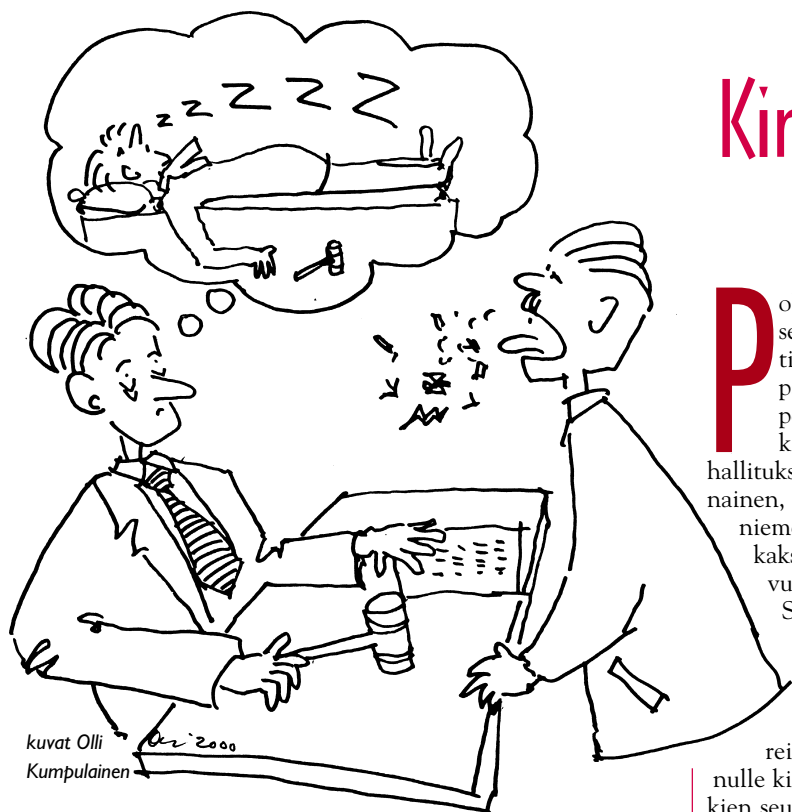
Maanantait (viikkolepopäivä) menivät lähes kokonaan kaupungintalolla, samoin puolikas lautakuntapäivästä (torstai), ja yhä uusia iltoja sai allakoida jos joihinkin kokouksiin ja neuvotteluihin. Usein niissä käsiteltiin ihan järkeviä asioita ja päästiin järkeviin tuloksiin, mutta typerältä tuntui ajankäyttö. Nopeana oivalsin pian, mihin tässä päästään, mutta kun jokaisen piti laveasti päästä sanomaan, miksi hän on muiden kanssa samaa mieltä, vei selväkin asia usein tunteja.

Huvittelin kirjoittamalla päätöksen valmiiksi muistilapulle, jonka annoin vieruskaverin haltuun. Yleensä se osui kohdalleen.

MIKSI POLITIIKKA JÄI

Syksyn 1992 vaalien lähestyessä olin päättänyt, etten enää asetu ehdolle. Pidin pääni, vaikka haukkuja tuli. Olin nähnyt sisältäpäin politiikan tekoa paikallistasolla. Olin saanut vaikuttaa, olin oppinut työskentelytapoja ja tutustunut moniin mielenkiintoisiin ihmisiin. Ehkä silti jo kyllästytti se hitaus, millä asiat etenivät.

Ratkaisevampi syy poisjääntiini oli jatko-opiskeluni vaatima aika. 1992–1994 suoritin uusimuotoisen ylemmän pastoraalitutkinnon. Ison seurakunnan kirkkoherrana ja politiikan tekijänä en olisi voinut irrottaa siihen aikaa. Kun kunnallispolitiikalla ei elä ja kun rakastan seurakuntatyötä, oli

helppo valita kirkkoherran työ opiskelun kanssa yhteen sovitettavaksi. Poliitiikka jäi, vaikka olin perusjärjestön hallituksen jäsen vuoteen 1997, viime vaiheessa puheenjohtaja. Imatran Kokoomus ry:n tunnetuin jäsen lienee kansanedustaja, ministeri ja eduskunnan puhemies Riitta Uosukainen.

En ollut ehdokkaana myöskään 1996 enkä ole sitä tänäkään syksynä. Ei poliitiikka ole vastenmielistä eikä likaista, mutta se vaatii paneutumista, kärsivällisyyttä ja hyvät istumalihakset. Itse koen edelleen seurakuntatyön paljon monipuolisempaan ja mielenkiintoisempaan.

Kun mietin, mitä poliitiikka on antanut, niin ehkä päällimmäisenä on tuntemus eräiden yhteiskunnan perusrakenteiden toiminnasta. Op in myös hallintokulttuuria aikana, jolloin kirkko koulutti siihen vasta kirkkoherroja. Tiedän monta narua, mistä nykäistä. Samalla on tullut tutuiksi suuri joukko kaupungin työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Toki useimmat heistä olisivat tulleet tutuiksi papin työnkin kautta, mutta hitaammin ja ehkä eri tasolla. Uskon, että toiminnallani poliitiikassa ja seurakunnassa olen osaltani voinut myönteisesti vaikuttaa siihen, että seurakunta kutsutaan usein kunnantuvan ja valtion viranomaisten neuvottelupöytään oli sitten kyse työttömien ruokailusta tai surusanoman viennistä poliisiin kanssa.

Olli Aalto
Imatran kirkkoherra

Kirkon työntekijät ja poliitiikka

Poliittinen urani alkoi kaiketi melko tyypillisesti. Ammattini perusteella minua kysyttiin jäseneksi sosiaalilautakuntaan. Pienellä paikkakunnalla se tapahtui ilman mitään poliittista sitoutumista. Seuraava vaihe olikin sitten epätyypillinen. Kysyttiin kunnanhallituksen jäseneksi, kun tarvittiin kirkkonkylältä nainen, joka vastustaa Vuotosta. Meillä Pelkoseniemellä voi kärjistää sanoa, että on vain kaksi puoluetta: Vuotos ja Ei-Vuotosta. Kaksi vuotta hallituspaikalla oltuani sain jäädä pois. Syyksi arvelen, etten ollut niin kiltti kuin aluksi oletettiin. Toiset kaksi vuotta leväytyäni olinkin jo kypsä valtuustoehdokkaaksi. Vallanhalu oli syttynyt.

Nyt olen ollut politiikassa mukana reilut 15 vuotta. Mitä se on merkinnyt minulle kirkon työntekijänä? Aluksi koin, ettei kaikkien seurakuntalaisten palvelijana voi sitoutua mihinkään ryhmään. Tuolla kahden vuoden hallitusjaksolla innostuin lopullisesti vaikuttamisesta. Koin myös, että lähdän puolustamaan niitä, joiden ääni ei muuten kuulu. Toinen seikka, minkä hallituspaikalla opin, oli vaikuttamisen ketju. Eli sosiaalilautakunnan esityksen pitää edetä hallituksen läpi valtuustoon ja näissä kaikissa pitää olla henkilöitä johtamassa ratkaisua.

Identiteetin sanoisin muokkaantuneen professorilliseen suuntaan. Kristillinen tausta antaa rohkeutta puhua asioista suoraan vaikka poliittiset pisteet näin laskisivatkin. Vaikuttajan on seisottava lujasti sanojensa takana. Tämä sanojen takana pysyminen on vahvistanut valmiutta vastata myös uskonsa perustasta.

Kielteisenä puolena on se, että joudun työni välityksellä ottamaan vastaan valtavasti kritiikkiä kunnan toimista koska tapaan paljon ihmisiä. Pyrin kohtaamaan työssäni ihmiset tasavertaisesti, myös eri puolueita edustavat. Mutta sitä ei voi välttää, etteikö poliittinen sitoutuminen vaikuttaisi asiakassuhteisiin. Ihmisten tärkeitten asioiden ja varsinkin sielunhoidollisten kysymysten käsittely on kuitenkin aina valinta ja edellyttää luottamusta.

Kahden roolin kanssa taiteilu tuntui aluksi vaikealta. Selkeä päätökseni oli, että työssä en politikoi. Kunnan puolella toimiessa joku neuvoi, että vaikean kysymyksen kohdalla minun tulisi ilmoittaa, että en ole nyt virkaroolissa. Itse koin

sen hullunkurisena. Tasapaino löytyi, kun omaan pohdintaani liittyen muistin vanhan rehtorimme Nina Bergin identiteettiopetuksen: »Diakonissa on aina diakonissa.» Hän tarkoitti lähinnä erilaisia työtehtäviä kuten sairaala tai seurakunta, kunnallisen luottamustoimen lisäksi siihen itse. Kutsumuksen toteutus voi tapahtua monella tapaa: puolustaa heikompaa, pitää esillä vähävoimaisten asiaa, pitää esillä moraalialia.

Varsinaisia hengellisiä puheita en hallituksen kokouksissa pidä, vaikka usein innostunkin saarnaamaan kiivaan luonteeni vuoksi. Raamatunlauseita viljelen vaikuttamisen saralla selventääkseni mielipiteitä. Persoonani oli seurakunnassa tuttu ennen poliittista uraani. Siltä osin asia oli helppo. Koen kuitenkin, että joillekin seurakuntalaisille ja varsinkin seurakunnan luottamushenkilöille poliittinen roolini on kielteinen asia, tavallaan uhkaava. Poliitiikan myötä olen päässyt merkittävälle näköalapaikoille, niistä voin tuoda tietoa työkentälleni ja siellä voin myös toteuttaa kristillistä leiviskääni.

Ajankäytössä on ohjenuoranani: ensiksi perhe, sitten työ ja kolmanneksi politiikka. Usein se jää kyllä hurskaaksi toiveeksi. Joku viisas on sanonut: Ellei voi elää kristittyinä siinä missä on, ei voi elää kristittyinä missään.

Aino Kulpakko
Diakonissa
Kunnanhallituksen puheenjohtaja

Kallista vastuuta

Kun olin saarnannut muutaman kerran vuosikertatekstit läpi ja Koskenvesan opetusten innoittamana liittänyt sanottavan myös ympäröivään maailman ja yhteiskunnan todellisuuteen, tuli puheilleni kokenut ay-aktiivi ja kunnallismies. Hän latasi täysillä. Kyllä pappi pöntöstä louskuttaa, mutta itse ei käsiänsä likaa. Helppoahan se on muita neuvoa, mutta tulepa tekemään itse. Ei asiat puheilla muutu ja parane, uudistusten eteen on tehtävä lujasti työtä.

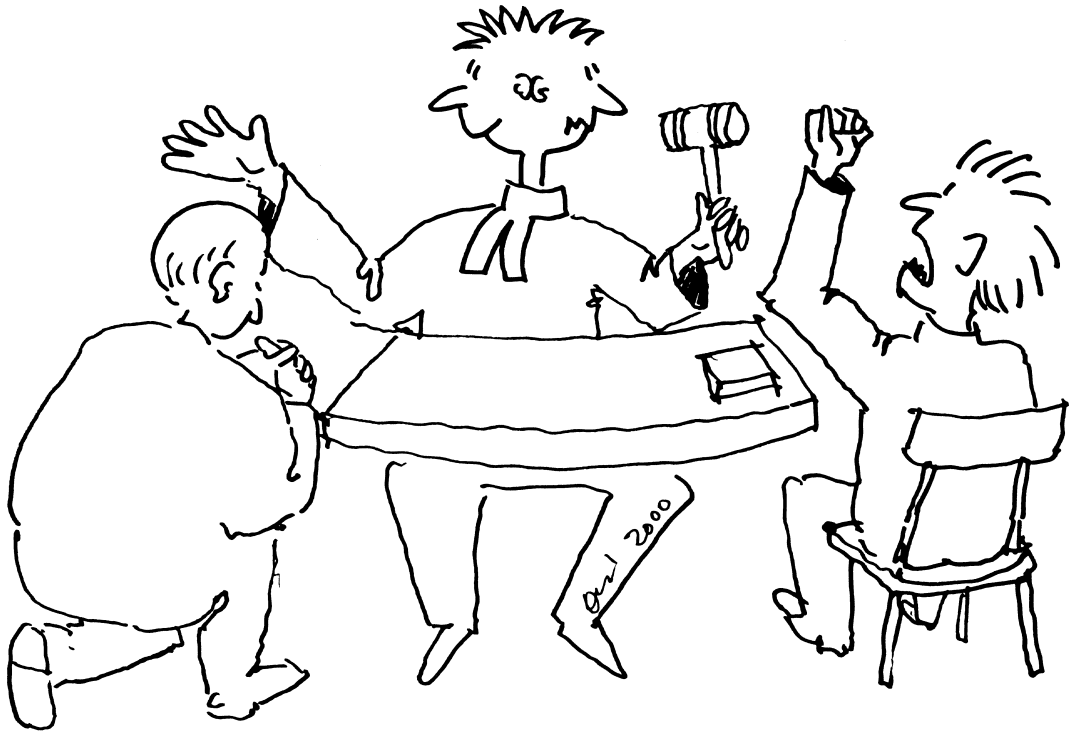
Mies oli täysin oikeassa, arvostelu osui. Vastuuta joko otetaan tai sitten se jätetään muille.

Minä koin omakseni asioihin vaikuttamisen ja Suomessa se merkitsee poliittisen puolueen jäsenyyttä. Työläiskodista lähteneenä, opintovelkaisena ja myös Luukkaan evankeliumin lukeneena suunta oli selvä; liityin SDP:n jäseneksi. Pyrkiminen kesti kauan. Paikallinen kaivosväen perustama ja nyt metalliväen hallitsema työväenyhdistys tutki asiaa kuukausia, kunnes uskoi, että keskustan hallitsemman paikkakunnan uusi kirkkoherra haluaa jäseneksi.

Siitä se sitten repesi. Luottamustehtäviä tuli niin puolueessa kuin kunnassakin. Seurasi kahdeksan vuotta valtuustoa ja kunnanhallitusta, niistä neljä vuotta kunnanhallituksen puheenjohtajana. Oli hankkeita, ohjelmia, vaaleja, juonitteluja, karvalakkilähetystöjä, valituksia, rymyämistä ja rakentamista. Opin paljon, kuten neuvottelemaan vielä sittenkin, kun kaikki osapuolet ovat jo sanoneet, etteivät toistensa kanssa enää leiki. Poliitiikka on etujen ja elämän ehtojen kanssa työskentelemistä; se paljastaa kaikista ihmisistä niin parhaat kuin pahimmat puolet. Pappina en ole poikkeus. Silti tunnustan, että nautin politiikan tekemisestä ja sen monista ulottuvuuksista ja tietenkin tuloksista.

Tämä kaikki vaikutti ja vaikuttaa tietenkin papintyöhöni. Moni osasi erottaa kirkkoherran seurakuntatyön ja saman miehen eri roolin valtuustosalissa ja lehtien palstoilla, mutta kaikki tähän eivät pystyneet. Tuttu, epäpoliittisen keskustalainen seurakuntahallinto terästyi, sillä kirkkoherrahan sen politiikan nyt seurakuntaan toi. Äänestys kunnanvaltuustossa vaikutti suoraan seurakunnan sisälläkin. Suhteet kiristyivät, pappia vaadittiin pois politiikasta aina silloin kun pappi saattui olemaan eri mieltä kuin kulloinenkin vaati-ja.

Tuomiokapituli sai runsaasti postia ja piispa olikin hyvin perillä pienen kuntamme kunnallis-

politiikan tapahtumista. Moni seurakuntalainen sai varmaan piispallista sielunhoitoa ja kirkkoherralle taisi muodostua oma mappi kapitulin hyllylle. Poliitikassa olevan papin kimppuun käyminen on niin vaivatonta ja helppoa; yksi huolestunut ja vaikeroiva kirje selvityspyyntöineen kapituliin ja niin pappia grillataan koko vuosi vastineiden ja selvitysten parissa. Kaikella kunnioituksella on sanottava, että oma kapitulini kohteli minua huomattavasti sielunhoidollisemmin kuin mitä parhaillaan saamme seurata tapahtuvan Nokian erilaisen kirkkoherran julkisessa seivästämisessä.

Kahden kauden jälkeen jokainen voi syyttää ilmoittamatta jättäytyä pois kunnallisvaaleista ja luottamustehtävistä. Etulinjasta saatoinkin näin kunnallisesti palata rivimieheksi. Merkittävin muutos tuntui siinä, että kirkkoherran »ulottuvilta» hävisi suuri joukko työikäisiä ihmisiä eli juuri heitä, joihin päivittäisessä papintyössä heikoimmin syntyy yhteyksiä. Nimettömät haukkumakirjeetkin lopuivat tyystin ja perheenjäseniä nokitaan harvemmin.

Politikointi loi kuitenkin yhteyksiä ja kontakteja, joita ei voi kyllin arvostaa. Se antoi näkymän koko kunnalliseen palvelutuotantoon, yrityselämään ja kuntien suhteisiin ja valtionhallinnon todellisuuteen. Seurakunnan ja kunnan toisiaan myötäilevät toiminnot saatettiin synkronoida hyvin. Viranomaisten välinen yhteistyö kävi mutkatomasti. Papin tunnettavuus auttoi monien asioiden hoitamisessa. Sielunhoitotilanteissa tai seura-

kunnan työn parissa esiin tulleiden ongelmien ratkaisemiseen oli annettavissa myös yhteiskunnan tarjoamia keinoja ja etenemisteitä. Kunnallismiehen näkökulma kirkon kannanottoihin on myös ollut hedelmällinen. Pappia ei voi enää eristää pappilaan eikä kääriä juhla-aktien edustuskääreisiin. Myös oma papillinen moitteettomuuden hybris rapistui kasvattavasti.

Pappi joutuu maksamaan politiikkaan osallistumisesta, ainakin vasemmistolainen pappi. Punapapin kunniakas leima sulkee politikoivan papin kirkossa voimassa olevaan virkakieltojärjestelmään, jossa meidän lisäksemme ovat naispappeuden vastustajat, erilaiset hihhulit ja vanhoillislestadiolaiset papit. Kirkollinen karriääri jää matalaksi samalla kun porvaripojille avautuvat kirkon kaikki virat ja tehtävät. Tämä on jokaisen nuoren vasemmistolaisen papin tiedettävä, jos harkitsee käyttävänsä perustuslain suomaa oikeutta osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.

Markku Simula
Vuolijoen kirkkoherra

KIRKON AMMATTILIITOT KESKEINEN OSA AKAVAA

Cruxin edustajat tapasivat AKAVAn puheenjohtaja Risto Piekan

AKAVA keskusjärjestö viettää toimintansa 50-vuotisjuhlavuotta. Ajanjakso on inhimillisesti vielä lyhyt, mutta merkittävä jaksio työmarkkinahistoriaa. — Perustamiseen vaikuttaneet tekijät ovat edelleen keskeisiä AKAVAn toiminnassa, toteaa keskusjärjestömme puheenjohtaja Risto Piekka. Risto tuntee järjestönsä, onhan hän ollut melkein koko työuransa AKAVAn palveluksessa. Siis noin puolet AKAVAn historiasta.

Cruxin edustajat haastattelivat juhliivan keskusjärjestön puheenjohtajaa.

Risto Piekka tunnetaan AKAVAssa matalaäänisenä piippumiehenä, jonka sanaan voi luottaa. Suhde työhön taitaa olla intohimoinen; sellaisella otteella Risto Cruxinin haastateluun oli valmistunut. Takana oli pitkä kokousmatka rasiituksineen. Läsä oli kuitenkin juuri tässä tilanteessa oleva puheenjohtaja. »Suomalaisten työmarkkinaihmisten keskinäiset välit, ihmisten välinen luottamus mahdollistaa monta asiaa neuvottelupöydässä», toteaa Piekka. »Jos neuvottelupöydässä voi lukea keskusjärjestöjen johtajien välillä näkymättömän sanan »luottamus», voimme sopia melkein mistä vain. Jos sitä luottamusta ei ole, kyttäilemme ja se on aika raskasta», Risto pitkän työmarkkinakokemuksen perusteella jatkaa. Ja selvää on, että eri keskusjärjestöjen intressit eivät ole aina yhteneviä.

Puhumme hetken keskusjärjestöjen tulevaisuuden näkymistä. Eniten tietenkin puhumme AKAVAssa. »Korkeastikoulutettujen osuus on kasvanut ja kasvaa yhteiskunnassa voimakkaasti. Samalla se merkitsee AKAVAn jäsenjärjestöjen kasvumahdollisuuksia», Risto sanoo ja mainitsee samalla, että kasvu painottuu yksityissektorille. Teknologia ja kaupallinen ala tarvitsee lisää asiantuntijoita.

KOULUTETTUIEN PALKKAUS JA VEROTUKSEEN VAIKUTTAMINEN

AKAVAn perustamisen keskeiset tekijät ovat ajankohtaisia tänäänkin: sodan jälkeinen palkkapoli-

tiikka suosi muita kuin koulutettuja ryhmiä. Silloin haluttiin hoitaa itse omia asioita, palkkauksen kehitystä ja verotukseen vaikuttamista.

»Oman paikan saaminen neuvottelupöytäan oli tärkeää, aikaisemminhan koulutetuista ryhmistä monet olivat silloisen Virkamiesliiton jäseniä», Risto kertoo historiaa. »Noista päivistä työmarkkinakenttä on monella tavalla muuttunut, osin mullistunutkin, mutta AKAVAn asema tuntuu olevan vahvistumassa.»

VAHVA AMMATILLISUUS ON AKAVAN VAHVUUS

Puhumme keskusjärjestön erityisluonteesta hetken. »Jäsenjärjestöjen vahva ammatillinen luonne on ilman muuta AKAVAn keskeisiä vahvuuksia. Nyt on mahdollista puhua järjestöstä erilaisin korotuksin: on edunvalvontaan panostaneita, mutta voit olla aktiivinen myös ammattietikkaan liittyvissä kysymyksissä. Joku voi olla kiinnostunut ammatillisen identiteetin kysymyksistä», Risto selvittää esimerkein. »Jos emme olisi ammatillisesti voimakkaasti suuntautuneiden keskusjärjestö, vaan pelkistetty edunvalvonnan hoitaja, ei toisella tavalla suuntautuneille olisi tilaa aktiivisessa toiminnassa. Ammatillisuus on voima, vaikka toimintamme ydin on kovassa edunvalvonnassa. Muistelin, että Insinööriliitossa on jäsenjärjestönä myös Insinöörilaulajat, se kertoo ammatillisen ulottuvuuden vahvuudesta myös omaa kieltään. Upeita akavalaisia ilmiöitä ovat ammattikuntien valtakunnalliset päivät, joihin kokoontuu suuri osa koko ammattikunnasta, lääkäripäivät ja muut ammattikuntakokoonnot.»

Ajattelin syksyn Papiston päiviä Tampereella; jos nekin olisivat vahva näyttö papiston kollegialisuudesta.

EDUNVALVONNASSA TARVITAAN SATEENVARJOJA

»Toinen puoli asiasta näkyy sitten edunvalvonnan neuvottelupöydässä. AKAVAssa tarvitaan aina sateenvarjoja, joiden alle voidaan erilaisia ryhmiä koota yhteisen edun nimissä», Risto pohdiskelee. »Siksi on AKAVA-JS, siksi on kirkon neuvottelukunta ja muita rakenteita. Työmarkkinallisesti joukkomme on hiukan hankalasti organisoitavissa tai siihen tarvitaan ainakin vähän enemmän työtä

kuva Eija Hiltunen

kuin muulla perustella järjestäytyneiden kohdalla», listaa puheenjohtaja akavalaisen mallin varjopuolia. Mutta ei puheenjohtaja tunnu työmäärää surevan, mallin myönteiset tekijät tuntuvat painavan enemmän. »Muistelen järjestöpäällikkövuosiltani jotakin lakkohanketta: tarvitsin yhdessä ainoassa yksikössä luvan lakkoon muistaakseni 13 eri liitolta», Risto hymyilee ja korostaa samalla ammatillisen juonteen merkitystä haitoistaan huolimatta.

TIETO, TAITO, VASTUU

»Akavalainen haluaa itse ymmärtää esimerkiksi sen, miksi mennä lakkoon», tiivistää Risto vielä

»Jos saisi vain muutamalla sanalla luonnehtia akavalaisuutta, sanoisin ammatillisuuden lisäksi sanat 'tieto', 'taito' ja 'vastuu'. Ne kuvaavat kaikkia akavalaisia», Risto Piikka sanoo.

keskusjärjestön luonnetta. »Jos saisi vain muutamalla sanalla luonnehtia akavalaisuutta, sanoisin ammatillisuuden lisäksi sanat »tieto», »taito» ja »vastuu». Ne kuvaavat kaikkia akavalaisia. Ne kaikki ovat asioita, joita AKAVAssa on ajettu ja tullaan ajamaan. Akavalaisilla ei ole järjestäytymisen perusteena jokin yksittäinen etu. Iso joukko akavalaisia perustelee järjestäytymistä sillä, että koulutettujen tulee pitää yhtä. Yleisesti ottaen työmarkkinajärjestäytymisen motiivina on yhteiskunnallisen ja taloudellisen turvallisuuden etsiminen», Risto jatkaa pohdintaa. Akavalaisen kokokuva on aika hyvin hahmottunut.

»Olisi hyvä, jos AKAVAn jäsenjärjestöt voisivat kilpailla keskenään samantasoisten jä-

senpalvelujen tarjoamisessa», Risto jatkaa pohdiskellessamme keskusjärjestön järjestörakennetta. »Sen sijaan vastakkainasettelu suurten ja pienten liittojen välillä on turhaa. Se, mitä kaipaamme järjestöjen välillä, on keskinäinen keskustelu. Vain sen kautta voimme oppia ymmärtämään toistemme erilaisia kieliä», toistaa Risto erästä hänelle selvästi tärkeintä perusajatustaan.

TYÖSSÄ JAKSAMINEN JA PALKKAUS AKAVALAISTEN KIPUPISTEITÄ

Pohtiessamme kaikille akavalaisille yhteisiä kipupisteitä, tulevat työssäjaksumisen kysymykset hake-

mattakin ensimmäisinä. »Olen saanut eniten palautetta työssäjaksamiseen liittyvistä puheenvuoroistani», Risto kertoo. »Asiasta on paljon tutkimustietoa, mutta se taitaa muodostua sellaiseksi iäisyyskysymykseksi työelämässä. Esitän sitä asiaksi, joka on ns. jatkuvan neuvottelun piirissä», Risto toteaa. »Konkreettisena toimenä AKAVA on esittänyt ns. työaikapankkia. Emme halua keskustella nyt yksityiskohdista, vaan peruslinjauksesta», puheenjohtaja kertoo todeten, että yksityiskohtien varhainen käsittely usein vain vaikeuttaa yhteisen kannan muodostumista perusajatuksista.

»Millä tavalla vastuu ja tuloksen tekeminen korvataan tulevaisuudessa, palkkaus on siis edelleen koulutettujen kohdalla kipupiste», Risto ikään kuin varmemmaksi vakuudeksi muistuttaa. »Tieto, taito ja vastuu palkkauksen perustaksi.»

KIRKON TÄRKEIN TEHTÄVÄ ON LOHDUN JA ANTEEKSIANTAMUKSEN MAHDOLLISTAMINEN

Siirryttäessä puhumaan kirkosta, kirkon ammattijärjestöistä ja oman elämän tärkeistä asioista, Risto tulee jotenkin varovaisemmaksi. Keskustelujalle jää sellainen tunne, että haastateltavamme haluaa näistäkin asioista puhua, mutta hiljaisemmin, ikään kuin pienillä kirjaimilla. »Kirkon tärkein tehtävä on lohdun ja anteeksiantamisen mahdollistaminen. Ja piste», Risto koruttoman jämäkästi vastaa kysymykseemme. »Kirkko on aikamoinen vaikuttaja yhteiskunnallisesti, kun se on kiinnostunut arvoista», Risto jatkaa ja toteaa, että »kirkon laajat yhteydet suomalaisiin jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa pohjustavat myös kirkon yhteiskunnallisen merkityksen».

»Kirkon ammattijärjestöt eivät ole mitään kummajaisia AKAVAssa, ne ovat keskeinen osa akavalaista perhettä», Risto toteaa puhuessamme liitojen asemasta AKAVAssa. »Olisi pikemminkin kummallista, jos ei AKAVAssa olisi kirkon työntekijäjärjestöjä», Risto vielä täsmentää. »Kirkon järjestöillä on merkittävä rooli myös arvokeskustelun ylläpitäjänä», Risto huomauttaa. Yhteisesti toteamme, että arvokeskustelun tulee olla taitavaa ja viisasta. Asiat ymmärretään niin helposti väärin.

MÖKKI SAMMATISSA HILJAIJUUDEN LÄHDE, RUKOUS ELÄMÄN VOIMANLÄHDE

»Olen työnarkomaani», myöntää Risto empimättä. »Asiat pitää kuitenkin hoitaa», luettelee Risto työnsä ja jaksamisensa keskeisiä tekijöitä. »Yritän pitää huolta myös kunnostani ja kolmas tärkeä elämänvoima on rukous, lapsuuskodin perintö», Risto toteaa. Suomalainen ammattiyhdistysjohtaja saa voimaa rukouksesta.

Kun esittelemme lyhyesti hiljaisuuden retriittiä, Risto maistelee asiaa, pyörittää sitä ikään kuin mielessään ja sitten sanoo: »En oikein tiedä, kyllä minulle mökki Sammatissa on hiljaisuuden ja voiman lähde. Siellä me vaimon kanssa usein hiljaa ihailemme luontoa, työasiat saavat jäädä, ne häipyvät.» Ehkä siinäkin on jotain rukouksesta, ajatelen mielessäni.

Olemme jo poislässä, kun Risto itse muistuttaa ennakkoon lähettämistämme kysymyksistä vielä yhden: »Et kysynyt, mitä itselleni toivoisin. Vastaan kuitenkin: toivon siunausta, terveyttä ja viisautta tehtävissäni.»

Haastattelijoina Esko Jossas ja Jukka Huttunen, joka kirjasi haastattelun.

He saavat levätä

Savo-Karjalan sotilasläänin eläkkeellä ollut pappi, rovasti **Jaakko Pakkanen**
s. 22.9.1926, k. 19.2.2000.

Oulaisten seurakunnan eläkkeellä ollut kappalainen, rovasti **Lauri Otsamo**
s. 14.8.1926, k. 30.3.2000.

Pohjois-Tapiolan yläasteen ja lukion eläkkeellä ollut uskonnon, psykologian ja filosofian opettaja, kouluneuvos, filosofian tohtori **Jaakko Toivio**
s. 23.4.1915, k. 2.4.2000.

*Edellisessä lehdessä ilmoitettiin kuolleeksi Kangasniemen seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti Mauri Hyvärinen. Kyseessä oli kuitenkin **Martti** Hyvärinen. Toimitus pahoittelee tapahtunutta.*

KYLVÖNSIUNAUS — PAIKKAKUNNAN YHTEINEN RUOKARUKOUS

Sain vuosi sitten kutsun naapuripitäjään, Somerolle, toimittamaan kylvönsiunauksen.

Laadin siihen sopivan kaavan. Perusmallina pidin kodinsiunaamiskaavaa, jonka muova-
sin käsikirjaveliokunnan jäsenenä. Alla olevaa luonnosta voivat täydentää papit, jotka ovat toimittaneet kylvönsiunauksen — monet jo useina vuosina. Kirkon jumalanpalvelus- ja musiikkitoiminnan keskus voisi laatia aineksista toimivan kaavan.

Kylvönsiunaaminen on vanha kirkollinen tapa. Läpi historian on tajuttu, että leivän maku suussa on elämän keskeisimpiä asioita. Vanhastaan kylvönsiunaaminen liittyi helatorstain alusaikaan, jota nimitettiin käyntipäiviksi, kanttaipäiviksi. Kuljettiin pelloilla kirkonkellojen soiodessa, rukoultiin ja laulettiin. Rukouksella ja työnteolla yritettiin pysytellä nälkärajan yläpuolella. Vielä vuoteen 1939 saakka oli virsikirjassa kahdeksan virttä osastoissa *Suuren kuivuuden ja märkyyden aikana* sekä *Kovana aikana ja näljän vaivassa*. Nyt nämä vaivajat ovat siirtyneet televisioon, ja sitä ennen kylvönsiunaamisen perinne on katkennut. Monissa seurakunnissa vanha perinne on alkanut elää ja löytää sijansa uudelleen. Sadonkorjuun kiitosjuhla on säilynyt katkeamattomana perinteenä.

Kylvönsiunaamisen teologiset perusajatukset ilmenevät kaavan kokonaisuudesta.

Pitkälle eriytyneessä yhteiskunnassa kylvönsiunaaminen näyttää kohdistuvan yhteen, kapea-alaiseen elinkeinohaaraan. Kuitenkin kysymyksessä on elämänlähteellä oleminen. Paljon voidaan karsia elämämme monimuotoisuudesta, mutta ruokapöytään pitäisi päästä joka päivä. Yhä elämme maan sadosta. Maapallon väestönkasvu ja lisääntyvät ympäristöongelmat istuttavat meidät koulunpenkille opettelemaan uudella tavalla elämän alkeita. Kylvönsiunaaminen johtaa meidät elämän ydinalueelle, viljapellolle.

TOIMITUKSEN NÄKÖKOHTIA

Kylvönsiunaaminen tapahtuu luontevasti yhteistuumin paikallisten maatalousjärjestöjen kanssa. Niille siunaus on arvokas sekä periaatteellisesti että toiminnallisesti. Ne koovat joukkonsa, organisoivat tilat ja tarjoilut. Eri puolilta pitäjää löytyy taloja sekä henkilöitä, jotka osallistuvat siunaustoimitukseen.

Suomen arvaamattomien säiden vuoksi on varauduttava siihen, että osa toimituksesta vietetään ladossa, muissa ulko- tai sisätiloissa. Vaihtuvien olosuhteiden vuoksi virtaviivaistuminen on tarpeen.

Vertauskuvallinen vakasta kylvö tekee toimituksesta sananmukaisesti kouriintuntuvan.

Isännän lisäksi käsinkylvöön voi osallistua pari nuorta, niin saadaan sukupolvien syvyyttä tapahtumaan.

Kylän koululle — tai lähimmälle ala-asteelle — tapahtuma tarjoaa poikkeuksen tavalliseen viikkorytmiin. Koululaiset voivat opetella virret etukäteen ja esittää omia laulujaan.

Mikäli mahdollista jokaiseen kylvönsiunaamiseen pitäisi saada sisältymään ristikulkue, kokoontumispaikasta pellolle. Konfirmaatiot ovat tehneet ristikulkueesta luonnollisen osan kirkollista tapahtumaa. Henkilöasetelmat vaihtelevat luonnollisesti tilanteen mukaan. Pappi ja kanttori ovat tarpeen, kenties lauluryhmä, ellei ole koululaisia. Jos sää sallii, liturgi on pukeutunut albaan tai talariin; kurjalla säällä ollaan ulkotamineissa.

Moniste virsineen osanottajille kuuluu tietenkin asiaan. Paikallislehdet tekevät tapahtumasta mielellään kuvallisen jutun.

Tässä luettelo sopivista virsistä: 59, 178, 324, 387, 417, 433, 451, 455, 458, 462, 475, 476, 519, 521, 567, 569, 571, 573, 574, 577.

»Kylvön-
siunaami-
nen johtaa
meidät
elämän
ydinalueel-
le, viljapel-
lolle. Pal-
jon voi-
daan kar-
sia elä-
mämme
monimuo-
toisuudes-
ta, mutta
ruokapöy-
tään pitäisi
päästä
joka päivä.
Yhä eläm-
me maan
sadosta.»

1. Virsi tai laulu

2. Johdanto:

Isän ja luojan ja Pyhän Hengen nimeen (+).
Jumalan sanasta luemme:
Niin kauan kuin maa pysyy, ei lakkaa kylvö
eikä korjuu, ei vilu eikä helle, ei kesä eikä talvi, ei
päivä eikä yö. 1 Ms 8: 22

3. Puhe

Siunauksen toimittaja pitää puheen tai käyttää
seuraavaa johdantopuhetta.

4. Raamatunluku

Kuulkaamme Jumalan sanaa.
Ps 65: 10–14, Ps 104: 1–5, 13–15, 31, 33, Ps
127: 1–2, 1 Ms 1: 29–31

5. Kiitosvirsi tai -laulu

Virsi 59, jonka aikana toimitetaan vertausku-
vallinen kylvö.

6. Kylvön siunaaminen

Jumalan sanan mukaan sillä, minkä Herra siu-
naa, on oleva siunaus (1 Aik 17: 27). Tähän
luottaen pyydän: Siunatkoon ja varjelkoon kaikki-
valtiat Jumala maamme viljelijöitä, koko kansaam-
me ja maatamme. Siunattu olkoon se työn uurastus,
eläinten hoito ja vuoden sato, jonka varassa on
elämämme. Antakoon taivaallinen Isä jokapäiväi-
sen leivän meille ja kaikille maan asukkaille (+).

7. Rukous

Paljastamme nyt päämme Jumalan edessä ja

kuvat Timo Saarinen

rukoilemme.

Suuri Jumala, rakas taivaallinen Isämme. Sinun varassasi on kaikki elämä, meidän ihmisten, eläinten ja koko luomakunnan. Sinä olet ottanut meidät työtovereiksesi. Anna meille nöyrä kiitollisuus ja syvä vastuu tässä tehtävässä. Me kiitämme sinua aikaisemmista sukupolvista, joiden työtä me saamme jatkaa. Kiitos työtä helpottavasta tekniikasta ja monipuolisesta järjestötoiminnasta.

Sinun käsiisi me katsomme, kun rukoilemme siunaustasi alkavalle satokaudelle. Anna maan kasville ja elonkorjuulle suotuisat ilmat. Rukoilemme terveyttä, varjele meidät onnettomuuksilta ja vahingoilta.

Suo, rakas taivaallinen Isä, meille tämän kaiken

keskellä rohkeutta katsoa eteenpäin, kykyä kasvaa ihmisinä irti itsekkyydestä ja kovuudesta. Opetä meitä muistamaan, että jokapäiväisen ravinnon lisäksi tarvitsemme myös sitä leipää, jonka Vapahtajamme Jeesus Kristus antaa meille Pyhässä Ehtoollisessa. Anna meidän elää kaikissa toimissamme omantunnon ihmisinä.auta meitä kantamaan osamme ihmiskunnan taakasta niin, että olemme valmiit jakamaan leipämme ja hyvinvointimme toisten kanssa.

Sinulle, Herra, olkoon kiitos ja ylistys kautta kaikkien sukupolvien, nyt ja ikuisesti.

Aamen.

8. Virsi tai laulu

Kirjoittaja on Inkerin kirkon emerituspiispa.

Riemuvuosi

Vuonna 2000 vietetään kristinuskon 2000-vuotisjuhlaa. Merkkipäivinä on tapana tarkastella päivän sankarin elämäntyötä. Mitä ovat merkinneet nämä kristinuskon lähes 2000 vuotta ihmiskunnan historiassa?

Tarkastellessamme kuluneita kahta vuosituhatta voimme havaita, että kristinuskon historiaan sisältyy paljon myönteistä. Yhdistyneenä antiikin humanismiin kristinuskon edistänyt inhimillisyyttä monin tavoin. Köyhäin ja sairaanhoidon kehitys, lasten täyden ihmisarvon tunnustaminen, kansallisten kulttuurien edistäminen, ihmisoikeuksien kunnioitus, koululaitos, demokratia ja monet muut asiat kertovat kristinuskon myönteisestä vaikutuksesta ihmiskunnan kehitykseen. Ja kautta sukupolvien kristinuskon on merkinnyt yksityisille ihmisille myönteistä elämänvoimaa, josta on amennettu elämän tarkoitusta, keskinäistä rakkautta ja anteeksiantamusta, halua tehdä työtä paremman elämän puolesta.

KRISTINUSKON PIMEÄ PUOLI

Sitten on kristinuskon toinen, pimeä puoli. Siitä kertovat keskiajan inkvisitio, ristiretket, liittoutuminen eurooppalaisen kolonialismin kanssa, vaimea osallistuminen orjuuden vastaiseen taisteluun, ymmärtämättömyys nousevaa työväenliikettä kohtaan, kyvyttömyys protestoida ns. kristityissä maissa tapahtuneita kauheita julmuuksia tai niiden hiljainen hyväksyminen — ajattelen erityisesti Natsi-Saksaa, Ruandaa, Serbiaa. Edelleen voitaisiin mainita noita-vainot, infantilismin ja sokean auktoriteettiuskon edistäminen, seksuaalisten vähemmistöjen vainoaminen, elämänpelon ja elämäntietoisyyden ylläpitäminen. Vaikka monia asioita on arvioitava aikahistoriallisesta perspektiivistä ja vaikka ko. asiat voidaan selittää aidon kristinuskon vääristymiksi, ne osoittavat joka tapauksessa, että jotakin on mennyt kristinuskon historiassa myös vikaan. Vuotta 2000 emme voi juhlaa vain riemun ja toivon juhlena. Juhlassa tulee näkyä myös katumuksen. Muuten emme ole kristinuskon historian suhteen totuudellisia, ja ellemme suostu tiedostamaan menneen ajan ongelmia, ne toistuvat myös ensi vuosituhannella.

Olkoon siis riemuvuosi 2000 ei vain toivon vaan myös katumuksen vuosi!

RIEMUVUOSI 2000 -KAMPANJA

Riemuvuodella 2000 on toinenkin merkitys sen lisäksi, että se on kristinuskon 2000-vuotisjuhla. Kirkkojen ja kansalaisjärjestöjen toimesta on järjestetty erityinen Riemuvuosi 2000 -kampanja, jonka tavoitteena on köyhimpien kehitysmaiden velkojen mitätöinti.

Tämä kampanja ei ole kuin jokin ylimääräinen lisä, vaan se liittyy juhluvuottaan viettävän kristinuskon perusteisiin. Selvitän ensin kehitysmaiden velkatilannetta ja sen seurauksia. Sen jälkeen analysoin sitä raamatullista perustaa, minkä vuoksi meidän tulee olla yksityisinä kristittyinä ja kirkkoina mukana tässä kampanjassa. Analyysin yhtenä osana on sen osoittaminen miten meillä on taipumus vesittää Raamatun ydintekstejäkin, niin että ne tulkitaan koskemaan vain ihmisen sisäistä maailmaa, jolloin niiden yhteiskuntakriittinen, toisen ihmisen hätätilaa koskeva kärki katoaa. Tällainen muuntelu on yksi keskeinen syy niihin kristinuskon vääristymiin, joita alussa luetteloin.

KÖYHIEN MAIDEN VELKAONGELMA

Useimmat maailman köyhimmistä maista ovat joutuneet sellaiseen velkakierteeseen, etteivät ne pysty edes maksamaan velkojen korkoja. Kun maksamattomat korot lisätään pääomaan, kierre on toivoton. Monista köyhistä maista kulkee velanhoidon muodossa jatkuvasti enemmän pääomaa rikkaisiin maihin, kuin mitä ne saavat kehitysapuna ja investointeina.

Köyhien maiden velka on ulkomaista velkaa kansainvälisille rahoituslaitoksille, rikkaiden maiden valtioille ja pankeille. Velan hoitoon käy siis ainoastaan ulkomainen valuutta, etupäässä dollarit mutta myös jenit ja Länsi-Euroopan valuutat. Jotta maa saisi näitä valuuttoja, sen on kehitettävä vientiä. Sen on tuotettava sellaisia tuotteita, joille on kysyntää rikkaiden maiden markkinoilla. Rikkaiden maiden markkinoihin eivät köyhät maat kuitenkaan voi vaikuttaa. Jos rikkaat maat eivät helpota köyhien maiden pääsyä omille markkinoilleen, ulkomaanvaluutan ansaitseminen on mahdotonta.

Köyhien maiden pääasialliset vientiartikkelit

2000

Kansainvälinen valuuttarahasto ja Maailmanpankki vaativat köyhiä maita toteuttamaan talouden tervehdyttämisohjelmia. Maan on kehitettävä vientiään ja avattava taloutensa ulkomaisille investoinneille ja tuonnille. Maa ei voi suojata edes maatalouttaan, jos ulkomaiset yritykset voivat tuottaa elintarvikkeita halvemmalla.

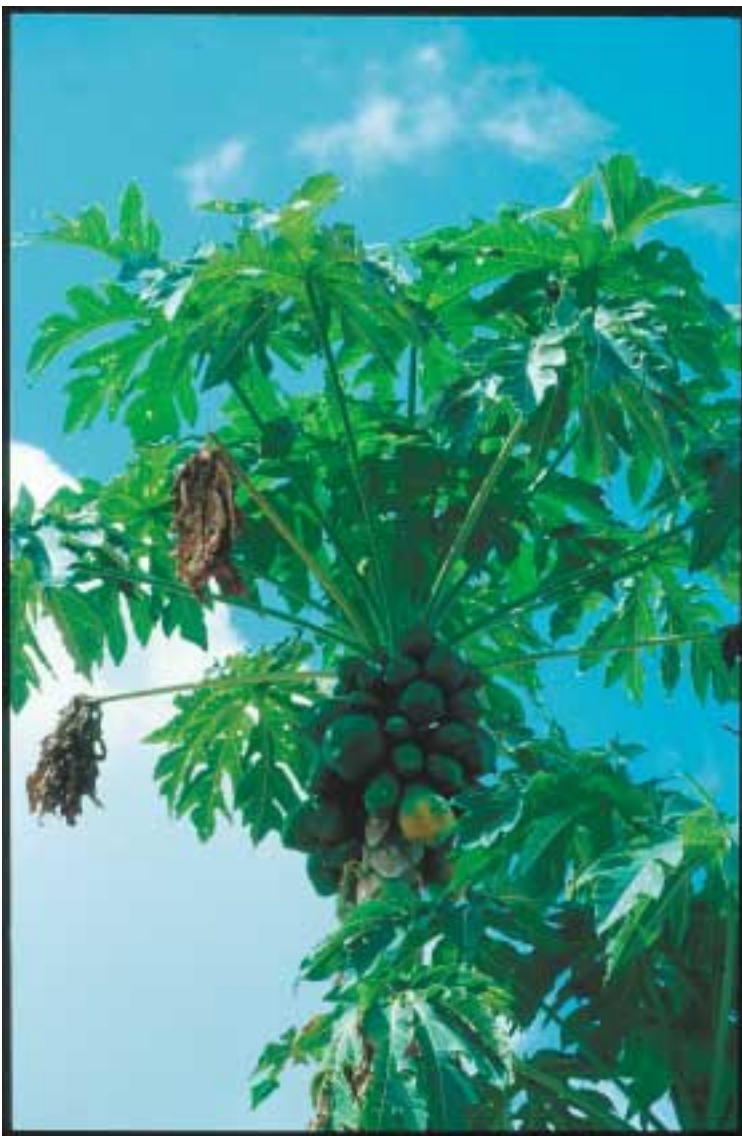
ovat maataloustuotteet ja raaka-aineet. Itselleen tärkeillä aloilla rikkaat maat yleensä suojaavat oman tuotantonsa tulleilla tai muilla järjestelyillä. Lisäksi kun useat köyhät maat joutuvat kilpailemaan samoilla raaka-aineilla ja viljelytuotteilla rikkaiden maiden markkinoilla, niiden hinnat laskevat ja köyhien maiden on entistä vaikeampi saada valuuttaa velkojensa hoitoon.

Köyhien maiden velkaantuminen on ollut pitkä prosessi, joka on alkanut jo 1950-luvulla, siis paljon ennen ns. öljykriisiä v. 1973, jolloin kehitysmaiden velkaantuminen lähti uuteen, jyrkempään nousuun. Lisääntyneet öljytulot toivat rikkaiden maiden pankkeihin valtavasti rahaa, joka piti sijoittaa. Köyhien maiden valtioille annettiin rahaa lainaksi avokätisesti, ilman että olisi vaadittu tarkkoja suunnitelmia siitä, miten velka käytetään ja miten se maksetaan takaisin. — Yksityisille tällä tavoin lainaavat pankinjohtajat saisivat pian potkut. — Valtio on kuitenkin turvallinen sijoituskohte sen tähden, että valtio ei voi mennä konkurssiin. Velkaa ei kehitysmaissa suinkaan otettu vain tuotannon kohentamiseen, vaan myös esimerkiksi aseostoihin tai hankkeisiin, jotka olivat maan eliitille tärkeitä.

Yksityinen ihminen vapautuu veloista konkurssissa ja viimeistään kuolemassa. Valtioiden velat ovat sen sijaan ikuisia ja periytyvät sukupolvelta

toiselle. Jos valtio kieltäytyy yhteistyöstä velkojen hoitamiseksi, se joutuu kansainvälisesti eristyksiin ja sen tilanne vain pahenee.

Velkojensa vuoksi köyhät maat ovat ulkomaiden velkojien armoilla. Velkojien valtaa käyttää erityisesti Kansainvälinen valuuttarahasto ja Maailmanpankki. Lisälainojensa ehdoksi nämä elimet ovat vaatineet köyhiä maita toteuttamaan rakesopeutuksena tunnettua talouden tervehdyttämisohjelmia. Ao. maan on supistettava valtion menoja, mikä merkitsee terveyspalvelujen, koulutusmäärärahojen ja muiden köyhille välttämättömien asioiden supistamista. Maan on kehitettävä vientiään, viljeltävä esim. kukkia ja tupakkaa ruokakasvien sijasta, koska niille on kysyntää rikkaissa maissa. Lisäksi maan on toteutettava vapaan kilpailun periaatetta, avattava taloutensa ulkomaiselle investoinneille ja tuonnille. Maa ei voi suojata omaa teollisuuttaan eikä edes maatalouttaan, jos ulkomaiset yritykset voivat tuottaa tavaroita ja

Aila Alarotu

elintarvikkeita halvemmalla. Käytännössä maat ovat menettäneet itsenäisyytensä suurelta osin. Niiden koko talous palvelee usein enemmän rikkaiden maiden kuin niiden omia etuja, kun talouden keskeisenä tehtävänä on hankkia viennillä valuuttaa, joka sitten menee velkojen maksuna rikkaisiin maihin.

Kun Suomessa taataan konkurssin tehneillekin tietty perusturva, niin valtioiden välisissä suhteissa ei tällaista inhimillisyyttä tunneta. Kukaan ei katso olevansa vastuussa siitä, että terveyspalvelujen ja elintarviketilanteen huonontuessa ihmisten sairastuvuus ja kuolleisuus lisääntyy. Tärkeintä on, että rikkaat saavat rahansa, ihmisten todellisista kärsimyksistä ei ole väliä.

Rikkaiden maiden talouden näkökulmasta köyhien maiden kokonaisvelka on suhteellisen pieni ja voitaisiin hoitaa aika helposti, jos vain tahtoa löytyisi. On hyvä muistaa, että maailman rikkain viidennes ansaitsee tällä hetkellä 74 kertaa enemmän kuin köyhin viidennes.

Rikkaat eivät missään tapauksessa voi saada kaikkia rahoja takaisin. Mutta köyhien maiden umpikuja tarjoaa rikkaille mahdollisuuden puristaa niistä kaikki mahdollinen. Sen vuoksi joidenkin rikkaiden maiden suuret eleet velkojen mitätöimisestä eivät välttämättä merkitse paljoakaan, jos tarkoituksena on antaa anteeksi vain se velkojen osa, jota ei muutenkaan saataisi takaisin. Velkaa jäisi kuitenkin sen verran, että maa pysyy velkojen talutusnuorassa. Kaiken kaikkiaan velkaantuneet köyhät maat ovat sellaisessa umpikujatilanteessa, jossa niiltä voidaan kiristää mielin määrin.

Rikkaiden maiden valtioiden, kansainvälisten rahoituslaitosten ja yksityisten pankkien julmuus on alkanut vähitellen tulla yleisempään tietoisuuteen. Kirkot ja kansalaisjärjestöt eri puolilla maailmaa ovat nyt vuosituhaten vaihteessa koonneet voimansa Jubilee 2000 -kampanjaan raskaasti velkaantuneiden köyhimpien maiden velkojen peruttamiseksi. Kampanja on myös tuottanut lupauksia rikkaiden maiden johtajilta velkojen mitätöimisestä, mutta tavoitettaan riittävän tuntuvasta velkojen mitätöimisestä kampanja ei ole vielä saavuttanut.

ANNA MEILLE MEIDÄN VELKAMME ANTEEKSI

Kirkoille ja kristityille pitäisi olla itsestään selvää olla mukana tässä kampanjassa. Julkisen toiminnan avajaisaarnassaan Nasaretin synagogassa Jeesus sanoi profeetta Jesajaa lainaten (Jes. 61: 1–2):

»Herran henki on minun ylläni, sillä hän on voidellut minut. Hän on lähettänyt minut ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman, julistamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista,

»Christian Aid'in mukaan maailman rikkaimmat maat, ns. G 7 -maat, ovat kehitysmaille velkaa ympäristötuhojen muodossa 13 triljoonaa US dollaria. Velka on syntynyt ennen muuta hiilidioksidipäästöistä, jotka ovat ilmaston lämpenemisen pääsyy.»

päästämään sorretut vapauteen ja julistamaan Herran riemuvuotta.» (Lk 4: 18–19).

Riemuvuotta koskeva säädös sisältyi alunperin kolmanteen Mooseksen kirjaan, jossa sanotaan:

»Pyhittäkää viideskymmenes vuosi ja julistakaa maanne kaikille asukkaille yleinen omistusoikeuksien palautus. Se vuosi on riemuvuosi. Silloin jokainen maansa menettänyt saa sen jälleen haltuunsa ja jokainen orjaksi myyty saa palata sukuunsa luo.» (1. Moos. 25: 13)

Maiden luovuttaminen ja orjaksi joutuminen johtui velkaantumisesta. Riemuvuonna murrettiin velkaantumisesta johtuva elämän kurjistuminen; orjat ja köyhät vapautettiin takaisin inhimilliseen elämään.

Riemuvuoden idea ei ole kuin joku välähdys Jeesuksen opetuksissa, vaan se sisältyy Jeesuksen ydinsanomaan. Tämän osoittaa Isä meidän -rukous, jonka viidennessä pyynnössä sanotaan: »Anna meille meidän velkamme anteeksi, niin mekin annamme meidän velallisillemme».

Kirkossamme on tästä rukouksesta käytössä muotoa »Anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet». Tätä sanamuotoa ei ole Raamatussa, sillä sekä Luukkaan että Matteuksen versiossa puhutaan »velallisista». Muotoa »Anna meille meidän velkamme anteeksi, niin kuin mekin annamme anteeksi meidän velallisillemme» voidaan nykyään kirkolliskokouksen päätöksellä käyttää meidän kirkossamme ainoastaan ekumeenisissa tilaisuuksissa.

Jeesuksen opettama sanamuoto on ollut kirkossamme käytössä aiemmin, mutta tämän vuosisadan alkupuolella sitä alettiin muutella. »Niin kuin mekin annamme anteeksi niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet» sanonta vahvistettiin lopullisesti kirkolliskokouksessa v. 1963. Pääargumenttina oli, ettei maallisia velkoja ja velkaa Jumalan edessä saa sekoittaa keskenään. »Velasta pääsee maksamalla, synnistä katumalla».

Oikeaa tässä tulkinnassa on se, että velka nyky-aikana ja Jeesuksen aikana ovat kaksi eri asiaa. Nykyaikana velka on elämänmuoto, investointi, joka tuottaa paitsi velan ja sen korot, myös voittoa velan ottajalle. Jeesuksen aikana velka sen sijaan tarkoitti pääsääntöisesti umpikujatilannetta, niin kuin ilmenee Jeesuksen vertauksesta armottomasta palvelijasta Matteuksen evankeliumissa (Mt 18:

21–35). Suunnattomien velkojen vuoksi palvelija oli joutunut umpikujan. Hänen vaimonsa ja lapsensa myytäisiin orjiksi ja hänet itsensä pantaisiin vankilaan.

TUNTEITA VAI VAPAUTTAVIA TEKOJA?

Vaikka nykyistä sanamuotoa voidaan puolustaa vetoamalla velkojen erilaiseen merkitykseen meidän ja Jeesuksen ajan yhteiskunnissa, sanonnan muuttamisen myötä tapahtuu samalla toinen kohalokas muutos. Nykyisessä sanamuodossa painopiste siirtyy meidän tunteisiimme, sen sijaan että se olisi lähimmäisen umpikujatilanteessa, josta meidän pitäisi hänet vapauttaa.

»Ne jotka ovat meitä vastaan rikkoneet» voivat olla keitä tahansa. Ne voivat olla sellaisia, jotka eivät edes tiedä vahingoittaneensa meitä. Ne voivat olla mahtavia vallankäyttäjiä, jotka käyttävät häikäilemättömästi köyhiä hyväksi. Tilanteesta riippumatta nykyinen sanamuoto vain kehottaa anteeksi antamaan eli hyväksymään tapahtuneet vääryydet ja antamaan kaiken jatkua entisellään. Rukouksesta, joka on ollut toivon ja lohdutuksen lähde veloista ja muista syistä umpikujiin joutuneille onkin tullut yllättäen väline alistua vääryyteen ja sortoon muka kristillisen anteeksiantamuksen nimissä! Rukous, joka kertoo Jumalasta joka vapauttaa ja joka haluaa että me ihmiset vapautaisimme toisiamme hätätiloista, onkin yllättäen muuttunut rukoukseksi, jossa Jumala muka tahtoo meidän vain kaikissa tilanteissa alistuvan olemassa oleviin oloihin!

Lisäksi nykyinen sanamuoto johtaa meidät aikamoisiin tunne-elämän solmuihin, kun oma anteeksiantava mieli tulee Jumalan anteeksiannon ehdoksi, varsinkin kun tiedämme, ettei ihminen voi tunteitaan pakottaa. Miten paljon hyödytöntä itsessään pyöriskeilyä nykyinen sanamuoto onkaan saanut aikaan. Painopiste jää meihin itseemme, tunteisiimme, sisäiseen maailmaamme.

Sisäinen maailma on tietysti myös tärkeä, ja Uudessa testamentissa on monta kehotusta, että meidän tulee antaa sydämeistämme anteeksi. Mutta Isä meidän -rukouksessa Jeesuksen opettamassa muodossa painopiste on lähimmäisen hädässä. Lähimmäinen on joutunut umpikujan, ja jos on meidän vallassamme hänet vapauttaa, meidän tulee se tehdä. Umpikujan ei tietenkään tarvitse olla vain veloista johtuvaa, vaan se voi olla mikä tahansa muukin tilanne, johon lähimmäinen on jäänyt satimeen.

Edelleen nykyisestä sanamuodosta syntyy se väärinkäsitys, että niiden, joille annetaan anteeksi, täytyy olla jollakin tavoin myös syyllisiä tilaansa; hehän ovat nimenomaan rikkoneet, siis tehneet jotakin paha, meitä vastaan. Sen sijaan se, joka on velkaa, voi olla velkaa omasta syystään tai syyttä, niin kuin tiedämme esimerkiksi monista

vanhemmista, jotka joutuivat laman aikana velkaloukkuun, kun olivat olleet takaamassa lastensa asunto- tai yritysvelkoja. Jeesuksen opettama muoto ei erottele ihmisiä niihin, jotka ansaitsevat tulla vapautetuiksi ja niihin, jotka eivät ansaitse. Perusteeksi riittää, että lähimmäinen on satimessa, umpikujassa.

Kun ajattelemme köyhien maiden nykyistä velkataakkaa, huomaamme, miten mieletön on nykyinen sanamuoto »niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet». Eihän meillä ole kehitysmaille anteeksiantettavaa. Eiväthän kehitysmat ole millään tavoin rikkoneet meitä vastaan. Päinvastoin. Rikkaat maathan ovat rikkoneet kehitysmaita vastaan. Ja se mitä kehitysmaiden ihmiset meiltä kaipaavat, ei ole myönteisiä tunteita vaan vapauttavia tekoja. Jeesuksen alkuperäinen sanamuoto menee suoraan asiaan ja puhuu kehitysmat umpikujan johtaneiden velkojen peruuttamisesta, kun taas nykyinen sanamuoto ei tässä asiassa kykene sanomaan mitään, vaan se keskittyy vain tunteisiimme.

Itse asiassa me olemme niitä, jotka ovat todellisuudessa velkaa kehitysmaille. Siirtomaahistorian taakka painaa yhä niiden elämää. Me hyödyimme maailmantalouden epäoikeudenmukaisesta kehitysmaiden kustannuksella, mm. heidän halvoista raaka-aineista ja siitä että kehityismaissa tuotetaan keinoilla palkoilla monia tuotteita, joita me sitten saamme edullisesti. Ja me olemme saastuttaneet myös kehitysmaiden ympäristöä ylenmääräisellä kulutuksellamme. Erään Kirkon Ulkomaanavun sisarjärjestön, Christian Aid'in, mukaan maailman rikkaimmat maat, ns. G 7 -maat, ovat kehitysmaille velkaa ympäristötuhojen muodossa 13 triljoonaa US dollaria, kun raskaasti velkaantuneiden köyhien maiden kokonaisvelka on noin 200 biljoonaa US dollaria. Velka on syntynyt ennen muuta hiilidioksidipäästöistä, jotka ovat ilmaston lämpenemisen pääsyy.

Ja jos emme pidä huolta ympäristöstä, me varastamme vielä tuleviltaikin sukupolville, niin kuin kirkkomme uusi katekismus opettaa. Niin tulevia sukupolvia kuin kehitysmaita ajatellen, meillä, rikkaiden maiden kansoilla, on todella syytä rukoilla »Anna meille meidän velkamme anteeksi».

LAKI JA EVANKELIUMI

Syvimmiltään Isä meidän -rukouksen viidennen pyynnön tulkinnassa on kysymys myös laista ja evankeliumista. Länsimaisessa tulkintatraditiossa evankeliumi on enenevässä määrin tulkittu koskemaan vain ihmisen sisäistä maailmaa, sitä että ihminen saa kuulla syntien anteeksiantamuksen sanan, uskoo sen ja saa varmuuden pelastumisesta. Uuden testamentin käsitys evankeliumista on laajempi. Evankeliumi myös murtaa ne umpikujat,

joihin laki saattaa viedä myös konkreettisessa elämässä. Jeesus itse rikkoi sapattia koskevia lakeja, jos hätään joutuneen auttaminen sitä vaati. Elämän pelastaminen on tärkeämpi kuin lain säännöt. Lain tarkoitus, elämän pelastaminen, ajaa itse lain edelle.

Samasta on kysymys Isä meidän -rukouksen viidennessä pyynnössä. Lakeja ja sitoumuksia on noudatettava, velat on maksettava takaisin. Mutta pelkkä lain noudattaminen voi viedä sellaiseen umpikujaan, jossa koko elämä on vaarassa tuhoutua kuten köyhien maiden velkataakka osoittaa. Silloin evankeliumin on astuttava esiin.

KRISTINUSKO TULEVALLA VUOSISADALLA

Kristinuskon merkitys tulevalla vuosisadalla riippuu nähdäkseni paljolti siitä, miten uskon tulkinnassa onnistutaan jälleen kytkemään yhteen usko ja lähimmäisestä välittäminen, sisäinen uskossa kasvaminen ja toiminta inhimillisemmän maailman puolesta. Keskeisenä koetinkivenä, miten kirkot tässä onnistuvat, on maailman nykyinen nälkä- ja köyhyysskandaali. 1300 milj. ihmistä maailmassamme ansaitsee alle 6 mk. päivässä ja näistä kärsii 840 milj. kroonisesti nälkää, pari lukua mainitakseni. Avainkysymyksen on, ummistaako kirkko silmänsä tulevalla vuosisadalla silmänsä näiltä ongelmilta niin kuin se menneinä vuosisatoina ummisti silmän-

sä kolonialismin vääryyksiltä, orjakaupalta, työväestön kärsimyksiltä teollistuvassa Euroopassa vai löytääkö kirkko elämänsä tärkeimmäksi ohjenuoraksi sen, mitä evankeliumeissa sanotaan, Jeesuksen seuraamisen ja solidarisoitumisen köyhien ja marginalisoitujen kanssa maailmassa.

Oli miten oli, tärkein syy, minkä vuoksi Riemuvuotta 2000 kannattaa juhla kristinuskon 2000-vuotisjuhlana, on kuitenkin juhluvuoden keskuhenkilö. Kaikkien vääristymien ja pimeyksien läpi hänen hahmonsä loistaa yhä kirkkaana. Kristinuskon perusteita ei tarvitse muuttaa, vaikka tarvitaankin näiden perusteiden ajankohtaista tulkintaa. Ei tarvitse muuttaa sanomaa Jumalasta, joka ihmisen puolella, vapauttaa, antaa anteeksi, luo uutta, antaa toivon kuolemankin edessä ja haluaa että me ihmiset välittäisimme toinen toisestamme. Ja on myös valtavan hienoa, ettei historia kulje vain kohtalonomaisesti eteenpäin, vaan Jumala itse on kutsunut meidät siinä työtovereikseen tekemään työtä elämän inhimillistämiseksi Jumalan valtakunnan perspektiivistä. Tähän työhön kuuluu myös uskon perinnön vaaliminen, uskon pitäminen puhtaana ja ajankohtaisena sillä tavoin, että hyvä sanoma, evankeliumi, voi kaiku ymmärrettävällä tavalla myös tulevalla vuosisadalla.

Kirjoittaja on Kirkon ulkomaanavun johtaja

Keski-Pohjanmaan Opisto
Lohtajan kirkkomusiikkijuhlat

KIRKKOMUSIIKIN KESÄAKATEMIA 2000

Kurssit:

1. Yksinlaulukurssi 31.7.–4.8.

— opett. Laulun lehtori Annika Ollinkari ja oopperalaulaja, laulun lehtori Hannu Ilmolahti

2. Liturgisen laulun kurssi papeille 31.7.–2.8.

— opett. säveltäjä, kanttori-urkuri Tuomo Nikkola

3. Nuotinkirjoituksen tietokonekurssi 31.7.–4.8.

— opett. kustannuspäällikkö Ari Nieminen ja lehtori Juhani Haapasalo

4. Jumalanpalvelus- ym. Kirkollisen käyttömusiikin soveltamisen kurssi 31.7.–2.8.

— opett. kanttori, teoria-aineiden opettaja Osmo Tolonen.

Sitovat ilmoittautumiset 15.5.2000 mennessä.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset Keski-Pohjanmaan Opisto, 68300 KÄLVIA, puh. 06-832 4223.

SEURAKUNNAN KEHITTÄMINEN LÄHTEE PERUSTEHTÄVÄSTÄ

Yhteisöveron leikkaaminen ja samanlainen palkkojen nousu on pakottanut monet seurakunnat pohtimaan toimintansa tärkeysjärjestystä muuttuvan taloustilanteen perustalta. Ilman talouden heikkenemistään seurakunnan toimintaa arvioitava aina uudelleen yhdessä luottamushenkilöiden ja työntekijöiden kesken ja kysyttävä: »Mitä varten me olemme olemassa?» Samalla jokaisen työyhteisön jäsenen on kysyttävä itseltään: »mikä on minun tehtäväni kokonaisuudessa?»

Toiminnan tavoitteista lähtevä arvokeskustelu on erityisen tärkeää suurissa työyhteisöissä ja seurakuntayhtymissä, joissa primaarituloksen teko ja tukitehtävät ovat suhteellisen etäällä toisistaan. Työyhteisön haasteena on saada syntymään yhteyttä, jossa eri tehtävien mielekkyys nähdään kokonaisuudesta käsin. Seurakuntayhtymä on suuri kokonaisuus, jossa paikallisseurakunnat, selektiivityömuodot ja eri osastot toimivat monin tavoin yhteisten tavoitteiden hyväksi.

RAAMATTU, TUNNUSTUS JA KIRKKOLAKI MÄÄRÄÄVÄT SEURAKUNNAN TEHTÄVISTÄ

Seurakunnan olemus ja tehtävät määräytyvät ennen kaikkea Raamatun, Luterilaisten tunnustuskirjojen sekä Kirkkolain perusteella. Tämä seurakunnan työn konstitutiivinen perusta on yleensä melko selvä hengellisessä työssä oleville. Sen sijaan sen välittäminen myös tukitehtävissä oleville on työyhteisön keskeinen haaste. Kirkkolain mukaan »kirkko julistaa tunnustuksensa mukaisesti Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja sekä toimii muutenkin kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi» (KL 1: 2§).

Augsburgin tunnustuksen mukaan »Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumia puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan» (CA VII). Edelleen Augsburgin tunnustuksen mukaan kirkko on olemassa uskon syntymiseksi Kolmiyh-teiseen Jumalaan, joka vanhurskauttaa syntisen. »Jotta saisimme tämän uskon, on asetettu evankeliumin opettamisen ja sakramenttien jakamisen virka. Sanassa ja sakramenteissa, niitä ikään kuin välikappaleina käyttäen, lahjoitetaan Pyhä Henki, joka niissä, jotka kuulevat evankeliumin, vaikuttaa

uskon missä ja milloin Jumala sen hyväksi näkee» (CA V).

Kirkkolaki ja kirkon tunnustus määrittelevät edellä sanotulla tavalla seurakunnan työn päämäärän. Varsinainen perustus on kuitenkin Jeesuksen sanoissa, kun hän käski opetuslastensa mennä ja tehdä itselleen seuraajia kastamalla heitä Kolmiyh-teisen Jumalan nimeen ja opettamalla heitä. Tätä käskyä seuraa lupaus, että Jeesus on seurakuntansa keskellä aina ja kaikkialla (Mt 28: 18–20).

OMAN TEHTÄVÄN YMMÄRTÄMINEN KOKONAISUUDESTA KÄSIN AUTTAA JAKSAMAAN

Lisäksi kirkon työn suuntaamiseen ja painotuksiin vaikuttavat »asiakkaiden» eli seurakuntalaisten odotukset sekä työntekijöiden omat mielikuvat. Paras tilanne vallitsee silloin, kun seurakuntatyön tunnustusperusta, asiakasodotukset ja työntekijöiden mielikuvat leikkaavat mahdollisimman paljon toisiaan. Työssä jaksamiseen vaikuttaa paljon se, että me ymmärrämme oman tehtävämme merkityksen kokonaisuuden kannalta.

Lisäksi jaksamiseen vaikuttaa se, että henkilösuhteet toimivat ja työpaikalla viihdytään. Työssä viihtyminen ja tuloksen tekeminen eivät saisi olla vastakkaisia asioita. Viihtymättömyys esimerkiksi huonon työilmapiirin takia johtaa pian tuloksen laskuun. Toisaalta viihtymättömyys ja tuloksen lasku voivat seurata myös siitä, ettei oma tehtävä ja paikka kokonaisuudessa ole jäsentynt.

JUMALANPALVELUS SEURAKUNNAN ELÄMÄN KESKUKSENA

Jumalanpalvelus on seurakunnan elämän keskus. Messu-uudistus pyrkii siihen, että näin olisi myös todellisuudessa. Silloin jumalanpalvelus on se syvä sydän, josta kaikki seurakunnan työmuodot saavat voimansa. Jumalanpalveluksessa on läsnä Kolmiyh-teisen Jumalan itsensä antava rakkaus: »Isä antaa meille koko luomakunnan, Kristus koko työnsä ja Pyhä Henki kaikki lahjansa» (Iso katekismus). Langenneesta ihmiskunnasta osallinen ihmisen kohtaa messussa Jumalan, joka Jeesuksessa Kristuksessa vanhurskauttaa syntisen. Jumala pal-

velee meitä ja kutsuu meidät palvelukseensa. Aidosta uskosta nousee rakkaus, joka löytää kohteekseen avun tarpeessa olevan lähimmäisen.

Oheinen kaavio kuvaa jumalanpalvelusta seurakunnan elämän keskuksena. Sanassa ja sakramenteissa Jumala itse on läsnä synnyttäen uskoa ja rakkautta. Jumalanpalveluksesta seurakunnan Herra lähettää meidät maailmaan julistamaan, opettamaan ja palvelemaan. Tämä toteutuu seurakunnan eri tehtävissä; lähetys-, kasvatus- ja palvelutyössä.

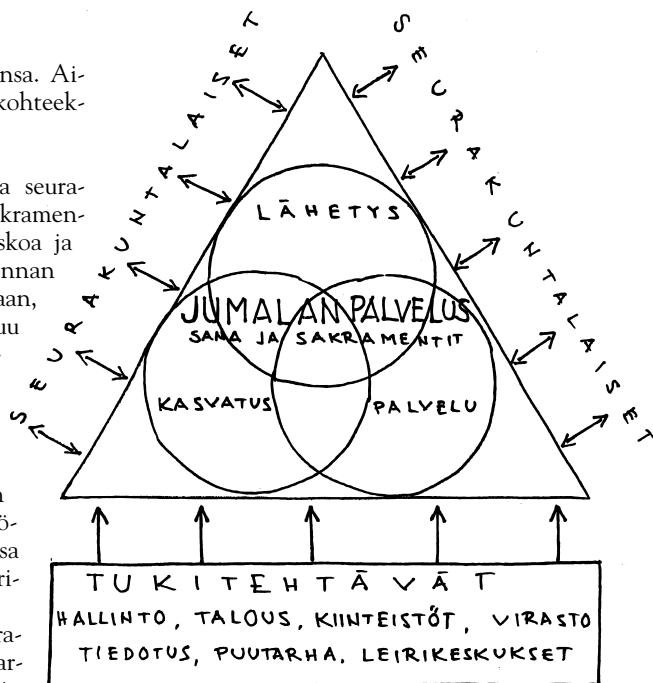
Nämä perustehtävät leikkaavat toisiinsa ja ovat yhtä aikaa edustettuina seurakunnan eri työmuodoissa ja eri tavoin painottuen. Seurakunnan perustehtävien toteutuminen ei tue sektoroitunutta työmuotoajattelua vaan laaja-alaisuutta, jossa työalat kohtaavat luontevasti toisensa erilaisten verkostojen kautta.

Eri tukitehtävät seuraavat näistä seurakunnan perustehtävistä ja saavat niistä tarkoituksensa. Hallinnon, talouden, kiinteistönhoidon, viraston, tiedotuksen, puutarhatyön ja leirikeskusten tehtävänä on mahdollistaa evankeliumin julistaminen ja sakramenttien toimittaminen sekä niistä nousevat tehtävät: lähetys, palvelu ja kristillinen kasvatus.

Seurakunnan työ ei ole yksinomaan palkatun henkilöstön varassa. Luottamushenkilöt ja vapaaehtoiset ovat yhä enemmän työyhteisön välttämättömän osa. He tekevät työtä palkatun henkilöstön rinnalla omien lahjojensa ja innostuksensa varassa. Heidän kauttaan seurakunnan työ saa uskottavuutta. Vapaaehtoistyöntekijät ovat elävä muistutus seurakunnan työn tuloksellisuudesta: he ovat kuulleet Jumalan kutsun ja heidät on rakastettu palvelemaan.

USKO JA RAKKAUS TOIMINNAN KEHITTÄMISEN PERUSTANA

Kaikilla seurakunnan työntekijöillä on edellisellä perusteella yksi yhteinen päämäärä: että syntyisi ja vahvistuisi usko Jumalaan, joka armahtaa syntisen

ja kutsuu palvelemaan. Seurakunta työyhteisönä ja organisaationa saa olemassaolon oikeutuksensa vain tästä tavoitteesta käsin. Seurakunnan toiminnan kehittämistä ja resurssien jakoa on arvioitava sen perusteella, kuinka ne edistävät kristillistä uskoa ja siitä nousevaa lähimmäisen rakkautta.

Mikään toimiala ei saa muuttua itsetarkoitukseksi, joka on irti seurakunnan työn kokonaisuudesta ja sen selkeistä päämääristä. Siksi on tärkeää, että jokainen työntekijä lastenhoijajasta pappiin, diakonista kanttoriin sekä kanslistista siistijään, puutarhuriin ja keittäjään näkee itsensä osana kokonaisuutta, joka tähtää uskon syntymiseen ja lähimmäisen rakkauden syvenemiseen. Tämä on meidän yhteinen asiamme. Sitä varten me olemme olemassa.

Kirjoittaja on Tampereen hiippakunnan pappisasessori ja Keski-Lahden seurakunnan kappalainen.

Pappisliiton kotisivujen osoite on <http://www.evl.fi/jst/pappisliitto/>
Crux-lehden tämän ja viime vuoden numerot löytyvät samasta osoitteesta

MENETTIKÖ DIAKONIA ETSIKKOAIKANSA?

Kirkolliskokousedustajat valittiin vähän aikaa sitten. Joillakin tahoilla valiteltiin, että nuorten edustajia on kovin vähän ehdokaslistoilla, valituksi tuli sitten oikeastaan ei mitään.

Tämä sai ajatukseni juoksemaan. Tulevan kirkolliskokouksen yksi merkittävimpiä päätöskokouksia lienee diakonaattiuudistus. Kuitenkaan ehdokaslistoilla ei tainnut olla diakonian ammattilaiselta saralta ehdokkaita senkään vertaa kuin nuoria. Kuitenkin diakonaattiuudistus koskee hyvin syvältä diakoniatyötä kokonaisuudessaan ja erityisesti diakoniatyöntekijöitä ammattikuntana. Näillä näkymin ei kokouskeskusteluissa tule olemaan diakonian sisältä nousevaa ääntä laisinkaan.

Kirkon diakonaattikomitea on tehnyt työtä muutaman vuoden. On pyritty löytämään osaan kirkon viroista järjestystä. On etsitty keinoja ja mahdollisuuksia liittää kirkon eri työmuotoja yhtenäiseksi laaja-alaiseksi diakonaatiksi. Näyttää ja kuulostaa kuitenkin siltä, että keskustelu ja asioitten hahmotus on jäänyt jollakin tavoin yksipuoliseksi. Vaikka lähtökohta ja tarkastelukulma diakonaattiin jumalanpalveluksesta, sen julistuksesta ja liturgiasta käsin on ihan oikea, ei se kuitenkaan anna nykyisessä postmodernissa yhteiskunnassa toimivasta diakoniasta riittävää kuvaa. Se ei anna mahdollisuutta diakonian sisältä nousevaan reflektointiin. Tarkoitan tässä nyt nimenomaan diakoniaa, en sitä kokonaisuutta, jota hahmotellaan diakonaatiksi.

DIAKONIAN PROFESSIONAALINEN TUTKIMUS VÄHÄISTÄ

Olen yrittänyt seurata aikaani myös tutkimusten osalta. Havaintoni on, että diakonian ammatin sisältä käsin lähteneitä tutkimuksia ei tällä hetkellä ole. Sama puute on ollut pitkään myös sosiaalityössä. Siinä kuitenkin on tapahtunut selvä muutos. Osa tutkimuksista on varmaan sellaisia joita diakoniatyökin voisi hyödyntää. Ne eivät kuitenkaan korvaa diakonian omaa tutkimusta.

Toisaalta diakonian asemaa on tutkittu ja selvitetty teologisesta ja raamatunhistoriallisesta näkökulmasta. Silläkin on oma arvonsa, mutta se ei anna diakoniasta täyttä kuvaa. Kun diakoniaa määritellään kokonaisdiakonaattia pohdittaessa yksinomaan tästä näkökulmasta, aiheuttaa se ahdis-

tusta siitä, että diakonian voimavarojen painopiste on liikaa kiinnittymässä jumalanpalveluksen liturgiaan ja julistukseen arjen tarpeitten jäädessä toisarvoiseksi.

Diakoniaa palvelee myös terveydenhuollon tutkimus ja tieto. Kun suurin osa diakoniatyöntekijöistä on diakonissoja, on tämän osa-alueen tieto ehkä vaikuttanut diakonian sisäiseen reflektointiin eniten. Se on antanut myös diakonialle paljon sisältöä. Tämän hetkisen yhteiskunnan vaatimukset ovat kuitenkin laaja-alaisia. Käsittäakseni tästä johtuu toisinaan suurikin avuttomuus aineellisen ja sosiaalisen avuntarpeen tulviessa diakoniatyöntekijöitten työhuoneisiin. Terveydenhuollonkaan professionaalinen tutkimus ei vastaa diakonian kysymyksiin eikä anna riittävää taustaa ja pohjaa diakonian sisäiseen reflektointiin.

DIAKONIAN KOLMISIVUISUUS

Postmodernin yhteiskunnan moderni diakonia muotoutuukin edellä olevista yhteyksistä. Diakonia on sitä toimintaa ja työtä seurakunnassa, jossa evankeliumista ja yhteydestä tulee konkreettisesti totta. Se ei ole vain joku »välttämätön paha» tai kylkiäinen, jota seurakunnassa tulee sietää. Diakonia ei voi myöskään rajautua minkään erillisen väestöryhmän omaisuudeksi. Se tarvitsee koko seurakunnan osallisuuden ja seurakunta tarvitsee diakoniaa ollakseen totta. Vain ääneen refleктоiva diakonia voi tulla luonnolliseksi osaksi seurakunnan kaikkea toimintaa.

Moderni diakonia toimii erittäin puutteellisessa ja raadollisessa yhteiskunnassa. Se joutuu toimimaan tiiviissä yhteydessä sosiaalityön kanssa. Tässä on sosiaalityö käsitettävä laaja-alaisesti. Sen näkyvin ahdistus on tällä hetkellä aineellisen avustustoiminnan riittämättömyys. On käyty ja käydään ja tullaan käymään keskustelua siitä, onko diakonia sosiaalityön jatke. On esitetty syytöksiä siitä, että sosiaalitoimi lyö laimin taloudellisen avustustoiminnan ja siirtää vastuuta kirkolle. Ehkä siinä on tottakin, mutta se ei kuitenkaan oikeuta diakoniatyötä kieltäytymään apua pyytävien ihmisten auttamisesta.

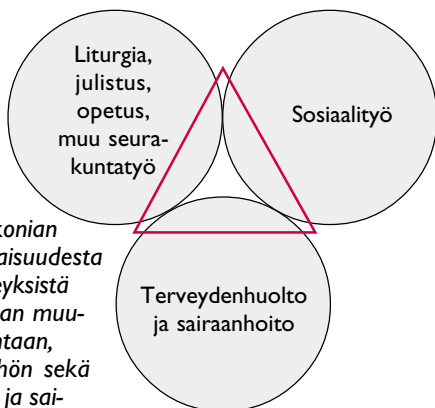
On myös muistettava, että taloudellisen toimeentulon turvaaminen ja huolehtiminen ei ole koko sosiaalityö. Kristillisen kirkon diakonialla on annettavaa myös sen muille osa-alueille. Sen osaa-

minen ja mahdollisuudet ei suinkaan ole jotain parempaa ja enemmän kuin muilla auttamistahoilla, mutta se on erilaista ja tuo lisäarvon, jota ei muuten saavuteta. Olemalla kiinteässä yhteydessä sosiaalityöhön ja osallistumalla myös sen reflektointiin diakonia voi kehittää myös omaa metodologiaansa. Vain kiinteän yhteistyön ja yhteyden kautta diakonia voi myös saada sitä tietoa, jota sosiaalityö pitää sisällään ja jota tarvitaan ihmisten auttamisessa.

Sosiaalitoimen ohella terveydenhuollossa on tapahtunut suuria muutoksia ja diakoniaan on kohdistunut uudenlaisia haasteita ja osaamisen paineita. Oletan suuren osan diakoniatyöntekijöistä selviävän tällä rintamalla huomattavan hyvin koulutuspohjastaan johtuen. Tässä on kuitenkin alemassa sama kysymyksenasettelu kuin suhteessa sosiaalityöhön. Onko diakoniatyö ontuvan terveydenhuollon paikkaaja ja jatke? Mikä sen rooli on terveydenhuollon kentässä? Mitä yhteistyö tarkoittaa ja mikä osa terveydenhuollosta kuuluu diakoniaan mikä ei?

Kuvio diakonian kolmikantaisuudesta ja sen yhteyksistä seurakunnan muuhun toimintaan, sosiaalityöhön sekä terveyden- ja sairaanhoitoon.

Kun katsotaan kuviota diakonian metodologian kannalta, voidaan hahmottaa reflektoinnin mahdollisuudet eri alueilla. Mutta mielenkiintoista on, että kuvion sisälle jää tila, jossa ei olekaan yhteyksiä mihinkään intressialueisiin. Tämä diakonian ydin on merkittävä osa, josta kuuluttamani tutkimuksen tulisi nousta ja jossa reflektoinnin tulisi

olla mahdollista. Vain sitä kautta diakonia voi olla diakoniaa. Jos se puuttuu, on diakonia aina vain jonkun muun työn jatke; joko kirkon jumalanpalveluksen, sen julistuksen ja liturgian tai yhteiskunnan sosiaalityön sekä terveyden- ja sairaanhoidon jatke.

OLEMALLA LISÄ DIAKONIA EI VOI HOITAA PROFEETALLISTA TEHTÄVÄÄNSÄ.

Kun diakonia näyttää tällä tavoin muodostuvan vain erilaisten toimintojen lisäksi ja jatkeeksi, sen voimavarat ja mahdollisuudet kaventuvat. Vanhan Testamentin diakonian yksi ilmenemismuoto oli profeetallisuus. Profeetta toisensa jälkeen nousi julistamaan epäoikeudenmukaisuutta. Tällaiselle diakonialle olisi nytkin tarvetta. Se ei varmaan olisi samanlaista kuin VT:n aikana vaan eri tavoin yhteiskunnassa vaikuttamista. Kirkkolaki rajoittaa työntekijöitten osallistumisen seurakunnalliseen päätöksentekoon. Monella tavoin se on välttämättömyys, mutta sen mukana on jostakin syystä menetetty osallistuminen laajemmissa puitteissa. Olisi kohan diakonaattiin sisällytettävä edustus kirkolliskokouksiin? Keneltä paikat olisivat pois? Jos tämä ei toteudu, jää jäljelle kisailu maallikkopaikoista normaalin edustajavaalin yhteydessä. Tätä varten vaalityö olisi aloitettava jo nyt seuraavia valjeja varten ainakin ehdokkaita etsimällä.

Näen diakonian edustuksen kirkolliskokouksessa hyvin tärkeänä. Se päättää nyt ja tulevaisuudessa kuitenkin asioista, jotka jos eivät suoraan niin välillisesti vaikuttavat suuresti diakonian olemukseen ja mahdollisuuksiin.

Olen havainnut myös muun osallistumisen yhteiskunnan päätöksiin tärkeäksi. Diakoniatyöntekijöitten joukosta kuitenkin hyvin vähän on poliittisesti aktiivijoukkoa. Syynä tähän lienee monien muitten syitten ohella ajattelutavassamme. Poliitikko on koettu ja koetaan jollakin tavoin likaiseksi peliksi, jossa ei voi olla rokki ryvettymättä. Mutta väliäkös hällä olisi; ryvetyimme me turhemmassakin kuin vähäosaisten puolustamisessa!

*Kirjoittaja on Oulun seurakuntien oppilaitosdiakoni.
heikki.kaikkonen@evl.fi*

Musiikin mahdollisuudet diakoniatyössä ovat laajat — käytännössä virsi on edelleen ykkönen

Miten paljon diakoniatyöntekijät käyttävät musiikkia työvälineenään työskennellessään vanhusten kanssa? Miten diakoniatyöntekijöiden ja kanttorien välinen yhteistyö pelaa? Onko diakoniaopetukseen sisältyvä musiikinopetus määrältään ja laadultaan riittävää? Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelija **Minna Rautiainen** etsi päättötyössään vastausta näihin kysymyksiin. Päättötyön aiheena oli »Musiikki Vanhustyössä». Porin yksikössä sosiaali- ja diakonia-alan tutkintoa opiskelleelle Rautiaiselle tutkimusala oli tuttu. Kanttorin työhön hän on tutustunut tehdessään sijaisuuksia seurakunnissa. Vanhustyö taas avautui opiskeluun liittyvissä harjoitteluissa. Tutkimuksen mielenkiintoa lisää se, että aihepiiristä ei ole aikaisempia tutkimuksia. Tutkimustulokseksi saatiin, että musiikkia käytetään selkeästi työvälineenä, diakonian perustehtävää tukevana elementtinä. Virsi on ehdoton ykkönen vanhustyössä, ovathan tämän päivän vanhukset tottuneet veisaamaan.

MUSIIKKI ILMENTÄJÄNÄ JA YHDISTÄJÄNÄ

Alkukirkossa musiikki oli merkittävässä asemassa uskon ilmentäjänä ja sanan välittäjänä. Kristillinen seurakunta on alusta alkaen laulaen kiittänyt Jumalaa, ilmaissut siten uskoaan ja välittänyt näin sanomaa. Luther korosti kirkkoa laulavana kirkkona. Hänen mukaansa musiikki nosti surullisia, hillitsi iloisia, antoi epätoivoisille luottamusta ja piti ylimieliset kurissa. Voidaan sanoa että Lutherin ja uskonpuhdistuksen ansiosta kirkossamme veisataan. Lutherin mukaan musiikki on yksi Jumalan luoma lahja, jonka kautta Kristuksen pelastus ja Pyhän Hengen synnyttämä ilo, kiitos ja ylistys voivat purkautua. Kirkon musiikkikasvatuksen tavoitteet pohjautuvat Raamattuun. Nämä tavoitteet »auttaa ihmistä ymmärtämään musiikin merkitys kirkossa, kokemaan musiikki tärkeäksi kasvulleen kristittynä ja löytämään elämässään musiikillisen ilmaisun mahdollisuuksia» olivat myös Rautiaisen tekemän tutkimuksen teoreettisena lähtökohtana. Musiikki, yhdessä laulaminen voi luoda yhteenkuuluvaisuutta ja juhlistaa yhdessäolon hetkiä.

LISÄÄ MUSIIKKIKOULUTUSTA

Tutkimusaineisto kerättiin Porin ja Rauman rovastikuntien diakoniatyöntekijöiltä survey-tyyppisellä,

pääosin strukturoidulla postikyselyllä keväällä 1999. Vastausprosentti oli 65,9. Vastaajien enemmistö oli koulutukseltaan diakonissoja, joilla oli alan työkokemusta jo useampi vuosi. Yleisin työpaikka oli maaseutuseurakunta. Vastaajat määrittelivät oman musikaalisuutensa enimmäkseen keskinkertaisiksi. He olivat tyytymättömiä ammattikoulutuksessaan saamansa musiikinopetukseen. Musiikillista jatkokoulutusta toivottiin laajasti. Erityisesti kaivattiin lisäopetusta nuotinluvussa ja säestyksessä. Myös musiikin terapeuttinen käyttö oli vastaajille lähes tuntematonta. Musiikkiterapialla olisi erityisesti mahdollisuuksia kuntouttavana työmuotona dementoituneiden vanhusten hoidossa.

KANTTOREIDEN KANSSA YHTEISTYÖHÖN

Vanhustyön osuus kokonaistyöpanoksesta oli mitattava. Vanhusten parissa tehtävään työhön vastaajien enemmistö käytti 25–50 % työajastaan. Vastaajien seurakunnissa vanhusdiakoniaan kuuluivat yleisimmin kerhot, piirit ja kotikäynnit. Muita merkittäviä työmuotoja olivat laitoskäynnit retket ja juhlat. Musiikkia käytettiin tutkitun alueen vanhusdiakoniassa runsaasti ja monipuolisesti. Käytetyimpiä musiikin välineitä ja keinoja vanhusdiakoniassa olivat vuoden 1986 Virsikirja, Hengelliset laulut ja virret -kirja sekä hengelliset ja klassiset musiikkiäänitteet. Vanhusten kerhoissa ja piireissä musiikkia käytettiin miltei jokaisella kokoontumiskerralla ja kanttori oli niissä läsnä keskimäärin joka toisella kerralla. Vastaneiden diakoniatyöntekijöiden mielestä kanttorit keskittyvät kuitenkin mieluiten paljon ihmisiä kokoaviin tilaisuuksiin, eivätkä olleet niinkään kiinnostuneita vanhustenpiireistä. Diakoniatyöntekijät ilmoittivat olevansa halukkaita tekemään enemmän yhteistyötä kantto- reiden kanssa. Osa vastaajista oli oppinut käyttämään apunaan maallikkoja mm. veisuun johtamisessa. Diakoniatyöntekijät pitivät kommentissaan tutkimusta tarpeellisena. Monet olivat »löytäneet» musiikin uudelleen työhönsä. Toisaalta kaikille vastaajille tutkimusalue ei ollut ajankohtainen. Minna Rautiaisen tekemää päättötyötä voi lainata DIAK Porin yksikön kirjastosta, Kirkkohallituksen jumalanpalvelus- ja musiikkiosastolta sekä Diakoniatyöntekijöiden Liiton kirjastosta.

*Kirjoittaja opiskelee
Diakonia-ammattikorkeakoulussa Porissa.*

Opiskelija- vinkkeli

Käytännön ja teorian kohdatessa

Oppimista on psykologisena ilmiönä tutkittu kiihtyvällä tahdilla viime vuosikymmeninä. Näiden tutkimusten tuloksena korostetaan nykyään käytännön ja teorian välttämätöntä yhteyttä mikäli pyritään mahdollisimman tehokkaaseen ja tulokselliseen oppimistilanteeseen. Tämä saattaa kuulostaa itsestäänselvyydeltä, mutta sitä se valittavan harvoin on. Liian usein oppimistilanteet jäävät vain teoreettisiksi pintaraapaisuiksi ilman käytännöllistä sovellusta.

Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa on ymmärtääkseni verrattain onnistuneesti toteutettu ongelmakeskeistä opiskelua, jossa teoria ja käytäntö on pyritty linkittämään yhteen. Aiemmin opiskelijat lukivat ensin laajat perusteet kemiasta, fysiikasta, anatomiasta ja muista tukitieteistään ja siirtyivät vasta perusteet edellämainituista omaksuttuaan hyödyntämään tietojaan oikeiden ihmisten ja todellisten sairauksien pariin. Nykyisessä opiskelumallissa opiskelijat joutuvat tekemisiin simuloitujen ja myös todellisten sairauksien kanssa jo ensimmäisen opiskeluvuotensa alusta alkaen. Tarvitsemansa tukitieteet tulevat lääkärit opiskelevat eteen tulevien ongelmien yhteydessä. Tällaista ongelmakeskeistä opiskelumallia, jossa käytäntö ja teoria niveltävät toisiinsa, on kokeiltu muutamia vuosia lääketieteellisessä tiedekunnassa ja tuloksia pidetään pääasiallisesti myönteisinä. Useissa muissakin Helsingin yliopiston yksiköissä ollaan pohdittu opintojen kehittämistä siten, että käytäntö ja teoria kohtaisivat oppimistilanteissa entistä paremmin. Teologisessa tiedekunnassa tällaisen pohdinnan edelläkävijänä on luonteesta toiminut käytännöllisen teologian laitos.

Minun tämän kevään merkittävin oppimani asia on ollut elämän rajallisuuden

oivaltaminen. Teologiaa opiskellessa ihmisen katoavaisuutta tulee toki teoriassa pohdittua lähes päivittäin, mutta ainakin minulta asian omakohtainen oivaltaminen vaati oman vakavan onnettomuuden. Katkaisin sääriluuni jalkapalloseura Moosesen Potkun futsal-ottelussa, jalkani hermot vaurioituivat ja sain vielä leikkauksen jälkeen veritulpankin. Tällä hetkellä käyn läpi työstä kuntoutusprosessia ja suunnittelen MoPo:n taktiikkaa vuotuisaan Gloria Patri-turnaukseen, sillä pelamaan en siellä vielä taida kyetä. Valitettavasti. Olen saanut tähän asti elää suhteellisen helppoa elämää terveenä ja vaikken nytkään missään tapauksessa ole ollut kuolemaa lähellä, niin olen oivaltanut ihmisen elämän lyhydestä huomattavasti enemmän kuin läheisteni vakavammista sairauksista tai vaikkapa rakkaan isoisäni kuoleman yhteydessä. Valittavan selvästi tämä takaisku on minulle siis paljastanut myös omaa itsekeskeyttäni.

Minulle, toivottavasti piakkoin papiksi vihittäväälle, tämä kokemus on ollut äärimmäisen tärkeä. On erittäin vaikeaa verbalisoida sitä omakohtaista oivallusta katoavaisuudestani, jonka olen saanut kokea. Nuorena ja terveenä ihmisenä oman elämän rajallisuus on minulle aiemmin ollut niin kaukainen asia, että olen voinut teoretisoida kuolevaisuuttani ulkokohtaisesti ymmärtämättä todella kaikkia niitä pelkoja mitä siihen myös liittyy. Uskonkin olevani tämän kokemuksen myötä edes piirun verran valmiimpi tulevaan tehtävääni ja kohtaamaan seurakuntalaisten moninaiset kivut ja pelot. Onhan tämän oman elämäni dramaattisen episodin myötä muuten teoreettisiksi jääneet pastoraalipsykologian ja dogmatiikan kurssit saaneet hiukan lihaa luidensa ympärille.

Uskoisin muidenkin tulevien »ikuisuuden ammatilaitesten» tarvitsevan vastaavankaltaisia elämyksellisiä oivalluksia kuin minkä itse olen saanut tänä keväänä kokea. Asioiden teoreettinen pohdiskelu jää täysin hedelmättömäksi, mikäli pohdintaa ei kyetä liittämään johonkin todelliseen tilanteeseen. Teorian ja käytännön onnistuneesti kohdatessa oppimistulos voi olla hyvinkin kauaskantoinen. Kirkolle työntekijöitä kouluttavien yksiköiden haaste onkin kehittää niitä innovatiivisia opiskelutapoja ja -menetelmiä, joiden myötä opiskelijat voisivat kokea omakohtaisia oivalluksia. Jalkojen katkomista en kuitenkaan tiettyjen kielteisten seurausten johdosta suosittele käytettäväksi metodina käytännön ja teorian yhdistämiseksi...

*Timo Huttunen
Kirjoittaja opiskelee teologiaa
Helsingin yliopistossa ja
työskentelee suunnittelijana
Helsingin yliopiston
opettajankoulutuslaitoksella.*

Onko täällä kilttejä lapsia?

Vankilapastori Markku Yli-Mäyryn mielestä kiltteys on suurinta perkeleellisyyttä. Radiohaastattelussaan hän totesi, että mitä puhtoisempi ihminen on päältä päin katsottuna, sitä saastaisempi hän on sisältä. »Meissä kaikissa asuu murhaaja, ja se on valtava ilosanoma», Yli-Mäyry totesi. Hän näkee yhteiskunnan arvokkaimpina ihmisinä ne halveksitut ja torjutut kansalaiset, joita yhteisö ei pidä minään. Yli-Mäyryn mielestä he ovat yhteisöllisen pahuuden kantajia ja ruumiillistumia.

Opiskelen Diakonia-ammattikorkeakoulun (DIAK) Järvenpään yksikössä diakoniksi. DIAKin koulutuspolku muodostuu vapaasti valittavista erilaisista opintokokonaisuuksista, joissa kohtaavat sekä kirkon työhön suuntautuneet, että sosiaalipuolen tehtäviin valmistuvat opiskelijat toisensa.

Tiedän, että monet diakkilaiset ovat olleet kiinnostuneita kirkosta työyhteisönä heidän suuntautumisvaihtoehdostaan huolimatta. Koulutuksemme alussa teimme kaikille yhteisen tehtävän, jossa saimme tutustua meitä kiinnostaviin sosiaalialan ammatteihin. Ylivoimaisesti suosituin tutustumiskohde oli seurakuntien diakoniatyö.

Kokemukseni mukaan meitä diakoniaopiskelijoita vaivaa usein liiallinen kiltteys. Ihmisten auttamiseen siellä, mihin muunlainen apu ei yletä tarvitaan muutakin, kuin kiltteyttä ja hyvää tahtoa. Tarvittaessa täytyy kyetä olemaan toisten ihmisten mahdollisen paheksunnan ja vihan kohteena. Hyvän teon tekemiseen tarvitaan joskus hyvän rettelöitsijän ominaisuuksia.

Kurssikaverini Riitta Pulliainen on tehnyt pitkän työrupeaman kodinhoitajana, josta seitsemän viimeistä vuotta ennen opiskelujensa aloittamista hän on työskennellyt maahanmuuttajien parissa. Riitta suorittaa sosiaalipuolen tutkintoa DIAKissa. Riitta kertoi, kuinka hän oli vastikään erässä virastossa käydessään joutunut puuttumaan maahanmuuttajaperheen törkeään kohteluun.

Perhe oli käännytty luukulta puutteellisen kielitaidon vuoksi. Keskusteltuaan perheen kanssa ja selvitettyään heidän avuntarpeensa Riitta joutui tulkiksi, jotta perhe saisi asiansa hoidettua.

Viraston luukulla päivystävä virkailija oli ollut suorastaan vihainen tarjotusta avusta.

Virkailijan käytös kertonee jotakin olennaista suomalaisen yhteiskunnan rakenteissa piilevästä rasismista.

Riitan kertomuksen kuultuani mietin, milloin itse olen viimeksi toiminut yhtä rohkeasti. Mikä olikaan edellinen vapaaehtoisesti tehty hyvä teko? Hyviä tekojahan minulta sopisi odottaa. Diakoniahan ei ole pelkästään työtä, vaan sen tulisi olla elämäntapa, jossa kristillistä lähimmäisen rakkautta toteutetaan käytännön tekojen kautta.

Kiltteys ei ole sitä, miltä se näyttää. Se on kulissi, joka kätkee meissä kaikissa asuvan pahuuden ja pimeyden toisten ihmisten silmiltä. Kilttiä esittävä haluaa, että toiset näkisivät hänet parempana ihmisenä, kuin mitä hän todellisuudessa onkaan. Toivon, että me tulevaisuuden diakonit uskallamme olla omia itsejämme kaikkine ryppyinemme ja valuvikoinemme. Jumalan armosta puhuminenkin voisi kuulostaa silloin uskottavammalta.

Marko Ajanki
Diakoniaopiskelija

Jatkoa virkapuku- keskusteluun

Vesa Äärelä kirjoitti edellisessä lehdessä mielipiteensä virkapuvun käytöstä ja kaipasi sille perusteluita, jopa teologisia sellaisia. Lähtökohta on kaukana, ei nyt ihan apostolien aikana, mutta ei paljon puutukaan. V. 691–692 Trullon kirkolliskokous määrittelee asian seuraavasti: »Älköön kukaan kleerukseen kuuluvista pukeutuko asiaankuulumattomiin vaatteisiin, ei kaupungissa oleskellessaan eikä tiellä kulkiessaan. Vaan hän käyttäköön kleerukseen kuuluville jo määrättyjä pukuja.» V. 787 kokoonnutunut Nikean konsiili (7. Konsiili) sanoo, että jo varhaisista ajoista asti näet esiintyi jokainen pappismies yllään kohtuullinen ja kunnioitusta herättävä puku.

Asiaa on siis pohdittu jo ajat sitten. Kyse on samasta asiasta kuin siitä, että kirkon tulee olla tunnistettavissa kirkoksi. Samoin papin tulee olla tunnistettavissa papiksi. Onhan virkapuvut armeijassakin ja poliiseilla sekä monilla muilla virkakunnilla. Aina löytyy niitä, jotka kokevat sankaruutena poiketa näistä ohjeista, usein myös hyvän maun

raja rikotaan näissä yhteyksissä. Joillekin on ihan teena se, ettei pappi erotu seurakunnastaan. On hyvä kysyä, mitä tällainen asenne palvelee? Oma persoona on papin tärkein työväline. Pappia ei tee ihmisille yhtään läheisemmäksi se, että hän pukeutuu mahdollisimman huomaamattomasti, jopa huonosti. Viisaus on lausuttu jo v. 787: »Pappi esiintyköön yllään kohtuullinen ja kunnioitusta herättävä puku.» Nykyinen virkapuku on hyvä sellaisenaan, varsinkin jos se on sopiva ja mitoiltaan oikea. Sitä paitsi vanhat pukumallit ovat uudempiä versioita käytännöllisempiä. Vanha talari eli ns. Luther-takki olisi kesähelteelläkin viileä ja ilmava, eihän sen alle tarvitse paljon mitään laitaa. Virkapukutyöryhmän soisi miettivän tätäkin vaihtoehtoa, onhan ko. talari käytössä monissa luterilaisissa maissa ja vastaavia käyttävät isojen kirkkojenkin papit ympäri maailman. Pohdittaessa virka-asua olisi hyvä katsoa muihinkin maihin (muuallekin kuin Ruotsiin) sekä ikivanhaan perinteeseen pappien pukeutumisessa. Vanhoissa asioissa voi olla suurempi viisaus ja käytännöllisyys kuin äkkiä arvaakaan.

*Juha Luukkonen
Uukuniemen kirkkoherra*

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET

Suomen kirkon pappisliitto r.y:n

APULAISTOIMINNANJOHTAJAN

**määräaikainen (1.1.2001–31.12.2003)
toimi julistetaan haettavaksi**

Apulaistoiminnanjohtajan tulee olla luterilaisen kirkon pappi. Apulaistoiminnanjohtaja toimii Crux-lehden vastaavana toimittajana, vastaa liiton muusta tiedotuksesta sekä alaosasto-, järjestö- ja opiskelijatoiminnasta. Toimenkuva ja työnjako sovitaan tarkemmin valituksi tulleen kanssa. Arvostamme kokemusta erilaisista papin töistä ja kykyä uudenaiseen ajatteluun.

Toimesta maksetaan E 18 palkkaluokan mukainen kokonaispalkka. Ennen toimen vastaanottamista valitun on esitettävä hyväksyttävä lääkärintodistus.

Pappisliiton hallitukselle osoitettavat hakemukset tulee toimittaa liiton toimistoon (osoite: Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki) **6.6.2000** mennessä.

Hakemukseen tulee liittää tuomiokapitulin antama nimikirjanote (ei todistusjäljennöksiä) sekä vapaamuotoinen Curriculum vitae, joka voi sisältää myös hakijan näkemyksiä liiton toiminnasta ja sen kehittämisestä.

Tietoja apulaistoiminnanjohtajan toimesta antavat:

- ♦ liiton puheenjohtaja Juha Kauppinen, puh. (03) 2190 203 tai 050-554 2427
- ♦ toiminnanjohtaja Esko Jossas, puh. (09) 1502 467 tai 050-5116 683
- ♦ apulaistoiminnanjohtaja Jukka Huttunen, (09) 1502 466 tai 050-5462 763

4.6.

6. sunn. pääsiäisestä

Jh 7: 37–39

Virret:

Alkuvirsi 124

Kolminaisuusvirsi 135

Päivän virsi 446

Uhrivirsi 123

Ehtoollisvirsi 454

Päätösvirsi 125

Juovu raittiisti!

»Sinä olet kuin vehmas puutarha, kuin lähde, jonka vesi ei ehdy.» (Jes 58: 11). Kuulostaneeko kuvaus oikeaan osuvalta? Vai lieneekö kuten Luukkaan mukaan sanottiin: »Pysyäkää tässä kaupungissa kunnes saatte varustukseksenne voiman korkeudesta.» (Lk 24: 49). Tunnetko jämähtäneesi enemmän pysyttämisen puolelle kuin aktiivisen odotuksen, pyytämisen ja luottamuksen. Puhumattaakaan vehmaudesta ja ehtymättömistä virroista. Että vain oleillaan tässä kaupungissa ja pidetään pysymistä pyhänä.

Vanhastaan on tiedetty, että virkamiehillä voi olla otsaa sanoa yhtä ja toista. Nytemmin on kai menty siihen, että ylivarovaisuudessamme meillä Jeesuksen virkamiehillä ei tahdo olla otsaa eikä sydäntä. Ja jos jollain onkin hänet pitäisi äkkiä saada järkeväälle tielle. Viisautta tosin siinäkin voi olla. Herra ei ole myrskyssä, ei maanjäristyksessä eikä tuleksa. Hän on hiljaisessa huminassa. (1 Kun 19: 11–13). Eikä tämä tarkoita sitä, että Herra on hiljaisessa mutinassa tai epäselvissä sanoissa. Herra vain on toisella tavoin kuin ehkä odotamme. Ja jos

tähän alustavasti ottaa loogista näkökohtaa mukaan niin mikä ettei Hän olisi joskus mutinassakin.

Mainosten maailma on raamatullisen sanoman maailmaa: Tulkaa kaikki janoiset... ilmaiseksi! (Jes 55: 1). Siinä tavallisella virkamiespapilla on opettelemista. Juopuminen on ihanteellinen olotila kunhan sen tekee raittiisti silloin kun hengellisen sanoman julistuksesta puhutaan. Joka haluaa saa lahjaksi elämän vettä. Sille, jolla on jano, minä annan lahjaksi ikuisen elämän vettä. (Ilm 21: 6; 22: 17). Tällaisen kutsun saamme Herramme lähettiläinä esittää ja täysin valtuuksin.

Tuskin meidän seurakunnistamme saa sellaista ihannemallia, jossa he kaikki pitävät yhtä ja rukoulevat lakkaamatta yhdessä (Apt 1: 14). Sellainen seurakunta kuulostaa kaukaiselta kuin avaruuden taivas. Virsi on tässä ehkä tutummilla linjoilla vakuuttaessaan pääsyä »taivaan riemuun vaivan alta» (v 446: 5).

Olemme suomalaisia kristittyjä ja juuri suomalaisuus tuo meille julkikuvan olla huutamatta ja melskaamatta uskossamme. Mutta saa tänä pyhänä ainakin sanoa Herralle: »Kuule, kun huudan sinua!» Pyhä Henki vakuuttaa kristityille, että he ovat Jumalan lapsia. Kirkossa, jumalanpalveluksen toimittajat vakuuttavat seurakuntalaisille, että he ovat Jumalan lapsia. Toki meillä on tässä erilaisia hengellisiä korostuksia ja näkemyksiä. Mutta kuka pa voisi käydä poikkitelein ja väittää ettei juuri tästä saa seurakuntalaisia vakuuttaa. Ja vakuuttaa tuoreesti kuin lähteestä, jonka vesi ei ehdy! Relaa siis vähän ja anna Sanan kaikua!

Matti Perälä

10.6.

Helluntaiaatto

Ps 34: 2–4, 9–11

Virret:

112

118

122

Tule, Pyhä Henki

Helluntain asema on aikojen saatossa heikentynyt. Nykyisessä kalenterissamme helluntai — yksi kristikunnan suurimmista juhlista saa osakseen yhden sunnuntain, kun aikoinaan kyse oli monipäiväisestä juhlasta. Kirkolliskokouksen hyväksymässä Evankeliumikirjassa helluntain painoarvoa on lisätty mm. ottamalla mukaan aineistoa helluntaiaattoon varten. Helatorstaista alkanut Pyhän Hengen odottaminen huipentuu tähän lauantai-iltaan. Evankeliumikirjassa ehdotetaan, että silloin vietetään juhlaan valmistava iltajumalanpalvelus tai iltarukous (vesper). On syytä huomata, että helluntaiaaton teksteihin on tullut Evankeliumikirjan lopullisessa versiossa muutoksia, esim. evankeliumi on Jh 14: 8–17.

Kaiken kaikkiaan voisi olla hyvä elvyttää pyhän aaton perinnettä. Joidenkin ihmisten tekee mieli tulla kirkkoon lauantaina ehtookellojen soidessa iltakuudelta. Pyhän tuntu voisi laskeutua kotiinkin jo edellisenä iltana. Tämä olisi oivallinen vastaisuksi sille pyhän supistamiselle ja arkipäiväistämiseksi, joka on käynnissä mm. kauppojen sunnuntaiaukiolojen muodossa.

Helluntaiaatossa on vahva odottamisen tuntu. Jeesus lupasi Pyhän Hengen lähtiessään lopullisesti opetuslastensa keskeltä. Aattoiltana rukoillaan: »Tule nyt, Pyhä Henki». Tähän pyyntöön johdattaa kauniisti vanha helluntairukous, joka on Evankeliumikirjassa helluntain kohdalla viidentenä rukouksena. Yksi mahdollisuus on käyttää tätä rukousta myös helluntaiaaton saarnan lähtökohtana. Siinä ihmisen pimeys ja kaikenlainen vajavaisuus saa vastakohdakseen Pyhän Hengen valon ja hyvät lahjat. Pyhä Henki on juuri jotakin muuta kuin me syntisessä olemuksessamme olemme. Haavoittunut, kylmä, kova sydän kaipaa häntä. Aattona odotetaan sitä, mikä kohta tapahtuu. Aattoiltana valmistaudutaan vastaanottamaan pyhän tuomat lahjat.

Jos puheen tekstiksi valitaan päivän Psalmi 34: 2–4, 9–11, näkökulma on hieman toinen. Psalmi on pelastuneen kiitoslaulu, Pyhän Hengen synnyttäjä. Siinä soi ilo Jumalan hyvyydestä. Alkukesän vehreydessä tämä laulu syttyy seurakunnassakin

tavallista helpommin. Psalmissa kiitos ei pysähdy laulajan suuhun. Koko yhteisö jakaa ilon (34: 4). Tässä toteutuu yksi Pyhän Hengen oleellinen tehtävä. Se liittää ihmiset yhteen seurakunnaksi ja kirkoksi. Usko ei ole vain yksilön asia: kiitollisuus ei jää yhden ihmisen tietoon eikä murhekaan ole vain hänen harteillaan. Ilot ja surut, ja kaikki muukin jaetaan, niin kuin ensimmäiset kristityt tekivät Apostolien tekojen mukaan. Jumalanpalveluksen tehtävä on tuoda ihmiset yhdessä kiittämään ja kunnioittamaan Jumalaa.

Psalmikirjoittaja kehottaa katsomaan ja maistamaan Herran hyvyyttä. Pyhä Henki antaa näitä näkemisen ja maistamisen kokemuksia. Tärkeää on kuitenkin muistuttaa, etteivät kokemukset todista Pyhän Hengen toimimisesta. Kun helluntaiaattona odotetaan Pyhän Hengen luomaa elämää, ei odoteta vain järjestyttäviä kokemuksia, ihmeitä ja karismoja. Jumala toimii Pyhän Henkensä välityksellä vapaasti niin kuin tahtoo. Hänen luomistyötään ja elämän ylläpitämistä on kaikki pieni ja suuri, tavallinenkin. Tämänkin hyvyyden voi maistaa ja kokea todeksi.

Helluntaiaattona Pyhän Hengen odottaminen ei ole kovaaänistä vaatimista, Hengen pakottamista. Kukaan ei voi määrätä Jumalan Henkeä. Tämä tekee odottajat nöyriksi. Pyhän Hengen valta ei kuitenkaan merkitse sitä, että Henki olisi tavoittamattomissa. Kristinopin mukaan ihminen saa jo kasteessa Pyhän Hengen. Hänellä on lupa odottaa Pyhän Hengen herättävän hänessä uskoa ja rakkautta. Hän voi rohkeasti pyytää helluntainkin edellä: Tule, Pyhä Henki.

Riitta Särkiö

11.6.

Helluntaipäivä

Jh 14: 15–21

Helluntaimessu Espoonlahden kirkossa

Helluntain viikonvaihteessa pidetään Vantaalla valtakunnalliset lähetysjuhlat, joiden vietto sävyttää pääkaupunkiseudun seurakuntien helluntain päämessua. Meikin saamme saarnaajan SLS:sta. Kristuksen kuolleista herättäminen ja Pyhän Hengen vuodattaminen, pääsiäinen ja helluntai, merkitsevät alkuseurakunnan ja koko Kristuksen kir-

kon syntymistä. Helluntai on riemun ja kiitoksen päivä, ja se saa näkyä ja kuulua messussa. Uskon-tunnustuksena käytetään Nikean tunnustusta.

VIRRET JA MUU MUSIIKKI

Virsi 112, jota kuoro, avustajat ja toimittajat laulavat tullessaan sisään ristikulkueena, tarvittaessa toistaen, tai urkukoraali virteen 111 »Komm, Gott, Schöpfer, Heiliger Geist» Psalmimusiikki (Viis. 1:7; Ps. 68: 5–11) voidaan laulaa »The Anglican Chant Book n:o 170» -kaavan mukaisesti. Jaksojen välillä seurakunta voi laulaa virttä 111, säkeistö kerrallaan.

Kiitosvirtenä Pyhälle Kolminaisuudelle jokin uusien messusävelmistöjen mukainen Laudamus tai virsi 128: 2–4

Vastausmusiikkina Vanhan Testamentin tekstin (Jer. 31 :31–34) jälkeen virsi 199: 1 tai urkumusiikkia.

Päivän virsi 418 (kuorosatsi esim. »Kirkkovuoden graduuaalit II/J. Haapasalo, KJMK)

Evangeliumin (Jh 3: 1–15) yhteydessä halleluja-säkeenä seurakunta voi laulaa virren 112, kehoituksen ja lukemisen välillä. Käytetään mielellään evankeliumisaattoa (kulkueristi ja kaksi kynttilää).

Esirukousjaksojen väliin voidaan ottaa seurakunnan osuudeksi virren säkeistöjä, esim. 119: 1, 2, 6, 7, säkeistö kerrallaan.

Uhrivirsi 420, mielellään kokonaan

Ehtoollisvirret 451, 428

Ylistysvirsi 92: 5–7 tai päätösvirsi 116: 3, 6

Loppusointto: urkukoraali ? »Wie schön leuchtet der Morgenstern» (lukuisia vaihtoehtoja)

RUKOUSAINEISTOA

Päivän rukouksena voidaan käyttää Evankeliumikirjan vaihtoehtoa 5 tai seuraavaa Anna-Maija Raittilan saksalaisesta helluntairukouksesta mukai-
lemaa rukousta:

Janoa minussa, Pyhä Henki, Jumalaa ja hänen oikeuttaan.

Pyydä minussa, Pyhä Henki, ilon ja luottamuksen lahjaa.

Huuda minussa, Pyhä Henki, kohti vapautta ja elämää.

Itke, minussa, Pyhä Henki, tuskaa ja murhetta.

Valita minussa, Pyhä Henki' eroa ja kuolemaa.

Laula minussa, Pyhä Henki, vapautuksen laulua.

Riemuitse minussa, Pyhä Henki, onhan keskelläme Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin.

Jumalanpalvelusten kirjassa on kaksikin vaihtoehtoa **Kyrie-litaniaksi** helluntaina (s. 257, 258) ja **yhteinen esirukous**, jossa seurakunnan rukouslaus-
se on »Uudista meidät Hengelläsi» (s. 269–270). Myös **prefastion** päätösosaan on omat sanat hel-
luntaille (s. 311).

NÄKÖKOHTIA EVANKELIUMISTA

Näinä aikoina monet ovat hämmentyneitä julki-
suudessa käytävästä, osin sensaatiohakuista Py-
hää Henkeä koskevasta keskustelusta. Siksi raitis
raamatullinen perusopetus on paikallaan. Pyhä
Henki ei ole persoonaton voima, jota uskon ja
rukouksen avulla voitaisiin manipuloida, vaan Hän
on Jumala keskelläme, uskoa synnyttämässä, Sa-
naa avaamassa ja selittämässä. Hän tekee pelastuk-
sen mysteerin meille ajankohtaiseksi ja vastaan-
otettavaksi. Hän kirkastaa meille Jumalan rakkaut-
ta. Hän tekee ihmeitä joka päivä auttaessaan
meitä tarttumaan kiinni uskoon ja luottamukseen.
Omin avuin emme siihen pysty omissa uskon ja
epäuskon kamppailuissamme. Pyhän Hengen suuri
ihmetyö on se, että vaikka Jumala ei aina pelasta
meitä elämän raskaista vaikeuksista, hän on lähel-
lämme juuri niissä ja jakaa kärsimyksemme.

*Työryhmässä kanttorina Lasse Erkkilä,
liturgina ja saarnaajana Raili Heikinheimo*

18.6.

Pyhän

Kolminaisuuden

päivä

Jh 15: 1–10

Konfirmaatio- messu Messukylän kirkossa

YLEISTÄ

Messukylän seurakunta on suuri kaupunkiseura-
kunta Tampereen itäisellä laidalla. Seurakuntalai-
sia on n. 33000, rippikouluikäluokka vuonna 2000
on n. 400.

Kesäkuukausien jumalanpalvelukset Messukylän
kirkossa ovat lähes poikkeuksetta konfirmaatio-
messuja. Valtaosa kirkkokansasta on tullut seura-
maan oman nuorensa juhlahetkeä. »Tavallinen»
kirkossakävijä saattaa tuntea itsensä ulkopuolisek-
si. Tästä huolimatta konfirmaatiot pidetään sun-
nuntaisin klo 10:n jumalanpalveluksissa. Nuoren

seurakuntalaisen juhlahetkeä tahdotaan korostaa koko seurakunnan juhlanä. Tampereen kirkoista löytyy vaihtoehtoja sellaiselle, joka tahtoo viettää jumalanpalveluksen ilman konfirmaatiota.

MESSUN KULKU

Messu rakentuu toisen sävelsarjan pohjalle, josta on tehty konfirmaatiojumalanpalvelusta varten vihkonen. Vihkonen ja virsikirja jaetaan ovilla kirkkoon tulijalle. Kirkkokansa toivotetaan tervetulleeksi ja kerrotaan lyhyesti messun kula. Konfirmoitavat saapuvat ja poistuvat kulkueena yhdessä muiden jumalanpalveluksen toimittajien kanssa. Yksi konfirmoitavista kantaa ristiä kulkueen edessä. Uskontunnustuksen jälkeen konfirmoitavat kutsutaan alttarille siunattaviksi. Messukylässä vakiintuneen tavan mukaan kummi osallistuu oman rippilapsensa siunaukseen.

Johdantomusiikki ja kulkue
Alkusiunaus ja vuorotervehdys
Johdantosanat, psalmi ja pieni kunnia Herra armahda
Kunnia ja kiitosvirsi
Päivän rukous
Lukukappale
Päivän virsi
Evankeliumi
Uskontunnustus
Siunaaminen (seurakunta laulaa virren 236)
Nuorten laulu
Saarna ja kirkolliset ilmoitukset
Esirukous
Kolehtivirsi ja kolehdin siunaaminen
Kehotus synnintunnustukseen, yhdessä lausuttu synnintunnustus ja synninpäästö
Ehtoollisiosio toisen sävelsarjan mukaan
Ylistysvirsi
Herran siunaus
Päättösmusiikki ja kulkue

MESSUN MUSIIKKI

Musiikissa painottuu messun konfirmaatioluonne, mutta myös »tavallinen» kirkkokansa sekä kirkkovuoden ajankohta pyritään huomioimaan. Konfirmaation virsiä ja messun osia opetellaan leirijaksolla kanttorin opastuksella. Leirillä käytetään virsikirjan ohella »Elämän siiville» -laulukirjaa, josta valitaan nuorten itse esittämä laulu sekä isosten laulut ehtoollisen aikana.

Alkusoitto: J. Krebs: Allein Gott in der Höh' sei Ehr'
Kiitosvirsi: 135
Päivän virsi: 484
Siunaamisen aikana virsi 236
Nuorten konfirmaatiolaulu Elämän siiville -kirjasta
Surumusiikki vainajille: »Pidä minusta kiinni»
Kolehtivirsi: 507
Ehtoollisen aikana: Virsi 510. Isot laulavat esi-

merkiksi Kaikki saavat tulla, Riihikirkkohymni, Pyhä ja puhdas Vapahtaja, Minne voin mennä, Käänä katseesi Jeesukseen

Ylistysvirsi: 134: 1, 4

Päättösmusiikki: G. Young: Prelude in classic style

MESSUN TEKSTIT

Messussa käytetään (johdantosanojen yhteydessä) päivän psalmia (Ps. 95), yhtä lukukappaletta (Ef. 4: 1–6) sekä saarnatekstinä evankeliumikirjaehdotuksen mukaista toisen vuosikerran evankeliumia (Jh 16: 12–15).

MESSUN RUKOUKSET

Päivän rukouksena käytetään hiippakuntaehdotuksesta konfirmaatiomessuun löytyvää ensimmäistä vaihtoehtoa sivulta 100.

Yhteisesti lausuttuna synnintunnustuksena käytetään vaihtoehtoa, mikä on em. kirjan sivulla 243 (»Tunnustamme edessäsi, pyhä Jumala...»). Sanat löytyvät vihkosesta, mikä on jaettu kaikille konfirmaatiomessuun osallistuville.

Yhteinen esirukous on valmisteltu rippikoulun leirijaksos aikana. Sisällöstä vastaavat siis suurelta osin rippikoululaiset, joten tarkempaa tietoa rukousaiheista ei vielä voi kertoa. Mukaan liitetään jumalanpalveluksen kuluessa esirukouslaatikkoon jätetyt pyynnöt ja kiitokset sekä mahdollisesti joitakin tärkeitä teemoja (esim. seurakunnan nimikkolähetit), mikäli ne eivät ole esiintyneet nuorten omilla aiheissa. Rukouksen muotoilee pappi, lukemisesta vastaavat isot.

Ehtoollisosan rukouksina käytetään normaalin ehtoollismessun (Messukylän messu) rukouksia, jotka löytyvät hiippakuntaehdotuksesta.

SAARNAN JUURIA

Koska erillistä konfirmaatiopuhetta ei pidetä, tulee saarnan sisältää kehotukset vanhemmille ja kummeille. Erityisesti kummit onkin syytä huomioida, koska heillä on oma tehtävänsä messun aikana. Kasteen ja konfirmaation yhteys löytyy kummin siunaukseen kohotetusta kädestä.

Konfirmaatiomessun saarnassa on syytä varoa »sisäpiirin» juttuja. Leirikokemukset ovat toki muis-telemisen arvoisia, mutta niiden ymmärtäminen on vaikeaa ja usein mahdotontakin niille, jotka eivät itse ole olleet mukana ko. rippileirillä. Valtaosa kuulijoista lukeutuu tähän porukkaan.

Sen sijaan saarnassa pitää kuulua päivän teksti (Jh 16: 12–15). Konfirmaatioteema tulisi luontevasti »ujuttaa» Kolminaisuuden päivän salattuun Jumalaan sekä Johanneksen tekstissä esille nousevaan Totuuden Henkeen. Seuraavassa joitakin mahdollisuuksia:

Tekstistä löytyy yhteyden ajatus (»kaikki mikä on Isän, on myös minun»). Konfirmaatiossa yhteys on yksi keskeisimpiä kokemuksia: yhteys Jumalaan,

seurakuntaan, rippikoulukavereihin, vanhempiin sukupolviin, traditioon jne.

Yksi mahdollisuus konfirmaation ja päivän tekstin välisen linkin löytymiseen on viitata päivän virteen »Totuuden Henki» (virsi 484). Virsi on tuttu niin vanhemmille kuin isovanhemmillekin, eikä se aivan outo ole konfirmoitavillekaan, jotka ovat sitä veisanneet leirijumalanpalveluksissa. Totuuden Henki johdattaa ja siunaa, näyttää tien Kristuksen luo, armo välittyy Kristuksen kautta, Kristus on lohduttaja.

Tekstistä on helposti löydettävissä myös kolminaisuuden ajatus: Isä Luoja, Poika — Vapahtaja, Henki — Puolustaja. Nämä kolme sanaparia voi luontevasti liittää rippikouluun ja siellä annettuun opetukseen.

Kolminaisuuden päivä on uskontunnustuksen päivä.

MESSUN TOIMITTAJAT

Messun toimittajat koostuvat pääosin rippikoulun opettajista. Musiikista vastaa koko rippikoulun ajan (myös leirijakson) mukana ollut kanttori. Liturgi ja saarnaaja on rippikoulun vastaava teologi. Tekstinlukijana toimii apuopettaja (varttuneempi nuori, joka on »ohittanut» isosvaiheen ja saanut koulutusta tehtävänsä). Isotet jakavat ovilla vihikosen ja virsikirjan, lukevat esirukouksen, keräävät kolehdin sekä laulavat ehtoollisen aikana. Ehtoollisen jaossa on turvaututtava »ulkopuoliseen» apuun. Neljä jakopistettä (alttarilla ja keskikäytävällä) vaativat avuksi maallikkojakajia sekä seurakunnan papistoa.

*Työryhmässä kanttorina Maaret Manni-Korpi,
liturgina ja saarnaajana Ari Rantavaara*

24.6.

Juhannuspäivä

Lk 1: 57–66

Virret:

Alkuvirsi 571

Kiitosvirsi 135

Päivän virsi 338

Uhrivirsi 517

Loppuvirsi 341

Juhannuspäivän sana- jumalanpalvelus Pielpajärven erämaakirkosta

SEURAKUNNAN KUVAUS

Inarin seurakunta on Suomen suurin seurakunta, pinta-alaltaan 17 000 neliökilometriä. Seurakunnassa on väkeä noin 6 000 henkeä, joista kaksi kolmannelle asuu hallinnollisessa keskuksessa Ivalossa. Seurakunnassa on kolme varsinaisesti käytössä olevaa kirkkoa, Ivalon pääkirkko, Inarin saamelaiskirkko ja Pyhän Paavalin tunturikappeli Saariselällä. Näiden lisäksi on museokirkko Pielpajärvellä tietönmässä erämaassa noin seitsemän kilometriä Inarin kirkonkylästä koilliseen. Ivalossa jumalanpalvelus on klo 11, Inarissa klo 14 ja Saariselällä klo 19. Joka sunnuntai pidetään kaikissa kirkkoissa Pyhä Messu.

Pielpajärven erämaakirkossa pidetään juhannuksena klo 12 sanajumalanpalvelus, johon osallistuu vuosittain 100–200 paikallista ja matkailijaa. Kulku on Inarin kirkonkylästä polkua pitkin, josta matkaa tulee noin viisi kilometriä tai ensin Pielpavuonoon veneellä, josta polkua kirkolle, venematkaa tulee kuusi kilometriä, kävelymatkaa noin 2,5 kilometriä.

Pielpajärvi on vanha kauppapaikka, jonne väki on kokoontunut ainakin jo 1500-luvulla, ehkä ennenkin. Sinne rakennettiin ensimmäinen Inarin alueen kirkko vuoden 1648 tienoilla. Tämä pieni kirkko, 11 kynnärää pitkä, lahosi paikalleen ja nykyisin pystyssä olevan kirkko valmistui vuonna

1760. Kirkko jäi käytöstä 1900-luvun alussa uuden kirkon valmistuttua Inarin kirkonkylään. Inarin kirkko tuhoutui pommituksessa 4.2.1940. Tuona kesänä kunnostettiin jo ränsistymään päässyttä kirkkoja järjestettiin ensimmäinen juhannusjumalanpalvelus, josta tuli sitten vuosittainen perinne Pielpajärvellä. Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana syntynyt toinen perinne on pääsiäislauantaina pidettävä hiihtäjille ja moottorikelkkailijoille järjestettävä jumalanpalvelus ja ulkoilutapahtuma.

KIRKKOTILAN KUVAAUS

Pielpajärven kirkko on puusta rakennettu ristikirkko. Siihen mahtuu noin 150–180 henkeä istumaan. Altari on yksinkertainen pöytä seinässä kiinni, alttarikaide on yksinkertainen puinen. Altaritaulua ei ole, vaan alttariseinällä on katajaristi. Kirkossa ei ole urkuja, juhannusjumalanpalveluksessa ei soitinta yleensä käytetä. Talvella voidaan käyttää kannettavaa sähkösoitinta. Virret ja liturgia lauletaan ilman säestystä. Virsikirjoja ei ole, vaan virret on monistettu lehtiselle.

LITURGINEN LIIKEHDINTÄ

Toimittajalle liturginen liikehdintä on mahdollisimman yksinkertaista. Vaikeinta on saada alttarikaiteen portti auki. Kirkossa ei ole epistola-amboa, eikä sille olisi tilaakaan, koska alttari ja alttarikaide täyttävät alttaristinin lähes kokonaan. Liturgia toimitetaan alttarilta ja saarna korkealle sijoitetusta saarnastuolista.

JUMALANPALVELUKSEN TOIMITTAJAT

Yleensä jumalanpalveluksen toimittaa vain yksi pappi, joka hoitaa myös esilaulajan tehtävät, jos kykenee siihen. Kanttoria ei yleensä ole mukana, koska jumalanpalveluksia on yhtä aikaa seurakunnassa useita. Kolehdi kerätään kirkon keskiristiin asetettuun maljaan jumalanpalveluksen jälkeen.

SANAJUMALANPALVELUS

Jumalanpalveluksessa käytetään Inarin seurakunnassa käytössä olevaa uutta jumalanpalvelusjärjestystä, joka on uudistuksen mukainen. Käytössä on sävelmäsarjoista vaihtoehto numero 2.

Aloit

Aloitetaan virrellä ja lauletuilla siunauksella ja vuorotervehdyksellä.

Kehotus, synnintunnustus ja synninpäästö

Liturgi alttarilta

Elämme keskikesän juhlaa, jossa toisaalta saamme olla todistamassa yötöntä yötä ja toisaalta sitä syvää pimeyttä, joka varjosti Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen elämää. Olihan Johannes Kastaja tullut valmistamaan tietä maailman vapahtajalle ja sai maksaa hengellään rohkeu-

desta saarnata vallanpitäjälle synnin synniksi. Hän kuitenkin ehti nähdä Jumalan kirkkauden Jeesuksessa Kristuksessa saadessaan kastaa Jeesuksen Jordanissa. Meidän elämäämme ei toivottavasti varjosta väkivaltainen kuolema, mutta moni muu vaikea asia. Mikä tahansa vaellustamme varjoaa, saamme tuoda sen Jeesuksen Kristuksen kirkkauteen tietäen, että Jeesus Kristus on senkin sovittanut viattomalla kärsimisellään ja kuolemallaan. Oman voimamme varassa emme voi tulla Jumalan anteeksiantamuksen osallisuuteen, vaan ainoastaan tunnustamalla, että me tarvitsemme Kristuksen kirkkautta näyttämään meille syntimme ja osoittamaan, että synty on sovittettu.

Käykäämme siis yhdessä Jumalan eteen tunnustamaan syntimme:

Liturgi ja seurakunta yhdessä:

Vihreän kirjan synnintunnustus ja synninpäästö numero yksi

Kiitosrukous yhdessä

Kyrie-litania pappi laulaa litanian numero yksi ja seurakunta vastaa

L Herra Jumala, taivaallinen Isämme.

Sinä olet meidät luonut ja sinun me olemme.

Kuule lastesi rukous.

S Herra, armahda meitä.

L Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovittaja.

Sinä olet kuolleista noussut.

Ole meidän keskeisimmämme.

S Kristus, armahda meitä.

L Lohduttaja, Pyhä Henki,

sinä ilon oikea lähde.

Avaa sydämemme kiittämään sinua.

S Herra, armahda meitä.

JUMALANPALVELUKSEN RUKOUKSET

Päivän rukouksena vaihtoehto numero 1, rukousta edeltää vuorotervehdys, rukous lauletaan kantilloiden.

Yleinen esirukous laaditaan tilanteeseen sopivaksi ex tempore. Siinä muistetaan kristikuntaa, vastuunkantajia, lähetystyötä, kärsiviä ihmisiä, luomakuntaa ja kiitetään kaikista lahjoista. Isä Meidän -rukous luetaan yhdessä ja toimittaja laulaa Herran Siunauksen Faltinin sävelmällä.

Päivän rukous

Vaihtoehto 3.

Herra, meidän Luojamme.

Me kiitämme sinua luonnon kauneudesta

ja kesän ihmeestä,

kaikesta mikä kasvaa ja kukoistaa.

Kiitämme siitä, että annat

maan kasvojen uudistua.

Uudista myös meidät Hengelläsi.

Me kiitämme sinua Johannes Kastajasta,

Vapahtajan tien raivaajasta.

Auta meitä ottamaan vastaan hänen kutsunsa.
Kiitos uudesta elämästä, jonka lahjoitat
Pojassasi Jeesuksessa Kristuksessa.
Sinulle olkoon ylistys ikuisesti.

SAARNAN JUURIA

Ps. 92: 2–6, Jes 51: 3–6, Apt. 14: 15–17, Lk 1: 57–66

Koska jumalanpalvelukseen osallistuu lukuisasti matkailijoita, on otettava huomioon, että monet kuulijoista ovat ensimmäistä kertaa Lapissa ja ehkä etsimässä yöttömän yön eksotiikkaa. Miten sen liittää evankeliumin kertomukseen Johanneksen syntymästä.

Juhannuksena me ihmiset odotamme aina kaunista ilmaa. Juhannusaattona me täällä Lapissa odotamme, että lämmin ja kaunis ilta kääntyy aurinkoiseksi juhannusyöksi. Minäkin olen vuodesta toiseen uskollisesti luottanut siihen, että tänä vuonna on kaunis juhannus. Aika monta kertaa olen pettynyt. Monesti tänne Pielpalle tullessa on saanut melkein olla villapaita päällä. Aika monta kertaa aurinko on peittynyt paksun pilvi-verhon taakse ja on sataa tihuuttanut.

Pappi Sakarias ja Elisabet, hänen vaimonsa, olivat hurskaita ihmisiä, jotka elivät nuhteettomasti Jumalan edessä säädösten mukaan. Heidän elämänsä päällä oli kuitenkin paksu pilviverho. He eivät halustaan huolimatta olleet saaneet lapsia, vaan molemmat olivat jo saavuttaneet korkean iän ilman jälkeläistä. Niinpä oli ymmärrettävää, että kun enkeli Gabriel ilmoitti hänelle, että Elisabet tulisi saamaan lapsen, hän ei uskonut. Gabriel teki hänet mykäksi hänen epäuskonsa tähden.

Kun sitten Johannes syntyi, Sakariaan puhetai-to palasi ja hän ylisti Jumalaa.

Kun meidän elämässämme on varjostavia pilviä, me joudumme usein epätoivoon. Emme usko, että meillä on mitään mahdollisuuksia enää selvitä tästä ja päästä eteenpäin. Usein meiltä katoaa myös puhetai-to niin kuin Sakariaalta. Me emme osaa emmekä uskalla kääntyä kenenkään puoleen ongelmassamme, vaan yritämme itse ratkaista sitä ja vaivumme yhä syvemmälle epätoivoomme. Pilvet peittävät meidät joka puolelta, niin kuin aurin-gollemme on käynyt monena juhannuksena.

Kuitenkin aurinko on pilvien takana ja paistaa siellä, vaikka me emme sitä näekään. Samoin Jumalan rakkaus on olemassa meidän maailmas-samme ja Jumala tahtoo pitää meistä huolta, vaika emme sitä näe emmekä ymmärrä. Hän on ja tahtoo olla meidän kanssamme ja hän myös antaa meille mahdollisuuden nähdä uusia avautuvia mah-dollisuuksia päästä selville vesille elämässämme. Jumalan rakkaus avaa myös huulemme, niin, että voimme jakaa ongelmamme toisen ihmisten kans-sa ja saada apua heiltä. Eivät toki ongelmamme ratkea hetkessä ja yhtäkkiä, mutta meillä on ainakin toivo paremmasta tulevaisuudesta sekä täällä ajassa että iankaikkisuudessa.

JUMALANPALVELUSRYHMÄ JA TOIMITTAJA

Jumalanpalveluksen toimittaa tässä tapauksessa kirkkoherra, joka myöskin suunnittelee jumalan-palveluksen.

Jouko Lepistö

25.6.

2. sunn. helluntaista

Lk 12: 13–21

Virret:

Alkuvirsi 183: 1–3, 7

Kolminaisuusvirsi

296: (3,) 4

Päivän virsi 521

Uhrivirsi 303

Ehtoollisvirsi 222

Päätösvirsi 306: 5–7

Ei elämästä selviä hengissä

Kaikin puolin järkevä mies: hän suunnittelee tule-vaaisuutta, varautuu siihen mitä tuleman pitää, säästää ja ymmärtää vieläpä varata levolle ja nau-tinnollekin oman aikansa. Hän on todennäköisesti hankkinut peltonsa rehellisin keinoin, eikä mi-kään viittaa siihen, että hän riistäisi työntekijöi-tään. Hän on ollut ahkera ja iloitsee oikeutetusti siitä, että pääsee nauttimaan oman työnsä hedel-miä. Kaiken kaikkiaan elämänmyönteiseltä vaikut-tava tyyppi. Miksi siis moittia häntä?

Luukas käsittelee muita evankelistoja enemmän kysymystä omaisuudesta, rikkaudesta ja köyhyydes-tä. Päivän vertauksen tuntee vain hän (lieneekö se jopa hänen kynästään? todennäköisesti ainakin yhteenvetojakeet 15 ja 21), samoin esim. rikkau-den vaarat -teemaa sivuava kertomuksen rikkaas-ta miehestä ja Lasaruksesta (Lk 16: 19–31). Tosin yhtenäistä omaisuuden teologiaa on evankeliumi-en pohjalta vaikea rakentaa: välillä puhe on omai-suudesta luopumisesta, välillä taas sen oikeasta käytöstä. Luukas ei näytä edellyttävän ehdotonta köyhyyttä — toisaalta Luukas korostaa Jeesuksen olevan erityisesti köyhien ja vähäosaisten ystävä.

Turha siis demonisoida rikkautta tai edes omai-

suutta — vaarana olisi Suomen oloissa (kaiken uusköyhyydenkin huomioon ottaen) ajautuminen tekopyhään hurskasteluun. Omaisuus ja rikkauden vaarat kuuluvat yhteen mutta ovat eri asioita — aivan kuin tuli ja tulipalo tai vesi ja tulva. Jotenkin myös vierastan tiukkaa kahtiajakoa »hengellisiin» ja »maallisiin» asioihin, vaikka päivän teema »katoavat ja katoamattomat aarteet» voisi ajatuk-
 sia siihen suuntaan viedäkin: eikö *maan* sato ole varsin kirjaimellisessa mielessä hyvin *maallinen* (maanläheinen!) asia — ja toisaalta juuri kaikessa maallisuudessaan upea *maan* ja *taivaan* Luojan lahja?

Lahja — siinäkö avainsana? Mitä rikkaampi, sitä vaikeampi muistaa, mistä omaisuus on lähtöisin. Luukkaan piikki kätkeytyy todennäköisesti persoonapronomineihin: *minun* satoni/hedelmäni (j. 17), *minun* koko omaisuuteni (ta *agatha* mou, 'kaikki hyvät asiani', j. 18)...

En näe silmiäni edessä niinkään ahnetta miestä, vaan traagisella tavalla yksinäisen hahmon, joka ei huomaa omaa yksinäisyyttään. Hän kokoaa *omia* hedelmiään *omiin* varastoihinsa *omaa* käyttöönsä varten. Missä perhe, missä ystävät? Missä kiitollisuus häntä kohtaan, joka säät ja ilmat säätää ja viljan vartuttaa? Mies on niin yksinäinen, että hän voi purkaa ajatuksiaan vain monologin muodossa (tällainen »sisäinen monologi» on muutenkin Luukkaan suosima tehokeino). Hän on niin yksinäinen, että kuviteltuna keskustelukumppanina on vain oma *psykhe* (j. 19), siis oma mieli, oman itsen peilikuva.

Se, mitä mies luulee omistavansa, onkin vain lainaa. (Vrt. myös VT:n näkökulmana esim. tänä riemuvuotena ja toivon vuotena ajankohtainen teksti 3. Moos. 25: 23: »maa on minun ja te olette ikään kuin siirtolaisia ja muukalaisia»). Lainaa ei ole vain maa ja sen sato, vaan viime kädessä myös miehen oma *psykhe*, siis elämä itse. Hän, joka kuvittelee omistavansa paljon, ei omista edes itseään. Tämä paljastuu, kun elämän antaja vaatii omaansa takaisin.

Mitä mieheltä puuttuu? Millainen olisi »aarde Jumalan luona»? Luukas tuskin ajattelee tässä »sielun pelastumista» tai »yksilön vanhurskauttamista uskon kautta». Jotenkin vierastan myös sellaista vastakohta-asettelua, jossa »*minun* satoni» tilalle astuisi hurskaaksi lopuksi »*minun* pelastukseni». Silloin on tosin siirrytty katoavasta katoamattomaan, mutta eikö silloin yhä vieläkin pyöritä oman navan ympärillä?

Teksti, joka voi vaikuttaa ensi näkemältä suorastaan elämäntieteiseltä (j. 19: onko syöminen, juominen ja elämästä nauttiminen syntiä?), näyttää päinvastoin kehottavan: »Elä nyt!» Siinä mielessä jatkossa seuraava (alun perin eri lähteestä peräisin oleva) kehoitus olla huolehtimatta (Lk 12: 22–32 // Mt 6: 25–34) näyttää tarjoavan Luukkaan kompositiossa positiivisen vastineen tämän vertauksen miehen mietteille. Sillä eikö yksinäisen hahmon tragedia ole siinä, että elämä keskittyy

oman turvallisuuden varmistamiseen — ja on vaarassa lipua ohi? Sitten kun minulla on isommat varastot, sitten kun pystyn elämään koroillani, sitten kun ei tarvitse enää tehdä työtä otsansa hiessä vaan sijoitukset alkavat tuottaa, sitten kun...

Mitä miehen olisi pitänyt tehdä omaisuudellaan? Tuskin Luukas tarkoittaa, että hänen olisi pitänyt jakaa kaikki köyhille (vrt. rikas nuorukainen, Lk 18: 22 par.). Mutta kai ääripäiden välillä on jotakin? Haluamatta halveksia taivaallisia haluaisin ehdottaa hyvin maanläheistä ja arkista, vaatimatonta ja siksi realistista evankeliumia: Jos hän jakaisi edes osan omastaan vaikkapa ensin vain lähiystäviensä kanssa, eikö hän rikastuisi ja antaessaan saisi — eivätkö nämä ystävät, joiden kanssa hän voisi syödä, juoda ja iloita, voisi olla yksi osa tuosta salaperäisestä »aarteesta Jumalan luona»? Eivätkö hyvät ystävät — joita ei voi hankkia rahalla eikä ansaita työllä — ole yksi osa taivasta maan päällä? Luukas huomauttaisi tähän varmasti: parempi vielä, jos pitoihin kutsuttaisiin vähäosaisiakin (vrt. Lk 14: 12–24).

Tästä saattaisi avautua näkökulma myös Toivon vuoteen: tunnistammeko me rikkaat länsimaat itsemme innokkaan maanomistajan hahmossa? Olemmeko mieluummin siilonrakentajia kuin silanrakentajia? Koittaako oikea Toivon vuosi vasta sitten, kun siiloissa makaava omaisuus saisi lähteä kiertoon, katoamaan vähitellen käyttämisen kautta, palvelemaan tarpeessa olevia ja tuottamaan lopulta runsaamman sadon — viime kädessä Luojan, Suuren Lainanantajan, suuremmaksi kunniaksi. Utopiaa vai toivoa?

Irrallinen epilogi: Lappeenrannasta kotoisin olevana en malta olla liittämättä loppuun lappeenrantalaisrovasti Matti J. Kuroselta lainattua liturgista vinkkiä kolehtikehotukseksi: »Mie äsken saarnasin kovasti sitä mammonaa vastaan, mut nythän teil on tilaisuus päästä liiasta mammonasta eroon.»

Mika Aspinen

2.7.

3. sunn.helluntaista

Lk 19: 1–10

Virret:

Alkuvirsi 151: 1–4

Kolminaisuusvirsi 475: 4

Päivän virsi 408

Uhrivirsi 452

Ehtoollisvirsi 223

Päätösvirsi 326: 1–3

Pienen miehen hiljainen protesti

Gallupeissa useimmat ihmiset ilmoittavat inhoavansa epärehellisiä ihmisiä. Raamattukin sisältää yllättävän selkeitä ohjeita toimia oikeudenmukaisesti ja hyvittää epärehellisiä tekoja. Varastetusta härästä on maksettava korvauksena viisi nautaa (2 Moos 21: 37). Vahinko on korvattava täydestä arvosta ja tämän lisäksi on maksettava vielä viidesosa (3 Moos 5: 24). Mitä arvokkaampi vahinko sitä kovempi korvauskin! Vastaavasti virkamiehelle oli selvä toimintaohje: »Älkää vaatiko enempää kuin on säädetty.»(Lk 3: 13). Noudattivatko ihmiset näitä periaatteita?

Jos kaikki olisivat toimineet yhteisten pelisääntöjen mukaan ei olisi ollut syntisiä ja publikaaneja. Ellei näiden inhottavien ja kaikkien paheksumien väärintekijöiden sisällä olisi ollut ihmisen sydäntä ei olisi ollut Jeesuksen luokse menijöitä. Eivätkä halveksitut vain parveilleet Jeesuksen läheisyydessä. Raamattu kertoo, että publikaanit ja muut syntiset tulivat Jeesuksen luo kuullakseen häntä (Lk 15:1).

Tulin äsken Pavin hengellisestä piiristä. Ellei papilla olisi silloin tällöin mahdollisuus tavata edes hetki näitä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjiä olisi näkemys hengellisistä kysymyksistä ohuempi. Kamppailusta on kysymys. On kysymys siitä, että tietää Jeesuksen olevan lähellä.

Kynnyksiä siinä on ylitettävänä. Olisiko Sinulla pokkaa kiivetä puuhun, jos tietäisit Jeesuksen olevan kadun päässä tulossa teille päin? Eivätkö ihmiset pitäisi sellaista käytöstä papilta hieman paheksuttavana? Jos Sakkeus olisi vitkastellut olisiko häneltä jäänyt Jeesus näkemättä. Olisiko meille ylipäänsä kerrottavaksi pienen miehen hiljaisesta protestista isojen ihmisten selkien takana? Olisiko mitään kerrottavaksi kodista, jossa sanottiin nuo

autuuttavat sanat: »Juuri sitä, mikä on kadonnut, ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan.»(Lk 19: 10)

Tarvittaessa on siis uskallettava ryhtyä toimeen, ettei tarjottu tilaisuus livu ohi. Laskelmointi on sitä, että mietiskelee omia edellytyksiä, viisautta, kansalaiskuntoa. Tai tekee kristittynä elämisen nelikenttää ja huomaa vahvuuksien ja mahdollisuuksien sarakkeiden riittävän heikkouksien ja pelkojen voittamiseen. Se voi olla hyödyllistä mutta sillä on aika vähän tekemistä uskon kanssa.

Mikä maailman silmissä on hulluutta, vähäpätöistä, halveksittua, ei mitään. Jossain siellä piilee Jumalan tarkoituksiperiä ja voimaa, viisautta. Suurempien selkien takana seurakunnissamme kiipeilevät pienet hiljaiset miehet ja odottavat Jeesusta kylään. Näitten pienten, hiljaisten omaatuntoa tänään puhutellaan. Kutsutaan heitä ehtoollis-pöytään, jossa Mestariimme on kadonneitten sie-luissa kotonaan.

Matti Perälä

9.7.

4. sunn. helluntaista

Lk 15: 11–32

Virret:

Alkuvirsi 285

Kolminaisuusvirsi 133

Päivän virsi 269

Uhrivirsi 270

Ehtoollisvirsi 227

Päätösvirsi 484

Juoksujalkaa lasta vastaan

Kaikilla Luukkaan evankeliumin 15. luvun vertauksilla on sama viesti: yhden kadonneen löytäminen on sillä hetkellä tärkeämpää kuin monen tallessa olevan tallessa pysyminen. Tässä saattaa olla pureskeltavaa kirkon sisäpiirille, jossa varmaan on paljon tuhlaajapojan veljen kohtalotovereita. Kertomukset eivät toki ihannoine eivätkä kiittele eksymistä sinänsä. Ne osoittavat, että Jumalan armo ja etsivä rakkaus osuvat erityisellä tavalla maaliinsa silloin, kun kadonnut löytyy. Vertauksil-

laan eksyneestä lampaasta, kadonneesta rahasta ja tuhlaajapojusta Jeesus perustelee omaa hyväksyvää asennettaan publikaaneja ja syntisiä kohtaan. Kolmen vertauksen voimalla hän sanoo, että Jumalalle nämäkin ja juuri nämä ihmiset ovat rakkaita.

Tuhlaajapoikavertaus on Uuden testamentin loistavimpia kertomuksia. Se puhuttelee selittelemättäkin. Siksi on tärkeää, että teksti luetaan rauhassa, kuulijan ajatuksille tilaa antaen.

Monikaan vertaus ei kestä sitä, että vertauksen jokaiselle piirteelle etsitään analogioita »meidän hengellisestä elämästämme». Usein Jeesuksen vertauksella on tarkasti ottaen vain yksi tähtäyspiste. Tuhlaajapoikakertomus kuitenkin sisältää lukuisan määrän viestejä siitä, millainen Jumala on ja millainen on ihminen. Isä ei estä poikaa lähtemästä rahat taskussa maailmalle. Isä ei pakota poikaa millään tavalla. Hän ei sulje kodin ovea palaavalta pojaltaan, vaikka tämä tekikin kaikessa väärin. Isä odottaa uupumatta ja on valmis armahtamaan kotiin tulevaa ilman minkäänlaisia ehtoja. Hän rikkoo aikansa tapoja vastaan ja juoksee nuoremman ihmisen takia.

Ihmisluonteestakin kertomus puhuu osuvasti. Hyvänkään kodin perintö ei aina pidä lapsia hyvällä tiellä. Ihminen on vapaa lähtemään. Armoa on se, että ihmisellä on myös vapaus tulla takaisin Jumalan kotiin. Joskus ihminen ajautuu niin syvään ahdinkoon, että elämä ei enää ole edes ihmisarvoista. Tuhlaajapoikakin rankattiin saastaisia sikoja alempiarvoiseksi, kun hän ei saanut syödä edes sikojen ruokaa. Sikojen hoitaminen ylipäänsä oli juutalaiselle häpeällistä.

Mitä jos tuhlaajapojan elämä olisi mennyt toisin? Nuorukainen olisi voinut tehdä siistin irtioton kotoa ja elää kunniallisesti vieraalla maalla rahojaan viisaasti käyttäen ja kartuttaen. Ehkä hänen yhteytensä isänkotiin olisi kuitenkin sillä tiellä katkennut yhtä selvästi kuin tuhlaajapojan irstaiden retkien alussa. Menestynyt pikkuveli ei varmaankaan olisi koskaan saanut kotonaan yhtä suurenmoista vastaanottoa kuin hän ryyssyissäänsä sai.

Tuhlaajapoikavertaus ei anna vain yhtä mallia: voimakkaiden vastakohtien kautta kulkevan tuhlaajapojan mallia. Vertauksessa on esillä myös toinen tapa elää Isän lapsena, siinäkin on omat vaikeutensa, silläkin tiellä voi kulkea harhaan. Vanhemman veljen elämä oli hänen omien sanojensa mukaan ilotonta puurtamista. Onko hän itse tehnyt elämänsä sellaiseksi? Jos isällä on niin armahtava mieli nuorempaa poikaansa kohtaan, hän olisi varmaankin ollut suopea myös toisen pojan levähtämiselle ja virkistäytymiselle. Poika ei ollut huomannut todeksi sitä, että hän on osallisenä kaikesta isänsä omasta. On tarpeen pohtia kristityn elämäntavan luonnetta. Onko tavoitteenä kaikesta ilosta riisuttu raataminen, joka herättää ihmisessä katkeruuden helpommin kuin aidon tyytyväisyyden ja onnen? Silloin elämän sisällöksi tulee toisten elämän vahtiminen, toisten ilon kiel-

täminen. Silloin oma veli ei ole enää veli vaan ainoastaan etäinen »sinun poikasi» niin kuin vanhempi poika velipoikaansa nimittää puhuessaan isälleen jakeessa 15: 20.

Luterilainen armo-oppi välittyy tämän sunnuntain evankeliumista harvinaisen kirkkaana. Poika katuu, hänellä on jo synnintunnustuskin mietittyä. Isä kuitenkin juoksee poikaansa vastaan ja armahtaa häntä ennen yhtäkään sanaa. Luulisin, että jokainen kaipaa syvimmltään tätä kokemusta isän sylissä, rääsyjen vaihtamista juhlapukuun, suuren juhlan kohteena olemista. Isän luona oleminen on uskon aarre. Hän jakaa omastaan. Kaikki, mikä on hänen, on hänen lastensa.

Riitta Särkiö

16.7.

5. sunn. helluntaista

Jh 8: 2–11

Virret:

Alkuvirsi 536: 1–3

Kiitosvirsi 128

Päivän virsi 453

Uhrivirsi 438

Ehtoollisvirsi 222

Päätösvirsi 589

Kuka meidän rivistä luopuisi nyt kivistä?

Jakso Jh 7: 53–8: 11 muistuttaa tyyliltään pikemminkin synoptikkoja (erityisesti Luukasta) kuin Johannesta. Alkuperäiseen Johanneksen evankeliumiin se ei kuulukaan, vaan kertomus lienee löytänyt tiensä nykyiselle paikalleen vasta 200-luvulla. Tämä ei kuitenkaan sano vielä mitään episodin historiallisuudesta. Itse asiassa tämä kertomus välittää varsin autenttisen kuvan historiasta Jeesuksesta ja hänen asenteestaan syntisiin.

Repliikki jakeessa 5 puhkuu pyhää vihaa. Oiva esimerkki sangen näennäisestä kysymyksestä (jo ilman j:n 6 tarjoamaa selitystäkin): »Meidän lakimme sanoo, että tuollaisilta nirri vain pois. Mitäs sinä sanot?» Kivet ovat jo kourassa. Vasta-argu-

mentteja ei paljon odoteta, eikä oikeuden puolustajien vastaanottomotivaatio ehkä ole suurimmillaan.

Tilanne muistuttaa monia kiistakeskusteluja, joissa Jeesusta yritetään ajaa nurkkaan. Jos hän hyväksyy kuolemantuomion, hän luopuu omasta armahtavuisuuden sanomastaan — kenties jopa näyttäytyy kapinallisena roomalaisia vastaan (jos juutalaisilla ei ollut oikeutta langettaa kuolemantuomiota, vrt. Jh 18: 31). Jos taas hän lausuu vapauttavan tuomion, hän asettuu Tooran selvää sanamuotoa — siis »kirjoitettua Raamatun sanaa» — vastaan.

Jeesus ei vastaa suoraan eikä siten lankea ansaan. Sen sijaan hän kirjoittaa — mutta mitä? Kenties Jeesus vain piirtelee maan tomuun antaakseen näennäisen kiinnostumattoman vaikutelman? Tai (niin kuin jo kirkkoisät ehdottivat) ele saattaisi viitata kohtaan Jer 17: 13: »Herra, sinä olet Israelin toivo! Kaikki, jotka hylkäävät sinut, saavat onnettoman lopun, jotka luopuvat sinusta, häviävät kuin tomuun kirjoitetut nimet. Sillä he ovat hylänneet Herran, elävän veden lähteen.»

Nainen on tavattu aviorikoksesta — vieläpä itse teossa. Liekö tässä kuivaa huumoria; lukija ei malta olla kysymättä, viittaisiko passiivi peräti arvon miehiin itseensä, jotka olisivat sattuneet osumaan paikalle juuri kriittisellä hetkellä...

Aviorikoksesta oli säädetty kuolemantuomio (3. Moos. 20: 10; 5. Moos. 22: 22), joka yleensä pantiin täytäntöön kivittämällä. Tosin molemmat pitäisi kivittää, sekä mies että nainen. Seuraa kiusallisia kysymyksiä: Missä mies luuraa? Onko hänet jo lynkattu? Vai päässyt pakosalle? Tai lahjonut heidät? Tai onko hän peräti yksi heistä...?

Myös kuuluisalle sanalle ensimmäisestä kivistä löytyy vanhatestamentillinen tausta, tosin muuttaman mutkan kautta. Jos joku houkuttelee vieraiden jumalien palvontaan, hänet on kivitettävä, ja todistajan on itse heitettävä ensimmäinen kivi (5. Moos. 13: 10; 17: 7). Näin todistaja ottaa vastuun ja kantaa kouriintuntuvasti myös seuraukset todistuksestaan. Nyt kyse ei tosin ole vieraiden jumalien palvonnasta, mutta todistajista sen sijaan kyllä. Analogian nojalla olisi siis vain loogista, että tällaisessakin tapauksessa todistajat saisivat kunnian heittää ensimmäiset kivet.

Jeesus ei kuitenkaan vaadi eturiviin todistajia, vaan hän asettaa kivittäjille tiukemmat ehdot. Kivittäjä asettuu toisen yläpuolelle — hän on siis oletettavasti itse puhtaampi kuin kivitettävä. Siis-pä paras ensin — siis puhtain, synnittömin! Vainkutus on suurin piirtein sama kuin peilin asettaminen nenän eteen auringonpaisteessa. Kirkkaus satuu silmään, ja tekee mieli lähteä pakosalle.

Kertomus olisi voinut päättyä Jeesuksen pistävään replikkiin. Mutta jäljellä on vielä viimeinen näytös. Kamera zoomaa lähikuvaan: vain Jeesus ja nainen — joka ei ole liikautunut, ei sanonut mitään. Kuin kivettynyt, kivitystä odottaen.

Keskipisteessä ei siis lopultakaan ole kiistakeskustelu, ei edes Jeesuksen naseva vastaus, vaan Jeesuksen suhtautuminen syntiseen. Hän, jolla on valta tuomita, ei tuomitse.

Viimeinen sana on eettinen kehoitus; Jeesusta ei siten pääse toisaalta syyttämään välinpitämättömyydestä. Tosin Jeesuksen sanojen järjestyksellä on sielunhoidollista merkitystä: ensin kysymys, sitten itse tuomio, sitten kehoitus. Ensimmäinen kysymys, joka on muotoiltu siten, että siihen on mahdollisimman helppo vastata. Sitten vapauttava tuomio, »evangeliumi». Vasta viimeisenä »laki» eli kehoitus kilvoitukseen ja samalla lupa aloittaa alusta — kehoitus ei siis ole edellytyksenä anteeksiantamukselle, joka tapahtuu ilman ehtoja.

KENEEN KIVI OSUU?

Kuka on se, jota tänään tuodaan kivitettäväksi: Pakolainen, homo, tummaihoinen? Työtön, koditon, alkoholisti? Hän joka on liian erilainen, liian kansainvälinen? Liian äänekkäs tai liian hiljainen? Hän, joka astui minun varpaileni, hän, joka on minua suosituampi?

Sanan säilä lentää, syrjintä on päivän sana, haukun ei väitetä tekevän haavaa. Työpaikkakiusaaminen lienee yleisempää kuin kukaan haluaisi myöntää, hiljainen vallankäyttö ja alistaminen kuuluvat kulttuuriin. Mistä löytyy profeetta, nykyajan aamos, joka »avaa suunsa köyhien puolesta ja hankkii oikeutta sorretuille»? Profeettana olo ei ole kivaa. Saattaa itsekkin saada kivistä päähän.

Kenellä meistä on rohkeutta olla tuomitsematta?

Tarkemmin ajatellen en uskalla tuomita edes fariseuksia ja lainopettajia (tai tekstin kirjoittajaa, joka antaa heistä niistä karrikoidun kuvan, että kahdeksas käsky tulee mieleen...). Minä olen yksi heistä. Joko olen tarttumassa kiveen — tai sitten luikkimassa vaivihkaa pois. Kaksi toimintamallia, mutta molemmissa kuljen vain joukon mukana.

Se kolmas malli tuntuu niin vaikealta: miksi ihmeessä en saa itseäni menemään sen toisen syntisen vierelle? Hyvää tahtoa toki olisi — ainakin periaatteessa. Sen verran usein pauhaan mielessäni: Miksi maailma on niin epäoikeudenmukainen? Miksi vähäosaisia sorretaan? Miksei kukaan auta? Miksei edes Jumala auta? Miksi...? Pidän hengähdystauon, ja näen edessäni Kristuksen. Kumartuneena. Mitäköhän hän tällä kertaa kirjoittaa hiekkään...?

Mika Aspinen

23.7.

6. sunn. helluntaista

Mt 16: 13–19

Elävän Jumalan kuva

Apostolien päivän messu Pöytyän seurakunnassa

SEURAKUNNAN KUVAAUS

Pöytyän seurakunta on vajaan 4 000 jäsenen yhteisö Varsinais-Suomessa. Seurakunnassa on kaksi pappia. Kesällä apostolien päivän jumalanpalvelusta on toimittamassa pastori, kanttori ja vapaaehtoinen tekstin lukija.

RUKOUKSET

Yhteisessä ripissä tuodaan esille apostolien kutsu ja opetuslasten tehtävä. Tarkastellaan Kristuksen meille antamaa tehtävää. Miten olemme onnistuneet? Kehotussanoissa tuodaan esille yleinen pappeus ja siihen liittyvät velvoitteet. Jumalan kutsu koskee kaikkia. Miten itserakkaus on estänyt evankeliumin leviämisen sekä omassa että lähimmäisen elämässä? Puhutaan myös Jumalan sitoutumisesta Kristukseen ja hänen anteeksiantoon meitä kohtaan.

Synnintunnustus s. 19 vaihtoehto 2.

Synninpäästö s. 21 vaihtoehto 2.

Yhteinen esirukous laaditaan erikseen. Esille otetaan erityisesti kesän aikana rippikoulunsa käyneet nuoret ja heidän liittymisensä seurakunnan yhteiseen toimintaan.

Kuolleita ilmoitettaessa sytytetään alttarin edessä kynttilät ja soitetaan uruilla.

Päivän rukous evankeliumikirjasta s. 261 vaihtoehto 2.

Ensimmäinen lukukappale: Hes.2: 1–8, vastausmusiikki uruilla.

Toinen lukukappale: Ef. 2: 19–22.

Evankeliumi: Mt 16: 13–19.

SAARNANJUURET

Apostolien päivän evankeliumissa Jeesus kyselee opetuslapsiltaan ihmisten käsitystä hänestä itsestään: »Kuka Ihmisen Poika on? Mitä ihmiset hänestä sanovat?»

Jeesuksen kysymykset tuovat etäisesti mieleen kirkon tutkimuskeskuksen taannoiset mielipide-

mittaukset ihmisten jumalakuvasta, eli että onko ihmisten jumalakuva peräisin kirkon opetuksesta, riihentakaisesta omasta metsästä vai peräti itämaisista uskonnoista. Vapahtajaakin kiinnosti toimintaympäristönsä uskonnollinen mielipideilmasto. Miksipä ei meitäkin.

Jeesuksen kysymys saa uuden luonteen, kun hän kohdistaa sen opetuslapsilleen ja Pietari vastaa: »Sinä olet Messias, elävän Jumalan poika.»

»Elävä Jumala» on vastakohta »kuolleille jumalille», kivistä tai puusta tehdyille patsaille, joita ihmisillä oli vielä antiikin aikana nurkat vääryllään, ja taitaa olla nyt taas. Elävästä Jumalasta ei kuvaa saanut tehdä (2. Moos. 20: 4). Elävä Jumala on paitsi kuvaamaton myös tutkimaton ja ihmisen vaikutusvallan ulottumattomissa. Ihminen luo itse kuolleet jumalansa savesta, kivistä tai puusta, mutta elävä Jumala luo ihmisen, saveen ja kaiken muun. Toisin sanoin: Hän, joka on luonut taivaan ja maan sekä elämän tähän maailmaan, on elävä Jumala. Epäilemättä Pietari oli kohdannut Mestarissaan tutkimatonta, elämää antavaa voimaa, joka liittyy vain elävään Jumalaan. Samasta asiasta Paavali kirjoitti myöhemmin kutsuen Jumalan rakasta Poikaa »näkymättömän Jumalan kuvaksi» (Kol. 1: 15).

Pietarin vastaus, tai uskontunnustus, on sen laatuinen, että se tekee hänestä kallion, jolle Kristus rakentaa kirkkonsa. Ei Pietari henkilönä sellainen kallio ollut. Hän horjui monessa kysymyksessä myöhemminkin ja kuoli, niin kuin ihmiset jollain tapaa aina kuolevat. Mutta kirkko, joka tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi ja elävän Jumalan Pojaksi, elää edelleenkin. »Sitä eivät tuonelan portit voita.»

Sitä paitsi tutkimaton, kuvaamaton ja ihmisen vaikutusvallan ulottumattomissa oleva, elävä Jumala on siinä määrin sitoutunut tähän kirkkoonsa, että minkä se sitoo tai vapauttaa maan päällä, on sidottu tai vapautettu myös taivaissa. Hämmästyttävää.

VIRRET JA MUSIIKKI

Urkurin improvisoitu koraalialkusoitto alkuvirteen

Alkuvirsi 168: 1–3

Kyrie-litania voidaan laulaa

Kiitosvirsi 128: 2–4

Vastausmusiikkina improvisaatio

Päivän virsi 420b: 1–7

Saarnavirsi 290: 2–4

Uskontunnustuksen jälkeinen virsi 183: 1, 2

Kolehtivirsi 326: 1–

Ehtoollisen aikana veisataan ehtoollisvirsiä

Ylistysvirsi 339: 2, 3

Päätösmusiikki J. S. Bach: Toccata ja fuuga d, osa fuuga

*Työryhmässä kanttori Helena Heimola,
seurakuntapastori Pasi Salminen ja kirkkoherra
Risto Miettinen*

Työhuone, työturvallisuus, työaika

Otsikon sanoja olen joutunut viime kuukausina pohtimaan monelta kantilta. Tällä hetkellä olen sentään jo muuttamassa »uuteen» työhuoneeseen. Syksystä asti olen viettänyt reppurin elämää, työhuone on kulkenut repussa ja se tuntuu hartioissa yhä. Kastellin kirkko, työpisiteeni, meni remonttiin syyskuun alussa. Työhuoneeni oli siihen asti ollut kirkon monitoimihuone; morsiushuone, kasteeseen valmistautumishuone ja tarvittaessa myös toimituskeskusteluhuone. Syksyllä olin niin ajattelematon, että vein muuton yhteydessä mapit ja kirjat evakkoon kotiin, muutaakaan vaihtoehtoa ei oikeastaan ollut. Tänään toimin toisin, sillä talvesta muodostui rankempi kuin osasin aavistaakaan.

Diakoniatyöntekijän työhuoneesta on talven mittaan seurakunnassamme keskusteltu paljon. »Eihän vastaanottoa ole kuin kaksi kertaa viikossa pari tuntia kerrallaan. Muina aikoina huone olisi tyhjä, sehän on tilojen haaskausta.» Näinkin viisaasti todettiin vielä viime keväänä. Kaikki puheet muuttuneesta diakoniatyöstä menivät kuu-roille korville siinä vaiheessa. Yhä useammin ilmoitetut vastaanottoajat kuluivat aikojen varaa-

miseen vastaanottoajan ulkopuolelle, joten työhuone on todella tarpeen. Mutta ainahan löytyy oman työn ulkopuolelta viisaampia, jotka paremmin tietävät, mitä todellisuudessa teet työksesi.

Nyt kuitenkin olen siis muuttamassa. Työhuone on tehty viereiseen rivitaloon, ns. pappilaan, johon olemme saaneet myös pienryhmiä varten oman seurakuntalaisten arkiolohuoneen. Talo aiottiin kylläkin purkaa, mutta onneksi kirkon alkuaan suunnitellut arkkitehti ei sitä hyväksynyt. Yhdestä huoneesta on tehty vastaanottohuone. Työturvallisuussyistä siihen on tehty »pako-ovi» viereiseen kokoontumistilaan. Aikaisemmassa työhuoneessa ei ollut mitään mahdollisuuksia rynnätä huoneesta ulos, jos asiakas rupesi rettelöimään. Ainoan oven edessä istui asiakas ja ikkunakin oli katon rajassa. Nyt huoneessa on kolme ovea, joista yksi avautuu suoraan pihalle. Ainakin teoriassa pakoreitti on turvattu.

Työturvallisuuteen onneksi jo tänä päivänä suhtaudutaan asiallisesti. Enää ei todeta, ettei tähänkään asti ole mitään vakavampaa sattunut. Yhä useammin diakoniatyössä joudutaan pohtimaan, miten hoidetaan vastaanotot taloissa, joissa työntekijä on yksin. Myös kotikäyntityössä etsitään mahdollisuuksia työparin löytymiseen, sillä aina ei vastaanotto kodissa ole kovin lämmin edes diakoniatyöntekijälle. Omassa työyhteisössäni olen heittänyt ilmaan ajatuksen papin ja diakoniatyöntekijän tiimistä, joka menisi kotikäynnille silloin, kun tiedossa on vaikeuksia asiakkaan kanssa. Vastausta en ole vielä saanut, mutta aion kysellä mukaanlähtijöitä jatkossakin. Olen huomannut, että hitaasti hivuttamalla asioihin saattaa tulla muutoksia jopa seurakunnassakin.

Työaika on asia, jota joudun opettelemaan jatkuvasti. Olen siirtynyt uudelleenkoulutuksen kautta suntiosta diakoniatyöntekijäksi ja samalla työaikaissa erilaisen systeemin sisälle. Suntiona ollessa kiukutti se ainainen viivan veto työtunneista ja toisten työntekijöiden kadehtimat päivä-vapaan tunnit. (Vastaavanlaisia tunteja näyttää olevan myös linja-auton kuljettajilla, eikä niitä näytä kadehtivan kukaan.) Kalenterikin täyttyi toisten toimesta — ja joskus kyllä aivan liian kanssa. Nyt kalenteria täytän itse ja edelleen se täyttyy liikaa. Työtunteja en osaa edes laskea, kun ei tarvitse vetää viivaa tuntilistan tehdyistä tunneista. Omien voimavarojen yliarviointi tekee tepposiaan. Varsinkin niin on käynyt tänä talvena, kun työhuoneen puutteessa paperityöt olen tehnyt kotona. Jostain syystä niitä on koko ajan ollut myös vapaapäivinä. Olenkin vakaasti harkinnut ottavani käyttöön sen suntion tuntilistan viivan vetämisen, että edes jonkinlainen kontrolli säilyisi tehdyistä työtunneista ja mahdollisesta »päivävaapaasta», sillä joskus olisi diakoninkin syytä nukkua päiväunet, jotta jaksaisi olla illalla terävänä työssä.

2

Jukka Huttunen: Vaikuttamisen mahdollisuus

3

Esko Jossas: Mihin päättyöläinen sitoutuu?

4

Papin virkoja perustettu, tavoitteisiin matkaa
Uutisia

8

Aika ilmoittautua papiston päiville

11

Juha Kauppinen: Mitä raha puhuu?

12

Miten papin on pukeuduttava III

14

Sammeli Juntunen: Jumala vai Jumala-kuva?

17

Leena Vanne: Työn huonot ja hyvät puolet

18

Jussi Lilja: Kirkkoherranviran vaaliehdotus

21

Marjukka Andersson: Kanttorin piinaviikko

22

Kirkon työntekijä politiikassa

26

AKAVAn pj:n Risto Piekan haastattelu

29

Leino Hassinen: Kylvönsiunaus

32

Tapio Saraneva: Riemuvuosi 2000

37

Pekka Särkiö: Seurakunnan kehittäminen

39

Heikki Kaikkonen:

Menettikö diakoniaa etsikkoaikansa?

41

Johanna Keltto:

Musiikin mahdollisuudet diakoniatyössä laajat

42

Opiskelijavinkkelit *Timo Huttunen:*

Käytännön ja teorian kohdatessa

43

Kommentti

45

Tekstin ääressä

59

Terttu Rabko:

Työhuone, työturvallisuus, työaika

Vähäpappiset seurakunnat

VUOSI SITTEN PAPPISLIITTO LÄHESTYI 40 SEURAKUNTA, JOISSA ON YLI 3000 SEURAKUNTALAISTA YHTÄ PAPPIA KOHDEN. MITÄ TULOKSIA VUODESSA ON SAATU AIKAAN?

SIVUT 4-5

Papiston päivät lähestyvät

PAPISTON PÄIVÄT

**Aidommin, Syvemmin, Rohkeammin
Tampereella 24-25.10.2000**

OHJELMA ALKAA OLLA VALMIS.

VUODEN PAPISTA ON MYÖS AIKA TEHDÄ EHDOTUKSIA.

SIVUT 7-9

Politiikassa

ONKO SEURAKUNNAN TYÖNTEKIJÄN HYVÄ OLLA MUKANA POLITIIKASSA? KOLME KERTOO KOKEMUKSISTAAN.

SIVUT 22-25

Tieto, taito ja vastuu

»JOS SAISI VAIN MUUTAMALLA SANALLA LUONNEH-
TIA AKAVALAISUUTTA, SANOISIN AMMATILLISUUDEN
LISÄKSI SANAT TIETO, TAITO JA VASTUU. NE KUVA-
VAT KAIKKIA AKAVALAISIA», SANOO AKAVAN PU-
HEENJOHTAJA RISTO PIEKKA.

SIVUT 26-28

Paikkakunnan yhteinen ruokarukous

MAALAISPAIKKAKUNNILLA ON RYHDYTTY UUDESTAAN JÄRJES-
TÄMÄÄN KYLVÖNSIUNAUKSIA — PERINNETTÄ JOKA ON KAT-
KENNUT. LEINO HASSINEN TEKEE OMAN EHDOTUKSENSA KYL-
VÖNSIUNAUKSEN KAAVAKSI.

SIVUT 29-31